

CHRISTOPHER MARLOWE

II. EDWARD

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: ÖZDEMİR NUTKU

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

CHRISTOPHER MARLOWE
II. EDWARD

ÖZGÜN ADI
EDWARD THE SECOND

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
ÖZDEMİR NUTKU

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2014
Sertifika No: 29619

EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

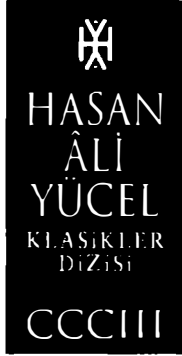
I. BASIM, ŞUBAT 2017, İSTANBUL

ISBN 978-605-332-954-1 (CİLTİLİ)
ISBN 978-605-332-953-4 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

CHRISTOPHER MARLOWE

II. EDWARD

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
ÖZDEMİR NUTKU

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Oyun Üzerine

Christopher Marlowe son büyük oyunu *II. Edward*'da (yak. 1592) İngiltere'deki siyasal arenaya dönmüş ve bunun için İngiliz tarihinin en zayıf krallarından birini ele almıştır. Marlowe bu oyundaki siyasal çatışmaları –daha çok toplumsal ahlak değerlerinin dışında– cinsel arzular ve benmerkezci tutkular ile işlemiştir. Oyun Edward'ın Piers Gaveston'a olan eş cinsel tutkusu ile başlar. II. Edward tahta çıkınca babası I. Edward'ın sürgüne göndermiş olduğu Gaveston'ı bir aşk mektubu ile İngiltere'ye geri çağırır: “*Babam öldü, Gaveston, gel / Ve paylaş krallığı en sevgili dostunla,*” diye yazar. Gaveston Kral Edward'ın kolları arasında ölmeye hazırdır; “*Yeter ki kendimden geçmeme izin versin göğsünde,*” diye sevincini belirtir. Ama Gaveston'ın bir de planı vardır: İngiltere'yi Edward'la birlikte yönetmek ve kraldan başkası önünde eğilmemek... Gaveston kendi çıkarına kralla ilişkiye girecek ve onu avucunun içine alacaktır. Gaveston'ın kralla yatıp yatmadığı pek belirgin olmamakla birlikte, Edward'ın Gaveston'a olan romantik aşkı aşırıya kaçan bir alınganlık taşır. Edward tahtın tehlikeye gireceği düşüncesiyle Gaveston'dan nefret eden ve bağlılıkla hizmet eden soyluları hiç dikkate almaz ve Gaveston'a hak etmediği unvanlar verir, İngiltere hazinesini âdeta onun emrine açar. Gaveston'ı kendi müttefiki sayar, kontları, baron-

ları da dışlar. Bu duygusal eğilim Edward'ı yanlış kararlar almaya yöneltir. Gaveston'ın ona olan sevgisinde kendinin Gaveston'a olan sevgisi gibi ruhsal, romantik özellikler olduğunu sanır. Bu da Edward'ın en büyük yanılması olur. Oysa Gaveston gizlice kendi çıkarını düşünmektedir. Böylece İngiltere kralı kendi duygusal fantezilerinin kurbanı olur. Edward bu davranışı ile soyluları küstürür, kraliçesi Isabella'ya sırtını döner.

Elbette soylular buna karşı koyacaklardır; isyan edenlerin başında, kendinden emin ve kararlı bir soylu olan Mortimer vardır. Başlarda onun isyanı Faustus gibi Edward'ın bu yoz tutumuna karşıdır. Genç Mortimer'i kızdıran şudur:

[...] soylu olmayan birinin

Kralın kayırmasıyla böyle küstahlaşması

Ve ülkenin hazinesiyle âlem yapması.

Askerler ücretleri ödenmediği için ayaklanırken

Onun sırtına geçirdiği giysi bir soylunun geliri kadar (I/4)

Halk baskı ve ağır vergiler yüzünden homurdanmaktadır, İrlandalılar silahlanmakta, İskoçlar işgal ettikleri yerlerde askerî bir direnişle karşılaşmamaktadır, yabancı ülkeler Edward'a burun kıvrıp elçi göndermemektedirler, Edward'ın tahttan indirilmesi için halk arasında ezgiler düzülmektedir (II/2). Lancaster ve diğer soylular kralın savaş alanına çıkmamasını kınamakta ve ona karşı cephe almaktadırlar.

Ancak oyun geliştikçe Mortimer'in niyeti Edward'ınki ve Gaveston'ınki gibi kuşkulu bir hâle bürünür. Genç Mortimer'in soylular üzerindeki etkisi, Kraliçe Isabella'nın kocasına olan kırgınlığı, Mortimer'in kraliçeye yaklaşmasına ve İngiltere siyaseti üzerinde rol oynamasına neden olur; hatta kendini kraliçe ile birlikte tahtın bir ortağı gibi görmeye başlar. Mortimer, Gaveston'ın göz önünde olması

için geri çağrılmasını, böylece krala Gaveston'ın kaderinin soyluların elinde bulunduğunun ima edileceğini, Gaveston sevilmeyen bir kişi olduğu için burada öldürülebileceğini ve öldürenin de herkesin övgüsünü alacağını belirtir. Bu soylularca iyi bir taktik olarak görülür. Mortimer, ayrıca onu sürgüne göndermenin ve geri çağırmanın soyluların elinde olduğunu gördüğünde Gaveston'ın çekineceğini, soyluları incitmekten kaçınacağını ileri sürer. Yaşlı Mortimer'in, "Ya öyle yapmazsa yeğenim?" sorusunu da şöyle yanıtlar: "O zaman haklı bir nedenle silaha sarılırız." (I/4).

Genç Mortimer ile Isabella'nın sevgili olmaları, ilerideki ihanetin ve gizlice yapılan suikastın bir hazırlığıdır. Isabella kralın kendisini dışlamasına karşın, başlarda kocasını sevmesi ya da sadece böyle söylemesi soyluların önünde onu haklı duruma getirir ve saraylıların gözünde acınması gereken bir kraliçe yapar. Oyunun sonunda Mortimer idama gönderilirken, Isabella oğlu III. Edward'ın babasının öldürülmesi konusunda onu suçlaması üzerine, "*Kanımı mı dökmüşüm? Hayır,*" diyerek inkâr yolunu seçer. Acaba Mortimer ile Kraliçe Isabella arasındaki ilişki ne kadar derindi? Çünkü onların sevgili olduklarını hep başkalarının ağzından duyarız ve oyunda aralarında geçen bir tek aşk sözcüğü yer almaz. Isabella ölüm korkusuyla mı inkâra yönelmiştir, yoksa tavrı gerçek midir? Oyunda bu belirgin değildir, yoruma açık durumdadır.

Edward'ın kardeşi Kent Kontu Edmund oyunun eksen kişisidir. Oyunun başında Edward'ın önce Gaveston, sonra Spencer ile ilişkilerine karşı diğer soylularla birlikte cephe alır (III/2). Edward'ın kardeşinin tavsiyelerini kulak ardı etmesi zayıf bir düşünce sistemine sahip olduğunu gösterir. Ama soylular isyana kalktıklarında Kent, kardeşi olan kralın yanında yer alır; kardeşine karşı olan bu ayaklanmayı doğru bulmaz ve kralı kurtarmak ister, ama bu çabasının kurbanı olur (V/4).

Edward'ın öldürülmesi korkunçtur; işkenceyle öldürülür. Bu ilk perdelerdeki izlenimin aksine Mortimer'i seyircinin gözünde sevimsiz hâle getirir. Gerçi Edward'ı o öldürmemiştir, ama birçok egemen soylu gibi katil kullanmıştır. Bir çeşit Lucifer olan Edward'ın katili Lightborn akılsız işkencelere başvurur; bir kişi kralın bedeni üzerine konan masada zıplayıp bedenini ezerken, Lightborn da kralın makatına kızgın şiş saplar. Nitekim tarihçi Holinshed de kralın böyle bir işkenceyle öldürüldüğünü yazmaktadır.

II. Edward aslında II. Richard gibi şefkatli ama korkusuz bir kraldır. Oğlu III. Edward ise kararlı tutumuyla ilerinin iyi bir kralı olacağı izlenimini verir. Marlowe'un yaşadığı dönemdeki seyirci III. Edward'ı iyi biliyordu; babasının silikliğine karşın onun kudretli bir kral olduğunu öğrenmişti. *II. Edward* iktidar sahibinin eğlence düşkünlüğünün peşinden insani acıların geldiğini ve kendi kendini yok etmenin kaçınılmaz olduğunu sergileyen Marlowe'un son oyunudur.

II. Edward belirgin bir biçimde simetrik bir oyundur. Oyunun ilk bölümü kralın taç giymesinden tahttan indirilmesine ve öldürülmesine kadar olan süre ile gözde Gaveston'ın yükselişi ve düşüşü arasında bir paralellik kurar. Oyunun ikinci bölümü ise Mortimer'in yükselişi düşüşü ile simetriyi tamamlar. Bu simetri diyalog örgüsünde de kendini gösterir.

WARWICK

[...]

*Ermiş George korusun İngiltere'yi
Ve baronların hakkını!*

EDWARD

*Ermiş George korusun İngiltere'yi
Ve Kral Edward'ın hakkını! (III/3)*

Söz dokusundaki yarışma hemen her yerdedir; örneğin başka bir sözel simetri şudur:

EDWARD

Yakalayın şu hain Mortimer'ı!

YAŞLI MORTIMER

Yakalayın şu hain Gaveston'ı! (I/2)

veya daha sonraki bir sahnede:

MORTIMER

Herkesin nefret ettiği birini niye seversin ki?

EDWARD

Çünkü o beni herkesten fazla seviyor. (I/4)

Soyluların Edward'ın gözdesine olan nefretleri eşcinsel ilişkiden çok sınıfsal fark yüzündendir. Ayrıca kralın İngiltere'nin çıkarlarını düşünmek yerine, Gaveston'a olan yakınlığı soyluların krala karşı tepkilerini ateşlemiştir. Gaveston kendi konumunun üstüne çıkmak isteyen biridir. Edward ona olan zaafını dile getirirken, o kendini

Roma sokaklarından esir krallarla geçen

Zafer arabasındaki Sezar gibi (I/1)

hissettiğini düşünür. II. Edward, *Timurlenk* ve Shakespeare'in tarihsel oyunları tersine, belirgin bir biçimde saray nezaketi dışında, teklifsizce kurgulanmış konuşmalarla doludur. Soylular kralla teklifsizce konuşurlar; örneğin Lancaster krala şöyle hitap eder:

O aşağılık gözdenizin yaltakçı kafasının

Sizin sefih kafanıza fırlatıldığını görürsünüz. (I/2)

Mortimer ile Lancaster'in krala "sen" diye hitap ettikleri konuşmalar da vardır:

LANCASTER

Hangi yabancı hükümdar elçi gönderiyor sana?

MORTIMER

Kim seviyor seni dalkavuklarından başka? (II/2)

Soylular, Kral Edward ile senli benli konuşurlar ve ona eşitleriymiş gibi davranırlar. Soylular için Edward kral değildir artık, çünkü kral kendi zevki için ülkesinin parçalanmasına razıdır: Zayıf karakterli Edward korkudan unvan sahibi soylulara yeni unvanlar verir; Canterbury Piskoposunu başbakan, Mortimer ile amcasını kont yapar, Lancaster'i donanma komutanlığına getirir, Warwick'i valiliğine atar ve devam eder:

*[...] Bunlar sizi tatmin etmiyorsa,
Ülkeyi birkaç krallığa bölün, paylaşın aranızda,
Yeter ki sevgili Gaveston'ımla oynamak için
Sığmacak bir köşecik bırakın bana. (I/4)*

Edward, ülkeyi yönetecek güce sahip değildir ve bu sözleri bir yönetici için utanç vericidir. Ülkeyi parçalamak pahasına Gaveston ile olmak isteyen bu krala soylular elbette karşı duracaklardır; nitekim hiçbir şeyin onları kararlarından döndüremeyeceğini söylerler.

Oyunun ilk yarısı kralın Gaveston'a sahip olma tutkusuyla gelişir. İkinci yarısı tamamen kral ve soylular arasındaki çatışmayı içerir. Güzel Helena'nın Troya Savaşı'na sebep olması gibi, Gaveston da İngiltere'de taht savaşını ateşlemiştir. Oyunun orta bölümündeki sahneler biraz kafa karıştırıcıdır ve birçok soru işaretini birlikte getirir. Mortimer bir Makyavelci midir? Mortimer ile kraliçe arasındaki ilişki ne kadar ciddidir? Başta çaresiz bir kadın olarak görülen kraliçe Fransa'nın dışı kurdu mu olmuştur? Ama en büyük değişiklik Edward'da görülür; Gaveston öldürüldükten sonra

sevgisini genç Spencer'a yöneltir. Daha önemlisi sonra acınacak bir kurbana dönüşmüştür. Mortimer gücü ele geçirmiş ve genç prensi yönetmektedir. Genç prensin amcası Kent'i öldürtmüş ve ülkenin tek egemen gücü olmuştur:

III. EDWARD

[Genç Mortimer'e.]

Lordum o benim amcam ve yaşayacak.

MORTIMER

Lordum o sizin düşmanımız ve ölecek. (V/4)

Oyunun sonunda genç bir delikanlı olan III. Edward'ın birdenbire deneyimli bir krala dönüşmesi ve çok korktuğu Mortimer'e kafa tutması, kellesini vurdurup babasının tahtunun üzerine koydurması pek inandırıcı değildir. Yazar onun olgunluğa eriştiğini gösteren dramatik bir hazırlık yapmamıştır. Oyunun sonu da kanımca bu yüzden güdük kalmıştır.

Özdemir Nutku, 2014

Kısa Kaynakça

- BREDBECK, G. W., *Sodomy and Interpretation: Marlowe to Milton*, Ithaca, New York, 1991.
- CARTELLI, Thomas F., *Marlowe, Shakespeare and the Economy of Theatrical Experience*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia, 1991.
- CHAMBERS, E. K., *The Elizabethan Stage*, 4 cilt, Oxford at the Clarendon Press, 1923.
- CLARK, Sandra [ed.], *Shakespeare Dictionary*, Penguin Books, 1999.
- COLE, Douglas, *Suffering and Evil in the Plays of Christopher Marlowe*, Princeton Univ. Press, 1962.
- COUSIN, John W., *A Short Biographical Dictionary of English Literature*, J.M. Dent, London, 1910.
- FORKER, Charles R. [ed.], *Edward the Second*, Revels Plays, Manchester, 1994.
- FOXÉ, J., *Book of Martyrs and the Acts and Monuments of the Church, II (1563)*, Kessinger Publishing, 2003.
- GILL, Roma, *Edward II*, Oxford University Press, Oxford, 1967.
- HATTAWAY, Michael, *Elizabethan Popular Theatre: Plays in Performance*, 1982.
- KENDALL, Roy, *Christopher Marlowe and Richard Baines: Journeys through the Elizabethan Underground*, Associated University Press, London, 2003.

- KOCHER, Paul H., *Christopher Marlowe: A Study of His Thought, Learning and Character*, Russell & Russel Publ., 1946.
- KOTT Jan, *The Bottom Translation: Marlowe and Shakespeare and the Carnival Tradition*, 1987.
- LEECH, Clifford, *Christopher Marlowe: Poet for the Stage (Ams Studies in the Renaissance)*, Prentice Hall Publ., 1978.
- LEECH, Clifford, *Marlowe: A Collection of Critical Essays*, 1964
- LEVIN, Harry, *The Overreacher. A Study of Christopher Marlowe*, Cambridge / Harvard Univ. Press, 1952.
- NUTKU, Özdemir, *Shakespeare Sözlüğü*, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2013.
- ONIONS, C. T., *A Shakespeare Glossary* [genişletilmiş basım, ed. EAGLESON, Robert D.], 1986.
- OVID's *Metamorphoses*, Charles Martins [çev.], W. W. Norton & Company, New York/London 2005.
- PARTRIDGE, Eric, *Dictionary of Historical Slang*, Routledge, Abingdon Oxford, 1982.
- RIGGS, David, *The World of Christopher Marlowe*, Faber and Faber Publ., Londra 2004.
- ROMANY, F., LINDSAY, R., *Christopher Marlowe. The Complete Plays*, Penguin Books, London, 2003.
- ROWLAND, Richard [ed.], *Edward II*, Complete Works, vol. 3, Oxford, 1994.
- SHEPHERD, Simon, *Marlowe and the Politics of the Elizabethan Theatre*, 1986.
- TILLEY, M. P., *A Dictionary of the Proverbs in England in the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, 1950.
- URRY, William, *Christopher Marlowe and Canterbury*, Faber & Faber Publ., London, 1988.
- WEIL, Judith, *Christopher Marlowe: Merlin's Prophet*, Cambridge University Press, 1977.

- WILSON, F. P., *Marlowe and the Early Shakespeare*, Clarendon Press, 1953.
- WOODBIDGE, Linda, *Women and the English Renaissance*, Urbana 1986.
- ZUCKER, David H., *Stage and Image in the Plays of Christopher Marlowe*, Longwood Press, 1972.

MAKALELER

- BELT, Debra, "Anti-Theatricalism and Rhetoric in Marlowe's "Edward II", *English Literary Renaissance*, 21, (1991), s. 134-60.
- DANSON, Lawrence, "Christopher Marlowe: The Questioner", *English Literary Renaissance*, 12, (1982), s. 3-29.
- FRICKER, Robert, "The Dramatic Structure of Edward II", *English Studies*, 34, (1953), s. 128-44.
- LEECH, Clifford, "Marlowe's Edward II: Power and Suffering", *Critical Quarterly*, 1, (1959), s. 181-96.
- McELROY, J.F., "Repetition, Contrariety and Individualization in Edward II", *Studies in English Literature 1500- 1900*, 24, (1984)), s. 205-24.
- MILLS, Laurens J., "The Meaning of Edward II", *Modern Philology*, 33, (1934-35), s. 11-31.
- SEATON, Ethel, "Fresh Sources for Marlowe", *Review of English Studies*, 5, (1929), s. 385-401.
- THURN, David H. "Sovereignty, Disorder, and Fetishism in Marlowe's Edward II", *Renaissance Drama*, 21, (1990), s. 115-41.

Kişiler

GAVESTON
ÜÇ YOKSUL ADAM
KRAL II. EDWARD
LANCASTER KONTU
YAŞLI MORTIMER
GENÇ MORTIMER
KENT KONTU EDMUND
WARWICK KONTU GUY
HİZMETLİLER
COVENTRY PİSKOPOSU
CANTERBURY BAŞPİSKOPOSU
KRALİÇE ISABELLA
PEMBROKE KONTU
MUHAFIZLAR
BEAUMONT, Saray kâtibi
GENÇ SPENCER
BALDOCK
KRALIN YEĞENİ
İKİ NEDİME
ARUNDEL KONTU
ASKERLER
JAMES
BİR SEYİS
YAŞLI SPENCER

II. Edward

PRENS EDWARD, sonradan III. EDWARD
LEVUNE
SIR JOHN HAINAULT
RICE AP HOWELL
BRISTOL BELEDİYE BAŞKANI
BAŞRAHİP
KEŞİŞLER
BİR YAĞMACI
LEICESTER KONTU
WINCHESTER PİSKOPOSU
SIR WILLIAM TRUSSEL
SIR THOMAS BERKELEY
MATREVIS
GURNEY
LIGHTBORN
BİR SİLAHŞOR
HABERCİLER
LORDLAR

I. Perde

1. SAHNE¹

(*Gaveston² Kral'dan gelen bir mektubu okuyarak girer.*)

GAVESTON

(*Okur.*)

“Babam öldü, Gaveston gel
Ve paylaş krallığı en sevgili dostunla.”
Ah bunlar içimi hazla dolduran sözler!
Yaşamak ve bir kralın gözdesi olmaktan başka
Daha fazla ne mutluluk verebilir ki Gaveston’a?
Lütufkâr prens, geliyorum; senin bu aşk dolu satırların,
Fransa’dan³ buraya yüzmeye zorlar da beni
Leander⁴ gibi soluğum kesilip serilirim kumlara,
Yeter ki sen gülümseyerek al beni kollarına.
Cennete henüz gelmiş bir ruh için orası nasıl görünüyorsa,
Sürgün edilmiş gözlerim için de öyle Londra–
O kenti veya insanlarını sevdiğimden değil,
Benim için sevgili bir kralı barındırdığından.
Tüm dünyayla kavgalı olayım fark etmez,

1 Bu sahne Londra’da ya da Londra surları yakınında bir yerde geçer.

2 Piers Gaveston (yaklaşık 1284-1312). II. Edward’ın gözdesi.

3 Gaveston, I. Edward tarafından doğum yeri olan Gaskonya’ya sürülmüştür.

4 Abydos kralının oğlu Leandros sevgilisi Hero’yu görebilmek için Çanakka-
le Boğazı’nı yüzerek geçer, ama fırtınalı bir gece soluğu tükenince boğulur.
Marlowe’un *Hero and Leander* adlı uzun bir şiiri vardır.

Yeter ki kendimden geçmeme⁵ izin versin göğsünde.
Gece gündüz güneş parladığı sürece
Yıldızları niye sevsin ki kutupta yaşayanlar?
Elveda soyluların önünde aşağılayıcı eğilmelere;
Diz çökmeyeceğim artık kraldan başkasına.
Halka gelince, onlar kıvılcımlarıdır
Üstü örtülen yoksulluk ateşinin,
Tanti;⁶ her şeyden önce,
Dudaklarıma hızla konup gidenle yetineyim.
Dur bakalım, bunlar da kim?
(*Üç yoksul adam girer.*)

YOKSUL ADAMLAR

Siz efendimizin hizmetine girmeyi dileriz.

GAVESTON

[*Birinci Yoksul'a.*]

Sen ne yapabilirsin?

BİRİNCİ YOKSUL

Ata binerim.

GAVESTON

Atım yok. – Ya sen kimsin?

İKİNCİ YOKSUL

Ben gezginim.

GAVESTON

Bir düşüneyim; yemek yerken
Yolculukta başından geçenleri⁷ anlatırsın bana,
Sohbetinden hoşlanırsam hizmetime alırım. –
Peki, sen kimsin?

ÜÇÜNCÜ YOKSUL

Askerim. İskoçlara karşı savaştım.⁸

5 “die” burada “bayılmak, orgazm olmak” anlamında; bkz. Romany-Lindsey, s. 650.

6 Tanti (İt.): “Bu kadarı yeter” anlamında.

7 “lies” burada “gezi-günümlükleri, yolculuk öyküleri” anlamında; bkz. Romany-Lindsey, s. 650.

8 I. Edward’ın İskoç Robert Bruce’a karşı olan seferi kastediliyor.

GAVESTON

Senin gibiler için sığınmaevleri var.

Benim kimseyle savaşıml yok.

Bu yüzden sen gidebilirsin efendi.

ÜÇÜNCÜ YOKSUL

Hoşça kal, bir askeri sığınmaeviyle ödüllendirdiğin için

Dilerim bir askerin elinde can verirsin.

GAVESTON

[*Kendi kendine.*]

Tamam, iyi. Onun bu sözleri,

Bir kazın kirpi taklidi yapması kadar etkiledi beni,
Sanki tüylerini fırlatıp göğsümden vuracaktı gibi.⁹

Ancak pek de zor değil insanlarla güzel konuşmak;
Pohpohlayıp umut vermeliyim onlara.

[*Onlara.*]

Bilin ki Fransa'dan yeni geldim,

Ama efendim kralı henüz göremedim;

Her şey yolunda giderse, hizmetime alırım üçünüzü de.

HEPSİ

Efendimize minnettarız.

GAVESTON

Biraz işim var, beni yalnız bırakın şimdi.

HEPSİ

Sarayın civarında bekleyeceğiz sizi.

GAVESTON

Tamam.

(*[Yoksul adamlar] çıkar.*)

Bana göre değil bu adamlar.

Bana gerekli olan şen şakrak ozanlar, nüktedan insanlar

Ve bir tele dokunuşlarıyla uysal kralı

Nereye istersem çekebileceğim çalgıcılar.

O müzik ve şiirden hoşlanır;

9 Kirpinin kendini savunmak için oklarını fırlattığına inanılırdı; bkz. Plinii Secundi, *Historia Naturalis*, VIII/35, s. 215.

Bu yüzden geceleri maskeli İtalyan oyunları,¹⁰
Güzel konuşmalar, komedyalar
Ve hoş eğlenceler düzenleyeceğim.
Gündüzleri de o yürüyüşe çıktığında
Uşaklarım nymph¹¹ kıyafetiyle dolaşacaklar;
Adamlarım da çayırda otlayan satyr¹² kılığında,
Keçi ayaklarıyla tuhaf köy dansları yapacaklar.
Bazen Diana¹³ görünümünde güzel bir delikanlı¹⁴
Süzülen suların parladığı saçlarıyla,
Çıplak kollarına inci bilezikler takmış,
O oyunbaz ellerinde tuttuğu zeytin dalıyla,
Erkeklerin görmekten hoşlandığı yerlerini kapatmış,
Pınarda yıkanırken, ağaçlar arasından
Aktaeon¹⁵ gibi gözetleyen biri,
Öfkelenen tanrıça tarafından geyiğe dönüştürülünce,
Havlayan tazılar tarafından kovalanacak,
Sonra ölmüş gibi yapacak.
Böyle temsiller efendim majestelerinin hoşuna gider.
Kral parlamentodan dönüyor işte soylularla birlikte.
Bir kenara çekileyim.

(*Kral [Edward], Lancaster, Yaşlı Mortimer, Genç
Mortimer, Kent Kontu Edmund, Warwick Kontu
Guy [ve hizmetliler] girer.*)

EDWARD

Lancaster!

-
- 10 İtalya kaynaklı göz alıcı, maskeli oyunlarla ve zengin kostümlerle düzenlenen eğlenceler İngiltere’de Tudor ve ilk Stuart krallarının hüküm sürdüğü sıralarda çok popülerdi.
- 11 Yunan mitologyasında kırlarda, sularda, ormanlarda yaşayan doğal ve tanrısal dişi varlıklar.
- 12 Dionysos alayında yer alan, gövdesinin üst kısmı insan, belden aşağısı keçi olan yaratıklar. Aynı zamanda şehvet düşkününü erkek simgesidir.
- 13 Ay, avcılık ve doğum tanrıçası.
- 14 O dönemde kadın rollerini henüz sakalı çıkmamış delikanlılar oynardı.
- 15 Artemis’i dereye yıkanırken gözetleyen Aktaion buna öfkelenen tanrıça tarafından geyiğe dönüştürülür ve kendi köpekleri tarafından parçalanır. Bkz. Ovid, *Metamorphoses*, III, 138-252.

LANCASTER

Lordum?

GAVESTON

[*Kendi kendine.*]

Şu Lancaster Kontu'ndan tiksiniyorum.

EDWARD

Bana rıza göstermeyecek misiniz bunun için?

[*Kendi kendine.*]

Onlara rağmen istediğimi yapacağım;

Bana karşı çıkan amca yeğen Mortimerlere de

Göstereceğim günlerini.

YAŞLI MORTIMER

[*Edward'a.*]

Bizi seviyorsanız lordum,

Gaveston'dan nefret etmelisiniz.

GAVESTON

[*Kendi kendine.*]

Alçak Mortimer! Ölümü benim elimden olacak.

MORTIMER

[*Edward'a.*]

Amcam, şu kont¹⁶ ve ben,

Yemin ettik ölüm döşeğindeki babanıza,

Onun bu ülkeye asla dönmeyeceğine;

Efendimiz, bilin ki yeminimi bozmaktansa,

Düşmanlarınıza çekilmesi gereken kılıcımın

İhtiyacınız olduğunda kınında durmasını tercih ederim;

Sancağınızın altında kim isterse yürüsün

Mortimer'in zırhı yerinde asılı kalacaktır.

GAVESTON

[*Kendi kendine.*]

*Mort Dieu!*¹⁷

16 Warwick Kontu Guy.

17 Gaveston burada Fransızca "Mort Dieu!" sövgüsü ile Mortimer'in ilk hecesinin ses benzerliğinden yararlanarak söz oyunu yapmaktadır.

EDWARD

Seni pişman edeceğim Mortimer bu sözlerin yüzünden.
Kralına karşı durmak sana hiç yakışıyor mu?
Surat mı asıyorsun buna haris Lancaster?
Bu kılıç düzeltir alnının kırıksıklıklarını
Ve keser diz çökmeyen o kaskatı olmuş bacakları.
Gaveston'ı buraya istiyorum ve siz de öğreneceksiniz
Kralınıza karşı gelmenin ne kadar tehlikeli olduğunu.

GAVESTON

[*Kendi kendine.*]

Ağzına sağlık Ned!

LANCASTER

Lordum o aşağılık, ne idüğü belirsiz Gaveston yüzünden,
Sizi gerçekten seven ve saygı duyan,
Soylularınızı neden böyle kırıp darıltıyorsunuz?
Lancaster dışında dört beyliğim daha var –
Derby, Salisbury, Lincoln ve Leicester.
Gaveston'ın bu ülkede olmasındansa,
Satmayı tercih ederim hepsini
Ödemek için askerlerimin ücretini.
Bu nedenle eğer gelirse,
Hemen kovun onu buradan.

KENT

Baronlar, kontlar, dilim tutuldu kibrinizden,
Ama şimdi ben konuşacağım,
Umarım kimsenin itirazı olmayacak bir tarzda.
Babam hayattayken, anımsıyorum da
Kuzeyli Lord Percy çok öfkelenmiş
Ve Mowberry'e meydan okumuştı kralın huzurunda.
Eğer majesteleri onu sevmeseydi,
Bu yüzden kafasını kaybedebilirdi;
Ama kralın bir bakışı
Percy'nin korkusuz ruhunu yatıştırdı
Ve Percy ile Mowberry'i barıştırdı;

Ama sizler kralın yüzüne karşı
Meydan okumaya cüret ediyorsunuz.
Kardeşim cezalandır onları;
Dillerinin yaptığı bu saygısızlığı
Direklerin ucunda anlatsın kelleleri.

WARWICK

Ne, bizim kafalarımızı mı?

EDWARD

Evet, sizin kafalarınızı,
Bu yüzden isteğime rıza göstermenizi bekliyorum.

WARWICK

Soylu Mortimer dizginle öfkeni.

MORTIMER

Yapamam, yapmayacağım, konuşmalıyım.
Kuzen, umarım ellerimiz korur kafalarımızı
Ve bizi tehdit etmenize neden olan
O kişinin koparır kellesini.
Gel amca, kendi başına bırakalım şu dengesiz kralı,
Bundan böyle kılıçlarımız olsun konuşan.

YAŞLI MORTIMER

Wiltshire'da kafalarımızı korumak için yeterli adam var.¹⁸

WARWICK

Tüm Warwickshire da hatırım için onu destekleyecek.

LANCASTER

Gaveston'ın kuzeyde bayağı dostu varmış ha.¹⁹
Hoşça kalın lordum, ya fikrinizi değiştirirsiniz
Ya da oturduğunuz şu tahtın
Kan içinde yüzüşünü seyredersiniz;
O aşağılık gözdenizin yaltakçı kafasının
Sizin sefih kafanıza fırlatıldığını görürsünüz.
(Soylular çıkar. [Kent, Kral Edward
ve Gaveston kalır.])

18 Mortimerlerin Wiltshire ile bir ilişkisi olmadığı için bazı uzmanlar Galler'deki "Welshrye"nin doğru okunmadığı üzerinde durmuşlardır.

19 Warwick ile Lancaster'in sözleri alaycı bir ifadeyle söylenmiştir.

EDWARD

Katlanamam bu kibirli tehditlere!
Ben kral değil miyim? Nasıl karşı koyarlar bana?
Kardeşim, sancağım dalgalansın savaş alanında;
Hesaplaşacağım şu baronlarla, kontlarla,
Ya ölürüm ya da yaşarım Gaveston'la.

GAVESTON

[Öne çıkar.]

Lordumdan daha fazla gizleyemem kendimi.
[Önünde diz çöker, Kral'ın elini öpmek ister.]

EDWARD

[Onu ayağa kaldırır.]

Ah Gaveston, hoş geldin! Öpme elimi.
Kucakla beni, benim seni kucakladığım gibi.
[Kucaklaşırlar.]
Neden diz çöktün? Bilmiyor musun kim olduğumu?
Dostunum, ben senim, diğer Gaveston'ım.
Hercules²⁰ bile bu kadar yas tutmamıştır Hylas²¹ için,
Sen sürgüne gönderilince benim tuttuğum kadar.

GAVESTON

Buradan ayrıldığımdan beri, cehennemdeki hiçbir ruh
Zavallı Gaveston kadar işkence çekmemiştir.

EDWARD

Biliyorum. – Kardeşim, dostuma hoş geldin de. –
Bırak Mortimerler birleşsin ihanet içinde
O küstah Lancaster Kontu ile;
Ben kavuştum dileğime, neşeme, sevincime,
Dilerim deniz boğar ülkemi,
Yüzdürmektense seni buradan götüreceğim gemiyi.
Şu anda seni başmabeyinci, saray başkâtibi,

20 Herakles, Yunan mitolojisinde insanın doğaya karşı yenilmez saldırma ve dayanma gücünü simgeleyen efsanevi kahraman.

21 Herakles'in gönül verdiği yakışıklı Hylas, Argonautların seferi sırasında Mysia bölgesinde kaybolur. Herakles bütün çabalarına rağmen onu bulamaz.

Cornwall Kontu yapıyorum,
Ayrıca Man Kralı ve Efendisi.²²

GAVESTON

Lordum bu unvanlar benim değerimin çok üstünde.

KENT

Kardeşim, bu unvanların en küçüğü bile,
Yeter de artar Gaveston'dan daha soylu birine.

EDWARD

Sus kardeşim, katlanamam bu söylediklerine. –
Senin değer, sevgili dostum, armağanlarımdan üstünde,
Dengelemek için kabul et yüreğimi.
Bu unvanların için kıskançlık duyarlarsa,
Daha fazlasını veririm sana,
Edward yalnızca seni onurlandırmak için
İstekli oluyor krallık yapmaya.
Kendin için mi korkuyorsun?
Bir muhafızın olacak. Altın mı gerekli?
Hazineme git, al istediğini.
Sevilmek ve korkulmak mı istiyorsun? Al mührümü,
İster bağışla, ister suçla, emret bizim adımıza
Aklına estiği gibi, keyfine göre.

GAVESTON

Sizin sevginiz benim için yeterli,
Ona sahip olmakla muhteşem hissediyorum kendimi,
Roma sokaklarından esir krallarla geçen,
Zafer arabasındaki Sezar gibi.
(*Coventry Piskoposu girer.*)

EDWARD

Lordum Coventry nereye gidiyor böyle aceleyle?

COVENTRY

Babanızın cenaze törenine.
O aşağılık Gaveston geri mi döndü?

22 Man Adası iç işlerinde bağımsız, dış işlerinde İngiltere'ye bağlıdır. Kral veya kraliçe Man Adası'nın egemenidir. Unvanı "Man'ın Efendisi"dir. Bu unvan her iki cinsiyet için de kullanılabilir.

EDWARD

Evet rahip, intikam almak için yaşıyor hem de,
Sen sebep olmuştun sürgüne gönderilmesine.

GAVESTON

Doğru, şu cübbene saygım olmasaydı,
Şuradan şuraya bir adım atamazdın.

COVENTRY

Ben yapmam gerekeni yaptım,
Gaveston hâlâ doğru yola girmediyse,
O zaman yaptığım gibi,
Şimdi de parlamentoyu ayağa kaldırırm,
Sen de Fransa'ya geri dönersin.

GAVESTON

Saygıdeğer efendim, ne olur bağışlayın beni.²³
[*Kolundan tutar.*]

EDWARD

Çekip al üstünden o altın işlemeli cübbesini,
Yeniden vaftiz et kaldırımın kenarındaki suda.

KENT

Olmaz kardeşim, zor kullanmayın ona,
Sonra Roma'ya şikâyet eder bizi.

GAVESTON

Ne cehenneme isterse şikâyet etsin,
Sürgüne gönderilmemin öcünü alacağım ondan.

EDWARD

Hayır, hayatını bağışla, el koy mallarına;
Sen piskopos ol, kiralari sen topla,
Rahip olarak hizmet etsin sana.
O senindir artık, kullan dilediğin gibi.

GAVESTON

Zindana atılmalı, zincire vurulu olarak ölmeli.

EDWARD

Evet, Londra Kulesi'ne ya da Fleet Hapisanesi'ne,
Nereye istersen oraya.

23 Bu sözler alaycı bir ifadeyle söylenmiştir.

COVENTRY

Bu yaptıklarınız için Tanrı lanetleyecek sizi.

EDWARD

[*Hizmetlileri çağırarak.*]

Kim var orada? Kule'ye götürün bu rahibi.

COVENTRY

Doğru, çok doğru!²⁴

[*Rahip muhafızlar eşliğinde çıkar.*]

EDWARD

Gaveston, sen de bu arada git,

El koy malına mülküne.

Haydi peşimden gel, bu işin yapılması

Ve sağ salim geri dönmen için

Muhafızlarımı vereceğim sana.

GAVESTON

Bu kadar güzel bir evi rahip ne yapsın ki?

Bir hapisane yakışır onun kutsallığına.

[*Çıkarlar.*]

2. SAHNE

(*Her iki Mortimer, Warwick ve Lancaster girer.*)

WARWICK

Evet doğru, Piskopos Kule'ye hapsedildi,

Malları ve canı da Gaveston'a verildi.

LANCASTER

Ne, Kilise'ye de mi zorbaca davranacaklar?

Ah rezil kral! Lanet olası Gaveston!

Attıkları adımlarla kirlettikleri bu toprak

Onlara ya da bana zamansız mezar olacak.

²⁴ Rahibin bu alaycı yanıtı, Kral'ın kullandığı "götürmek" sözcüğünün "haksız kazanç sağlamak" anlamına karşılıktır. Rahip mallarının gasbedildiğini ima eder.

MORTIMER

O serkeş Fransız kollasın kendini,
Ölecek göğsü kılıç geçirmez olmadıkça.

YAŞLI MORTIMER

Ne var, Lancaster Kontu niye böyle suratını asıyor?

MORTIMER

Warwick Kontu Guy neden hoşnutsuz?

LANCASTER

O alçak Gaveston'a kont unvanı verildi.

YAŞLI MORTIMER

Kont mu?

WARWICK

Ayrıca ülkenin başmabeyincisi, saray başkâtibi
Ve Man Adası Kralı da yapıldı.

YAŞLI MORTIMER

Buna katlanamayız, katlanmayacağız da.

MORTIMER

Neden hemen asker toplamıyoruz?

LANCASTER

Her sözün başında "Lordum Cornwall" ha!
Demek konuşmaya tenezzül ettiği,
Şapkasıyla selamladığı, gülümsediği
Herkes mutlu olacak.
Kol kola yürüyecek kralla birlikte;
Muhafızlar bekleyecek beyimizin emrinde,
Dahası bütün saray da ona dalkavukluk edecek.

WARWICK

Böylece kralın omzuna yaslanıp baş sallayacak,
Küçümseyip gelen geçene gülümseyecek.

YAŞLI MORTIMER

Bu aşağılık köleye karşı çıkan kimse yok mu?

LANCASTER

Herkes içerliyor, ama ses çıkarmaya cesaret edemiyor.

MORTIMER

E, bu onların birer alçak olduğunu gösterir Lancaster.
Bütün kontlar ve baronlar benim gibi düşünseler
Onu kralın kucağından söker alır,
Hırs ve kibir zehriyle şişinen,
Ülkenin ve bizim mahvımıza neden olacak
O köylüyü saray kapısına asardık.

(*Canterbury [Baş]piskoposu [ve maiyeti] girer.*)

WARWICK

İşte saygıdeğer Canterbury Başpiskoposu da geliyor.

LANCASTER

Kırgın olduğu yüzünden belli.

CANTERBURY

[*Maiyetindeki birine.*]

Önce kutsal giysileri yırtılıp atıldı,
Sonra ona şiddetle saldırıldı,
Ardından hapse atıldı ve malları elinden alındı.
Hemen atla atına, bütün bunları bildir Papa'ya.

[*Hizmetli çıkar.*]

LANCASTER

[*Canterbury'e.*]

Lordum, krala karşı silaha sarılacak mısınız?

CANTERBURY

Ne gerek var? Kilise'ye saldırılınca
Tanrı zaten sarılır silahına.

MORTIMER

Şu Gaveston alçağını sürgün etmek
Ya da kellesini uçurmak konusunda
Biz kralın soylularına katılıyor musunuz?

CANTERBURY

Başka türlü olabilir mi lordlarım?
Yakından ilgilendiriyor beni;
Çünkü Coventry Piskoposluğu ona verildi.
(*Kraliçe girer.*)

MORTIMER

Madam, majesteleri böyle aceleyle nereye gidiyor?

KRALİÇE

Köşeme çekilmeye²⁵ soylu Mortimer,
Keder ve nefret dolu bir hoşnutsuzluk içinde yaşamaya,
Çünkü efendim kral artık yüzüme bakmıyor,
Gaveston'a duyduğu aşkla kaybetmiş kendini.
Onun yanaklarını okşayıp boynuna sarılıyor,
Yüzüne gülümsüyor, kulağına fısıldıyor,
Ben yanına gittiğimde surat asıyor,
Sanki, "Ben Gaveston'layım,
Sen nereye gidersen git," der gibi.

YAŞLI MORTIMER

Böyle büyülenmiş gibi olması garip değil mi?

MORTIMER

Madam, siz saraya dönün.
O sinsî, ayartıcı Fransız'ı süreceğiz
Ya da bunu hayatımızla ödeyeceğiz;
Ama o gün gelmeden önce de
Kralı tahttan indireceğiz,
Çünkü bütün bunların ödünü alabilecek güce
Ve cesarete sahibiz.

CANTERBURY

Ama krala kılıç çekmeyin.

LANCASTER

Hayır, ama Gaveston'ı buradan çekip çıkaracağız.

WARWICK

Bu da savaşla olur, yoksa kalır burada.

KRALİÇE

Öyleyse bırakın kalsın,
Ben keder içinde yaşamaya katlanmayı
Ve onun sevgiliyle oynamasına izin vermeyi
Efendimin halk ayaklanmasıyla devrilmesine tercih ederim.

25 "Unto the forest" burada "inzivaya, köşeye çekilmeye" anlamında.

CANTERBURY

Lordlarım bu sorunu çözümlmek için beni dinleyin.
Biz ve kralın diğer danışmanları
Toplanıp ortak bir karar alalım,
İmza ve mühürlerimizle onu sürgün edelim.

LANCASTER

Kral iptal eder alacağımız kararı.

MORTIMER

İşte o zaman biz de yasal olarak ona başkaldırırız.

WARWICK

Söyler misiniz lordum, bu toplantıyı nerede yapabiliriz?

CANTERBURY

New Temple'da.²⁶

MORTIMER

Kabul.

CANTERBURY

Sizden bir ricam var: Bu arada
Lambeth'e gidelim, orada benimle kalın.

LANCASTER

Tamam, gidelim.

MORTIMER

Hoşça kalın madam.

KRALİÇE

Güle güle soylu Mortimer,
Hatırım için krala karşı asker toplamayın.

MORTIMER

Konuşmamız işe yararsa elbette toplamam;
Yoksa mecburum.

[Kraliçe ile diğerleri ayrı yerlerden çıkarlar.]

26 Tapınak Şövalyeleri'nin Londra'daki karargâhı.

3. SAHNE

(*Gaveston ile Kent Kontu girer.*)

GAVESTON

Bir eŖeğin taŖıyacağından daha fazla kontluğa sahip olan
Lancaster'in yuce prensi Edmund,
O iki iyi insan, her iki Mortimer,
O korku saçan Ŗövalye Warwick Kontu Guy ile
Lambeth'e gittiler, bırak kalsınlar orada.
(*Çıkarlar.*)

4. SAHNE

(*Soylular [Lancaster, Warwick, Pemsroke,
Yaşlı Mortimer, Genç Mortimer,
Canterbury Başpiskoposu, muhafızlar eŖliğinde]
girer. [Bir taht ile iskemleler getirilir.]*)

LANCASTER

[*Canterbury'e bir belge verir.*]

Bu Gaveston'ı sürgüne gönderen belge.

Lord hazretlerinin de imzalamasını rica edebilir miyim?

CANTERBURY

Verin kâğıdı.

[*Belgeyi imzalar, ardından da ötekiler imzalar.*]

LANCASTER

Çabuk lordum, çabuk; imza atmak için sabırsızlanıyorum.

WARWICK

Ben de bir an önce buradan sürüldüğünü görmek için.

MORTIMER

O aŖağılık köylüyü geri çevirmezse,
Mortimer adı korkuyla titretecek kralı.

(*Kral, Gaveston [ve Kent] girerler. [Kral tahtına
oturur, yanına da Gaveston'ı oturtur.²⁷]*)

27 Kral, Gaveston'ı Kraliçe'nin yerine oturtur.

EDWARD

Ne o, Gaveston buraya oturdu diye şaşırdınız mı birden?
Biz böyle istiyoruz; böyle yapacağız.

LANCASTER

Onu yanlarından ayırmamakla majesteleri iyi ediyorlar,
Çünkü bu yeni kont başka hiçbir yerde güvende değil.

YAŞLI MORTIMER

Hangi soylu böyle bir manzaraya katlanabilir?
*Quam male conveniunt!*²⁸
Bakın, nasıl da küçümseyerek bakıyor.

PEMBROKE

Aslan nasıl olur da yaltaklanır yerde sürünen karıncaya?

WARWICK

Soysuz köle, Phaethon²⁹ gibi,
Güneşin arabasını sürmeye kalkıyor!

MORTIMER

Sonları yakın, askerleri bizden az;
Küçümsenmeye, tepeden bakmalarına izin veremeyiz.

EDWARD

Yakalayın şu hain Mortimer'i!

YAŞLI MORTIMER

Yakalayın şu hain Gaveston'ı!
[Gaveston'ı yakalarlar.]

KENT

Kralınıza borçlu olduğunuz sorumluluk bu mu?

WARWICK

Biz sorumluluğumuzun bilincindeyiz.
O da soylulara olan sorumluluğunu bilmeli.

28 *Quam male conveniunt!* (Lat.): "Ne kadar da kötü bir şekilde birleşiyorlar!"
Ovidius, *Metamorphoses*, II, 846-47.

29 Phaethon, bir kaynağa göre Eos'la Kephalos'un, başka bir kaynağa göre Helios'la Okeanos kızı Klymene'nin oğludur. Babasının uyarısına kulak asmadan, güneş arabasını kullanmaya kalkar, ama atlarını yönetemez, dünyaya yaklaşıp zarar vermek üzereyken Zeus onu yıldırımlarıyla yok eder.

EDWARD

Nereye götürüyorsunuz onu?

Durun, yoksa ölürsünüz.

YAŞLI MORTIMER

Hain olan biz değiliz; tehdit etme bizi.

GAVESTON

[*Kral'a.*]

Hayır, tehdit etme onları lordum,

Yaptıklarını ödet onlara.

Ben kral olsaydım –

MORTIMER

Seni alçak, kral olmaktan nasıl söz edersin?

Doğuştan soylu bile değilsin.

EDWARD

Köylü de olsa, gözdem olduğu için,

En mağrurunuzun bile onun önünde eğilmesini sağlarım.

LANCASTER

Lordum, bizi böyle aşağılayamazsınız. –

Götürün diyorum şu iğrenç Gaveston'ı!

YAŞLI MORTIMER

Ve onu savunan Kent Kontu'nu da.

[*Kent ve Gaveston muhafızlarla çıkarlar.*]

EDWARD

O zaman kralınıza karşı da zor kullanın.

Gel Mortimer, otur öyleyse Edward'ın tahtına;

Warwick, Lancaster bari siz de tacımı takın.

Hangi kralın emirleri çiğnenmiştir benim gibi?

LANCASTER

O zaman bizi ve ülkeyi daha iyi yönetmeyi öğrenin.

MORTIMER

Yaptığımızın böyle kalmasını

Kanımız pahasına sağlayacağız.

WARWICK

Bu türedinin kibrine katlanacağımızı mı sandınız?

EDWARD

Öfke ve gazap doluyum, bu da engelliyor konuşmamı.

CANTERBURY

Neden bu kadar kızdınız? Sakin olun lordum.

Bakın ne yapmış danışmanınız olan bizler.

MORTIMER

Lordlarım, şimdi kararlı olmalıyız hepimiz,

Ya isteklerimiz yerine gelir ya da yok olur gideriz.

EDWARD

Bunun için mi toplandınız mağrur, cüretkâr soylular?

Bu ada okyanusta yüzer,

Hatta kimseciklerin uğramadığı Hindistan'a bile gider,

Ama benden ayrılamaz biricik Gaveston'ım.

CANTERBURY

Bildiğiniz gibi ben Papa'nın elçisiyim;

Roma'ya olan bağlılığınızı gösterip

Siz de bizim gibi bu sürgün belgesini imzalayın.

[Belgeyi imzalaması için Kral'a uzatır.]

MORTIMER

[*Canterbury'e.*]

Reddederse aforoz edin onu.

Biz de tahttan indirir, yeni bir kral seçeriz.

EDWARD

Evet, sonunda baklayı ağzından çıkardı,

Aforoz etseniz de, tahttan indirseniz de,

Yapacağınızın en kötüsünü yapsanız da

Pes etmeyeceğim yine de.

LANCASTER

Öyleyse lordum, gerek yok beklemeye,

Aforoz edin hemen.

CANTERBURY

Piskoposa nasıl kötü davranıldı, anımsayın;

Ya buna neden olan kişiyi sürersiniz buradan

Ya da ben bu lordları derhâl azat ederim

Size olan bağlılıklarından.

EDWARD

[*Kendi kendine.*]

Tehdit etmemin bir yararı yok;
Uygun bir şekilde konuşmalıyım.
Papa'nın elçisine itaat etmeli.

[*Canterbury'e.*]

Lordum, sizi bu ülkenin başbakanı yapıyorum,
Sen Lancaster, donanma komutanı, amiral,
Genç Mortimer ve amcası kont,
Ve siz Warwick, Kuzey'de vali olacaksınız.

[*Pembroke'a.*]

Ve sen de Galler'de. Bunlar sizi tatmin etmiyorsa,
Ülkeyi birkaç krallığa bölün, paylaşın aranızda,
Yeter ki sevgili Gaveston'ımla oynamak için
Sığınacak bir köşecik bırakın bana.

CANTERBURY

Hiçbir şey kararımızdan döndüremez bizi.

LANCASTER

Haydi, gelin imzalayın şunu.

MORTIMER

Herkesin nefret ettiği birini niye seversin ki?

EDWARD

Çünkü o beni herkesten fazla seviyor.
Haşın ve acımasız insanlardan başka hiç kimse
Gaveston'ımı yok etmeyi istemez.
Siz, soylu olarak doğanlar ona acımalısınız.

WARWICK

Prens olarak doğan siz de onu silkeleyip atmalısınız.
Utanın ve imzalayın şunu, o asalağı da gönderin buradan.

YAŞLI MORTIMER

[*Canterbury'e.*]

Siz de ısrar edin lordum.

CANTERBURY

Onu ülkeden sürmeye razı mısınız?

EDWARD

Gördüğüm kadarıyla zorunluyum, dolayısıyla razıyım.
Mürekkep yerine gözyaşlarımla imzalayacağım.

[İmzalar.]

MORTIMER

Anlaşılan kral gözdesine sevdalı.

EDWARD

İşte imzaladım, lanet olası el, kop şimdi!

LANCASTER

[Belgeyi alarak.]

Bana verin, herkese duyurayım.

MORTIMER

Buradan hemen gönderilmesini sağlayacağım.

CANTERBURY

Şimdi gönlüm rahat artık.

WARWICK

Benim de.

PEMBROKE

Halk için iyi bir haber olacak bu.

YAŞLI MORTIMER

Olsa da olmasa da burada kalamaz artık.

(Soylular çıkar.

[Edward yalnız kalır.]

EDWARD

Sevgilimi elimden almak için nasıl da acele ediyorlar!
İyiliğim için olsaydı, kıllarını kıpırdatmazlardı.
Ne diye kulluk etsin bir kral bir rahibe?
Ey hükmeden hizmetkârlar yaratan mağrur Roma,
Batıl itikatların mum ışıkları ile
Hristiyanlık düşmanı kiliselerini aydınlatan
Senin o çatlak binalarını ateşe vereceğim,
Zorla toprağı öptüreceğim Papalık kulelerine;
Tiber Irmağı'nı taşıracakım boğazlanmış rahiplerle,
Onların mezarlarıyla yükselecek nehrin kıyıları.

Kiliseye destek veren bu soylu beylere gelince,
Eğer ben kralısam, yaşamayacak biri bile.

(*Gaveston girer.*)

GAVESTON

Lordum, bu ülkeden sürüldüğüme
Gitmem gerektiğine dair
Fısıltılar duyuyorum her yerde.

EDWARD

Doğru sevgili Gaveston. Ah, yanlış olsaydı keşke!
Papa'nın elçisi böyle istedi,
Gitmek zorundasın, yoksa tahttan indirecekler beni.
Öcümü almak için hüküm süreceğim bundan böyle,
Bu yüzden sevgili dostum, sabır göster buna.
Nerede yaşamak istersen orada yaşa,
Yeterince altın yollayacağım sana;
Fazla uzun sürmeyecek bu ayrılık,
Eğer sürerse, ben geleceğim kaldığın yere;
Sana olan aşkım hiç azalmayacak.

GAVESTON

Bir keder cehennemine mi dönüşecekti bütün umutlarım?

EDWARD

Parçalama yüreğimi delip geçen sözlerle;
Sen ülkeden, ben kendimden sürgün edildim.

GAVESTON

Buradan gitmek değil zavallı Gaveston'ı üzen,
Lütufkâr bakışlarıyla onu mutlu eden sizden
Ayrılmak zorunda olmasıdır onu üzen.
Çünkü o başka hiçbir yerde aramıyor mutluluğu.

EDWARD

Bu benim çaresiz ruhuma işkence eden de,
İstesem de istemesem de gitmek zorunda olman.
Vali ol İrlanda'ya ve yönet benim adıma,
Kader seni evine çağırana dek kal orada,
İşte al resmimi, ben de seninkini takayım boynuma.
[*Madalyonları değiş tokuş ederler.*]

Seni de bu madalyon gibi alıkoyabilseydim keşke,
Öyle mutlu olurum ki; ama çok mutsuzum şimdi.

GAVESTON

Ne acı bir kralın böyle hissetmesi.

EDWARD

Gitmeyeceksin Gaveston, saklayacağım seni.

GAVESTON

Bulurlarsa beni, o zaman çok daha üzücü olur.

EDWARD

Birbirimize söylediğimiz tatlı sözler daha çok üzüyor bizi,
Bu yüzden konuşmadan kucaklaşıp ayrılalım.

[*Kucaklaşırlar. Gaveston gitmek üzereyken.*]

Dur Gaveston, böyle bırakamam seni.

GAVESTON

Lordum, her bakışta bir damla gözyaşı dökülüyor;
Biliyorsunuz gitmeliyim, daha fazla üzmeyin beni.

EDWARD

Burada çok az zamanın kaldı,
Bu yüzden izin ver, doyasıya bakayım sana.
Gel sevgili dostum, seni uğurlayayım.

GAVESTON

Soylular hoş görmez.

EDWARD

Aldırmam onların kızmasına. Gidelim, gel haydi.
Ah keşke dönebilseydik gittiğimiz gibi.

(*Kraliçe Isabel girer.*)

KRALİÇE

Lordum, nereye böyle?

EDWARD

Bana yaltaklanma Fransız fahişesi, defol.

KRALİÇE

Kocamdan başka kime yaltaklanayım?

GAVESTON

Mortimer'e soysuz kraliçe, siz onunla –
Başka diyeceğim yok, gerisini siz düşünün lordum.

KRALİÇE

Gaveston böyle konuşmakla,
Haksızlık ediyorsun bana.
Yetmedi mi efendimi baştan çıkarman,
Onun arzularına orospuluk etmen?
Şimdi de onurum hakkında
Kuşku mu yaratmak istiyorsun?

GAVESTON

Öyle demek istemedim; bağışlayın beni majesteleri.

EDWARD

[*Kraliçe'ye.*]

Fazla sıkı fıkısın o Mortimer denen lordla,
Senin yüzünden sürüldü Gaveston;
Lordlarla aramı bulmalısın,
Yoksa aram asla düzelmez seninle.

KRALİÇE

Majesteleri de bilirler ki bu aşar benim gücümü.

EDWARD

O zaman git buradan, dokunma bana. Haydi Gaveston.

KRALİÇE

[*Gaveston'a.*]

Alçak köle, sensin efendimi benden çalan.

GAVESTON

Madam, efendimi benden çalan asıl sizsiniz.

EDWARD

Konuşma onunla;
Bırak, kendini yesin bitirsin umutsuzlukla.

KRALİÇE

Efendim, ne yüzden hak ediyorum bu sözleri?
Görün Isabella'nın döktüğü gözyaşlarını,
Görün sizin için inleyip parçalanan yüreğini,
Zavallı Isabel için ne kadar değerli olduğunuzu.

EDWARD

[*Onu iterek.*]

Tanrı da tanık olsun Gaveston'ın

Benim için ne kadar değerli olduğuna.

Ağla, çünkü o geri çağrılana dek,

Bil ki gelmeyeceksin karşıma.

(*Edward, Gaveston'la çıkar.*)

KRALİÇE

Ah mutsuz ve dertli kraliçe!

Güzelim Fransa'dan gemiye bindiğimde,

Dalgalar üzerinde yürüyebilen büyücü Circe,³⁰

Şeklimi değiştirseydi keşke

Ya da evlendiğim gün Hymen'in³¹ kadehi,

Dolu olsaydı zehirle

Ya da boynuma doladığı o kollar boğsaydı beni,

Görmeseydim efendimin beni böyle terk ettiğini.

Hıristan çılgına dönen Juno gibi,³²

Dolduracağım yeryüzünü,

İç çekişimin ve çılgınlıklarımın korkunç sesleriyle;

Jove³³ bile tutkun değildi Ganymede'ye³⁴

Onun lanet olası Gaveston'a tutkun olduğu kadar.

Ama bu daha da şiddetlendirecek onun gazabını.

Ona yalvarmalıyım, tatlı diller dökmeliyim,

Gaveston'ın geri çağrılması için aracı olmalıyım;

Ama yine de o hep Gaveston'a tutkun olacak,

Ben de sonsuza dek bedbaht biri olacağım.

(*Soylular [Lancaster, Warwick, Pembroke,*

Yaşlı Mortimer ve Genç Mortimer] girer.)

LANCASTER

Bakın, Fransa Kralı'nın kız kardeşi

Oturmuş yumruklarını sıkıyor, bağrını dövüyor.

30 Büyücü tanrıça Kirke, Odysseus'un serüvenlerinde başlıca rol oynayan kişilerdendir. Bkz. Homeros, *Odysseia*, X.

31 Hymenaios: Düğün tanrısı.

32 Hera ile bir tutulan Romalı tanrıça, kadınların koruyucusudur. Kocası Jupiter'in Ganymedes ile ilişkisini kıskanan Juno için bkz. Ovidius, *Metamorphoses*, X, 155-161.

33 Jupiter (Iupiter), Roma mitolojisinde Zeus'un karşılığı.

34 Ölümlülerin en güzeli sayılan Ganymedes, Troya kral ailesindendir. Ganymedes'e âşık olan Zeus onu kaçıır, tanrılar sofrasına saki yapar.

WARWICK

Korkarım kral kötü davranmış ona.

PEMBROKE

Böyle bir azizeyi inciten taş yürekli olmalı.

MORTIMER

Biliyorum, Gaveston yüzünden ağlıyor.

YAŞLI MORTIMER

Neden? O gitti.

MORTIMER

[Kraliçe'ye.]

Madam, majesteleri nasıllar?

KRALİÇE

Ah Mortimer!

Açığa çıktı kralın bana olan nefreti,

Beni sevmediğini itiraf etti.

MORTIMER

Ondan ayrılın madam, bırakın onu sevmeyi.

KRALİÇE

Hayır, bin kez ölürüm daha iyi.

Ama boşuna seviyorum; o asla sevmeyecek beni.

LANCASTER

Kaygılanmayın madam. Artık gözdesi gitti,

Kısa sürede kaybolacaktır havai hisleri.

KRALİÇE

Ah, asla Lancaster! Onun hakkındaki kararın iptali için

Benden hepinize yalvarmamı emretti;

Bu onun iradesi, ben de yapmalıyım istediğini,

Yoksa çıkamayacağım majestelerinin huzuruna.

LANCASTER

Hakkındaki kararı kaldırmak mı madam?

O artık gelemes,

Deniz boğulmuş cesedini atmadıkça kıyıya.

WARWICK

Böyle güzel bir manzarayı görmek için de,

Atını çatlatırcasına sürmeyecek kimse yok burada.

MORTIMER

Madam, onu geri çağırmamızı mı istiyorsunuz yoksa?

KRALİÇE

Evet Mortimer, çünkü o geri gelene kadar
Öfkeli kral yasakladı saraya girmemi;
Eğer beni seviyorsanız, değer veriyorsanız bana,
Konuşun bu lordlarla benim adıma.

MORTIMER

Ne! Gaveston için ricada bulunmamı mı istiyorsunuz?

YAŞLI MORTIMER

Kim rica ederse etsin, ben kararlıyım bu konuda.

LANCASTER

Ben de lordum. Bundan vazgeçirin kraliçeyi.

KRALİÇE

Ah Lancaster izin ver, vazgeçirsin kralı,
Çünkü ben de karşıyım Gaveston'ın dönmesine.

WARWICK

O zaman ricada bulunmayın onun için;
Bırakın gitsin köylüyü.

KRALİÇE

Onun için değil, kendim için ricada bulunuyorum.

PEMBROKE

Ricanın faydası yok, vazgeçin.

MORTIMER

Güzel kraliçe sakının, yakalandığında
Öldü sanılan balığın saldırısından –
Yani kastettiğim şu dokunduğunda çarpan
Torpil balığı Gaveston, umarım
Şimdi İrlanda'ya doğru su üstünde yüzmektedir.

KRALİÇE

Aziz Mortimer, gel otur biraz yanıma,
Öyle önemli gerekçeler göstereceğim ki,
Kararı kaldırmak için hemen atacaksın imzanı.

MORTIMER

[*Kraliçe'nin yanına oturur.*]

Bu olanaksız, yine de anlatın düşüncenizi.

KRALİÇE

Peki, ama bu aramızda kalmalı.

[*Bir köşeye çekilirler.*]

LANCASTER

Lordlarım, kraliçe Mortimer'in desteğini kazansa da
Kararlı davranıp benimle birlik olur musunuz?

YAŞLI MORTIMER

Yeğenime karşı olamam.

PEMBROKE

Kaygılanma, kraliçe değiştiremez onun fikrini.

WARWICK

Değiştiremez mi? Baksanıza, isteğinde nasıl da ısrarlı.

LANCASTER

Ama Mortimer'in soğuk bakışları da hayır diyor buna.

WARWICK

Kraliçe gülümsüyor, bahse girerim fikrini değiştirdi.

LANCASTER

Kraliçenin isteğini kabul etmektense,

Dostluğu bozarım Mortimer'le.

MORTIMER

[*Lordların yanına gelir.*]

Anlaşıldı, zorunluluk öyle olmasını gerektiriyor –

Lordlarım, aşağılık Gaveston'dan tiksindiğim konusunda

Umarım benden kuşku duymuyorsunuzdur,

Ona dair kararın iptali için ricada bulunmamın nedeni,

Onun değil, bizim çıkarımıza –

Daha doğrusu ülkenin ve kralın yararına olması.

LANCASTER

Çok ayıp Mortimer, onurunu böyle lekeleme.

Onu sürgüne göndermek doğru idiyse,

Nasıl doğru olabilir geri çağırmak?

Böyle gerekçeler akı kara, geceyi gündüz yapar.

MORTIMER

Lordum Lancaster, durumu göz önünde tutun.

LANCASTER

Birbiriyle çelişenler, hiçbir zaman doğru olamaz.

KRALİÇE

Sayın lordum, yine de dinleyin söyleyeceklerini.

WARWICK

Söyleyeceği her şey boşuna; biz kararımızı verdik.

MORTIMER

Gaveston'ın ölmesini istemez misiniz?

PEMBROKE

Keşke.

MORTIMER

Öyleyse lordum, izin verin konuşayım.

YAŞLI MORTIMER

Ama laf oyunu yapma yeğenim.

MORTIMER

Amacım hem kralı yola getirmek

Hem de ülkemiz yararına olanı yapmak.

Gaveston'ın sahip olduğu altınlarla

İrlanda'da en güçlümüzün bile karşısına çıkabilecek

Dostlar satın alabileceğini anlamıyor musunuz?

Orada yaşadığı ve sevildiği sürece

Onu alaşağı etmemiz çok zor olacak.

WARWICK

Lordum Lancaster, bunu bir düşünün.

MORTIMER

Ama o gözümüzün önünde olursa,

Sevilmeyen bir kişi olduğu için,

Kolayca ayartılan aşağılık bir köle

Bu efendiyi bir hançerle selamlayabilir,

Kimse suçlamaz katili de;
Tersine herkes cesur girişimini över,
Ülkeyi böyle bir beladan kurtardığı için
Adı da tarihe geçer.

PEMBROKE

Doğru söylüyor.

LANCASTER

Evet, ama bunu neden yapmadık daha önce?

MORTIMER

Çünkü lordlarım, böyle düşünülmemiştii.
Dahası onu sürgüne göndermenin ve geri çağırmanın
Bizim elimizde olduğunu anlaması,
Onun gurur sancağının inmesini
Ve en küçük soyluyu bile incitmekten
Çekinmesini sağlayacaktır.

YAŞLI MORTIMER

Ya öyle yapmazsa yeğenim?

MORTIMER

O zaman haklı bir nedenle silaha sarılırız;
Yoksa hangi nedenle olursa olsun,
Krala karşı ayaklanmak ihanettir.
Böylece inatla biz soylulara karşı çıkan
Bir gecede büyümüş mantara katlanamayan,
Ama babasının hatırına kral destekleyen
Şu bizim Cornwall gibi,
Halkı da yanımıza alırız;
Halkla soylular birleşince,
Kral bile kalkan olamaz Gaveston'a;
Böylece en güçlü kalesinden çekip çıkarırız onu.
Lordlarım, bunu yapmakta gevşek davranırsam,
Düşünün benim de Gaveston gibi
Aşağılık bir uşak olduğumu.

LANCASTER

Lancaster kabul ediyor bu koşulla.

WARWICK

Pembroke ile ben de.

YAŞLI MORTIMER

Ben de.

MORTIMER

Çok memnun ettiniz beni,
Mortimer hep emrinizde olacaktır.

KRALİÇE

Eğer Isabel de bu lütfunuzu unutursa,
O zaman terk edin onu, kalsın bir başına.
Bakın, tam zamanında efendim kral da
Cornwall Kontu'nu uğurlamaktan dönüyor.
Bu haber onu çok memnun edecek,
Ama beni ettiği kadar değil;
Onun Gaveston'ı sevdiğinden
Çok daha fazla seviyorum efendimi,
Üç kat daha mutlu olurdum,
Onu sevdiğinin yarısı kadar sevseydi beni.
(*Yas gıysileriyle Kral Edward [ve maiyetinden
Saray Kâtibi Beaumont ile] girer.*)

EDWARD

Gitti, yokluğu yüzünden yas tutuyorum.
Bugüne dek keder yanından bile geçmedi kalbimin
Sevgili Gaveston'ın yokluğunun kederi dışında,
Onu geri getirecek olsaydı krallığımın geliri,
İsteyerek verirdim tümünü düşmanlarıma
Ve kazançlı sayardım kendimi
Bu kadar sevgili bir dost satın aldım diye.

KRALİÇE

[*Lordlara.*]

Dinleyin, nasıl yakınıyor gözdesi için.

EDWARD

Yüreğim üzüntü çekiçlerinin indiği bir örs sanki,
Cyclopların³⁵ çekiçleri durmadan iniyor üstüne,

35 Kykloplar, Hephaistos'un yer altındaki atölyesinde çalışan tek gözlü devler.

Ve gürültüsüyle altüst ediyor beynimi
Gaveston için çılgına çeviriyor beni.
Ah keşke kansız furyler³⁶ cehennemden yükselip
Krallık asamla beni öldürselerdi,
Gaveston'dan ayrılmak zorunda bırakıldığımda.

LANCASTER

*Diablo!*³⁷ Ne denir böyle bir tutkuya?

KRALİÇE

[*Edward'a.*]

Yüce efendimiz iyi haberlerim var size.

EDWARD

Mortimer'inle konuşman haberi mi?

KRALİÇE

Gaveston hakkındaki karar kaldırılacak lordum.

EDWARD

Kaldırılacak mı! Bu gerçek olamayacak kadar güzel.

KRALİÇE

Beni sevecek misiniz gerçek olduğunu gördüğünüzde?

EDWARD

Edward neler yapmaz ki gerçekse!

KRALİÇE

Gaveston için, ama Isabel için değil.

EDWARD

Senin için güzel kraliçe, eğer Gaveston'ı seversen,

Altından bir dil³⁸ takacağım boynuna,

Dil döküp başardığın için bunu.

KRALİÇE

[*Edward'ın belini saran kollarına dokunarak.*]

Lordum, bunlardan başka³⁹

36 Furialar Roma'da dinsel inanışa göre yer altından çıkıp insanların peşine takılan kötü cinler.

37 "Şeytan" anlamına gelen bir lanet ünlemi.

38 Dil şeklinde altın madalyon. Edward soyluları ikna ettiği için Isabel'in altın bir dili olduğunu da ima ediyor.

39 Edward'ın kolları.

Mücevher takmayın boynuma
Ve bu zengin hazineden⁴⁰ daha fazla
Servet vermeyin bana.

[*Edward'ı öper.*]

Ah, bu öpücük nasıl da hayat veriyor zavallı Isabel'e.

EDWARD

Bir daha tut elimi,
Bu bizim ikinci evliliğimiz olsun.

KRALİÇE

Ve daha mutlu bir evlilik olsun ilkinden.

[*Soylular diz çökerler.*]

Yüce lordum, sizden lütfkâr bir bakış bekleyen
Bu soylulara hoş bir şeyler söyleyin,
Diz çöküp siz majestelerini saygıyla selamlıyorlar.

EDWARD

[*Soyluları ayağa kaldırır ve onları kucaklar.*]

Yiğit Lancaster kucakla kralını,
Yoğun bulutların güneşte buharlaştığı gibi,
Nefret de yok olsun kralının gülümseyişiyle,
Dostum olarak kal bundan böyle.

LANCASTER

Bu sözleriniz mutluluk verdi yüreğime.

EDWARD

Warwick benim baş danışmanım olacak;
Bu gümüşü saçlar parlak ipeklerden, pahalı işlemelerden
Daha fazla süsleyecek sarayımı.
Eğer yanlış yola saparsam sevgili Warwick, azarla beni.

WARWICK

Majestelerini incitirsem, öldürün beni lordum.

EDWARD

Törenlerde ve halk gösterilerinde
Pembroke taşıyacak kılıcı kralın önünde.

40 Edward'ın dudakları.

PEMBROKE

Ve Pembroke bu kılıçla savaşıcak sizin için.

EDWARD

Neden kenarda duruyor genç Mortimer?
Sen de kraliyet donanmasının amirali ol,
Eğer beğenmezsen bu yüce makamı,
Ülkenin başteşrifatçısı⁴¹ yapayım seni.

MORTIMER

Lordum, öyle bir sıraya dizeceğim ki⁴² düşmanlarınızı,
İngiltere huzurlu, siz de güvende olacaksınız.

EDWARD

Size gelince Chirk Lordu Mortimer,⁴³
Savaşlarımızda gösterdiğiniz büyük başarılar
Sıradan makamlardan ve basit ödüllerden
Daha fazlasını hak ediyor,
İskoçlara saldırmak için toplanmış birliklerin
Komutanı olarak atıyorum sizi.

YAŞLI MORTIMER

Majesteleri fazlasıyla onurlandırdılar beni,
Çünkü tabiatıma en uygun şey savaşmaktır.

KRALİÇE

İngiltere Kralı zengin ve güçlü şimdi,
Şanlı soylularının kazandı sevgisini.

EDWARD

Evet Isabel, yüreğim hiç bu kadar hafiflememişti. –
Saray Kâtibi hemen İrlanda'ya götür
Gaveston için çıkardığımız emri;
Beaumont uç git,
Iris⁴⁴ ya da Jove'nin habercisi Mercury⁴⁵ gibi.

41 Törenleri düzenlemek, ziyafet ve şenliklerde protokolü uygulamakla görevli kişi, Lord Marshal.

42 Edward'ın "Lord Marshal" sözüne "dizmek, sıralamak" anlamındaki "marshal" fiiliyle karşılık verilerek söz oyunu yapılmaktadır.

43 Roger Mortimer de Chirk (1256-1326). II. Edward'a karşı olan Galli lord.

44 Iris: Hera'nın hizmetindeki kanatlı haberci.

45 Mercury: Zeus'un habercisi Hermes'in Roma mitolojisindeki karşılığı.

BEAUMONT

Emriniz yerine getirilecektir yüce lordum.

[Çıkar.]

EDWARD

Lord Mortimer, görevinizle baş başa bırakıyoruz sizi.
Şimdi içeri girip hazırlayalım krallara layık şölenimizi.
Dostumuz Cornwall Kontu'nun şerefine
Yarışmalar ve turnuvalar düzenleyelim,
Böylece kuzenimiz Gloucester Lordu'nun vârisiyle⁴⁶
Evliliği resmîleşecek; bildiğiniz gibi daha önce
Nişanlamıştım onları.

LANCASTER

Bu haberi duymuştuk lordum.

EDWARD

O gün Gaveston için olmasa bile benim hatırıma,
Zafer için meydan okuyan kişi,
Masraftan kaçınmasın, karşılığını vereceğiz sevginizin.

WARWICK

Majestelerinin bu ve diğer emirleri yerine getirilecektir.

EDWARD

Teşekkürler soylu Warwick. Haydi gidip biraz eğlenelim.
(*Mortimerler dışında herkes çıkar.*)

YAŞLI MORTIMER

Yeğen, İskoçya'ya gitmeliyim; sen burada kalıyorsun.
Krala karşı çıkmayı artık bırak.
İyi huylu ve sakın biri olduğunu görüyorsun,
Akli fikri Gaveston'da, ona tutkun,
Bırak, engellenmeden istediğini yapsın.
En güçlü kralların da gözdeleleri vardı:
Büyük İskender Hephaestion'u severdi,
Hercules Hylas için gözyaşı döktü,
Sert Achilles Patroclus uğruna sararıp soldu.

⁴⁶ Lady Margaret de Clare: Gloucester ve Cornwall Kontesi, on dört yaşındayken II. Edward'ın gözdesi Gaveston ile evlendirilmiştir.

Sadece krallar değil, bilgeler de:
Romalı Tully Octavius'u sevdi,
Ağırbaşlı Socrates de delişmen Alcibiades'i.
Öyleyse esnek ve ne dilersek
Yapmaya söz veren genç kral
Gönlünce eğlensin o kendini beğenmiş, kafasız beyle,
Olgunlaştıran yıllar
Onu böyle oyuncaklardan kurtaracaktır.

MORTIMER

Amca, beni üzen onun eğlence düşkünü olması değil,
Beni kızdıran, soylu olmayan birinin
Kralın kayırmasıyla böyle küstahlaşması
Ve ülkenin hazinesiyle âlem yapması.
Askerler ücretleri ödenmediği için ayaklanırken
Onun sırtına geçirdiği giysi bir soylunun geliri kadar
Ve şekil değiştiren Proteus⁴⁷ peyda olmuş gibi
Harika kılıklar içinde gösteriş yapan
Kibirli yabancı alçakları ardına takıp
Kurumla dolaşiyor sarayda, Midas sanki.
Böyle kıyafet düşkünü bir adam görmedim.
Üstündeki kapüşonlu kısa İtalyan pelerini inciyle bezeli,
Toskana şapkasındaki mücevher
Krallık tacından çok daha değerli.
İnsanlar aşağıda yürürken kral ve o
Pencereden bakıp gülüyorlar bizim gibilere;
Adamlarımızı küçümseyip alay ediyorlar giysilerimizle.
Amca, sabrımı taşıran bunlar işte.

YAŞLI MORTIMER

Ama yeğenim, sen de görüyorsun, kral artık değişti.

MORTIMER

O zaman krala hizmet için ben de değişirim.
Ama bir kılıcım, bir elim ve yüreğim olduğu sürece,

47 Denizlerin ve ırmakların dalgalarını yöneten, denizdeki yaratıkların bekçisi, her kılığa girebilen tanrı.

Boyun eğmeyeceğim böyle bir türediye.
Düşüncelerimi biliyorsunuz artık,
Haydi amca, yürüyün gidelim.
(Çıkarlar.)

II. Perde

1. SAHNE¹

(*[Genç] Spencer ile Baldock girer.*)

BALDOCK

Spencer, efendimiz Gloucester Kontu öldüğüne göre,
Hangi soylunun hizmetine girmeyi düşünüyorsun?

SPENCER

Ne Mortimer'in, ne de onun yanındakilerden birinin,
Çünkü kral ve Mortimer düşman birbirine,
Baldock, bak bir öğüt vereyim sana:
Geçimsiz bir lordun kendine hayrı zor dokunur,
Bize hiç faydası olmaz; ama kralın kayırdığı biri,
Bir sözülle hayatta yükseltebilir bizi.
Adamımız sınır tanımayan Cornwall Kontu,
Spencer umudunu onun güzel kaderine bağladı.

BALDOCK

Ne, onun adamı olmak düşüncesinde misiniz?

SPENCER

Hayır, onun dostu olacağım, çünkü pek sever beni,
Bir zamanlar beni krala tavsiye etmek istemişti.

BALDOCK

Ama pek de umut yok ondan; sürgün edildi.

SPENCER

Evet ama bir süre için. Baldock, sonuca bak sen:
Bir dostum bana gizlice söyledi,

1 Bu sahne kısa bir süre önce ölmüş olan Gloucester Kontu'nun malikâne-
sinde bir salonda geçer.

Sürgün cezası kaldırılmış ve geri çağırılmış,
Az önce de saraydan bir haberci geldi,
Kraldan leydimize bir mektup getirdi,
Mektubu okudukça leydimiz gülümsüyordu,
Bu da bana mektubun
Gözde Gaveston hakkında olduğu izlenimini verdi.

BALDOCK

Bu doğru olabilir, çünkü o sürüldüğünden beri
Leydimiz ne etrafta dolaşüyor ne kimseye görünüyordu.
Ben de nişanın bozulduğunu,
Sürgün cezasının fikrini değiştirdiğini sanıyordum.

SPENCER

Herhangi bir değişiklik yok leydimizin ilk aşkında.
Hayatım üzerine bahse girerim, evlenecek Gaveston'la.

BALDOCK

Öyleyse çocukluğundan beri öğretmenini olduğum için,
Sayesinde yüksek mevkilere gelmeyi umabilirim.

SPENCER

O zaman Baldock, bırak şu mektepli tavrını,
Bir saraylı gibi davranmayı öğrenmelisin,
Şu kara cübbe ve beyaz yakayla olmaz,
Kadife kapüşonlu, önü şayak kaplı pelerin giymelisin,
Gün boyu çiçek koklamalı
Veya elinde bir mendil tutmalısın,
Masanın bir ucuna oturup yemek duası etmelisin
Veya bir soylu gördüğünde yerlere kadar eğilmelisin;
Başını öne eğip gözlerini kapayarak,
“Emriniz başım üstüne,” demelisin
Büyüklerden bir iyilik görebilmek için;
Mağrur, cesur, tatlı dilli ve kararlı olmalısın,
Ara sıra gerekince hançerlemeyi de bilmelisin.

BALDOCK

Spencer bilirsin, hoşlanmam böyle şekilcilikten,
İkiyüzlülük yapmak istersem bunlara başvururum.

Eski efendim hayattayken öylesine titizdi ki,
Düğmelerime itiraz ederdi
İğne başı kadar oldukları hâlde,
Çok büyük diye azarlardı beni,
Yeteri kadar ahlaksız
Ve her türlü kötülük için uygun biri olmama rağmen,
Kılık kıyafetimle bir rahibe çevirdi beni.
Ben sıradan okumuşlara benzemem,
“*Propterea quod*”² demeden konuşmaya başlamam.

SPENCER

Ama “*quandoquidem*”³ diyenler daha yeteneklidir
Güzel konuşma konusunda.

BALDOCK

Alay etmeyi bırak, bak leydim geliyor.
([*Kral'ın yeğeni*] *Leydi [mektupla] girer.*)

YEĞEN

[*Kendi kendine.*]

Sürgüne gönderilirken duyduğum üzüntü,
Eve dönerken duyduğum mutluluk kadar değildi.
Bu mektup sevgili Gaveston'ımdan geldi.
Sevgilim ne gerek var özür dilemene?
Biliyorum, giderken ziyaret edemezdin beni.

[*Mektubu okur.*]

“Öleceğimi bilsem bile, senden ayrı kalamam.”

Bu sözler efendimin içten sevgisini gösteriyor.

[*Okumayı sürdürür.*]

“Terk edersem seni, ölüm sarsın yüreğimi.”

Gaveston'ın uyuyacağı yere yatırayım seni.

[*Mektubu göğsüne saklar.*]

Şimdi de gelelim efendim kralın mektubuna.

[*Öteki mektuba göz gezdirir.*]

Hemen saraya gitmemi

Ve Gaveston'ı karşılamamı istiyor.

2 *Propterea quod* (Lat.): dolayısıyla (düzyazıda).

3 *quandoquidem* (Lat.): -den dolayı, yüzünden, -dığı için (şiirde).

Ne diye bekliyorum ki o düğünden söz ederken? –
Kim var orada? Baldock?
Arabamı hazırlat, yola çıkmalıyım hemen.

BALDOCK

Emredersiniz madam.

YEĞEN

Hemen git, bahçenin girişinde bekle beni.
([Baldock] çıkar.)

Spencer sen kal ve eşlik et bana,
Çünkü anlatacak güzel haberlerim var sana:
Lordum Cornwall geri dönüyor,
Az sonra sarayda olacak bizim gibi.

SPENCER

Kralın onu geri çağıracağını biliyordum.

YEĞEN

Her şey umduğum gibi giderse,
Spencer unutmayacağım hizmetlerini.

SPENCER

Teşekkür ederim leydi hazretlerine.

YEĞEN

Haydi, yolu göster;
Bir an önce orada olmak istiyorum.
[Çıkarlar.]

2. SAHNE⁴

(Edward, Kraliçe, Lancaster, [Genç] Mortimer,
Warwick, Pembroke [ve] hizmetliler girer. [Lordlar
üstünde armaları olan kalkanları ile gelmişlerdir.]

EDWARD

Rüzgâr uygun, niye gelmedi, merak ediyorum;
Deniz kazasına uğramasından korkuyorum.

4 Bu ve bundan sonraki sahne, tarihte olmayan hayalî bir yerde, Tynemouth Şatosu yakınında geçmektedir.

KRALİÇE

[*Yavaşça Lancaster'e.*]

Görüyor musun Lancaster, ne kadar da heyecanlı,
Gözü görmüyor gözdesinden başkasını.

LANCASTER

[*Kral'a.*]

Lordum –

EDWARD

Ne var, ne oldu? Gaveston geldi mi?

MORTIMER

Gaveston'da akıllı fikri! Ne düşünüyor majesteleri?
Düşünmeniz gereken çok daha önemli konular var;
Fransa Kralı Normandiya'ya girdi.

EDWARD

Önemli değil. Ne zaman istersek defederiz onu.
Söylesene Mortimer, kararlaştırdığım turnuvada,
Nasıl bir özdeyiş var kalkanının armasında?

MORTIMER

Sıradan bir şey lordum, söz etmeye değmez.

EDWARD

Anlat, rica ederim.

MORTIMER

Madem o kadar istiyorsunuz, şöyle:
Ulu ve gösterişli bir sedir ağacı var,
Tepesine tünemiş görkemli kartallar,
Gövdesinde de yukarıya doğru tırmanan,
En yüksek dala ulaşmaya çalışan bir tırtıl;
Özdeyiş ise: "*Aeque tandem*"⁵

EDWARD

Ya sizinki nasıl Lord Lancaster?

LANCASTER

Lordum, benimkisi Mortimer'inkinden daha karışık.
Pliny⁶ uçan bir balıktan bahseder,

⁵ Aeque tandem (Lat.): Sonunda eşit bir şekilde.

⁶ Gaius Plinius Secundus (23-79), *Naturalis Historia* adlı yapıtın yazarı.

Bütün diğer balıklar ondan ölesiye nefret edermiş,
Bu yüzden kovalandığında uçarmış;
Ancak uçuşuyla birlikte bir kuş onu kaparmış.
Lordum, işte bu kuşun resmi var kalkanımda;
Özdeyiş de: “*Undique mors est*”⁷

EDWARD

Mağrur Mortimer! Kaba Lancaster!
Bu mu efendinize duyduğunuz sevgi?
Bu mu uzlaşmamızın meyvesi?
Lafla dostluk gösterisi yaparken
Kalkanlarınızda kindar duygularınızı sergilemek ha?
Kardeşim Cornwall Lordu’na
İftira etmekten başka ne denir buna?

KRALİÇE

Sevgili kocacığım, sakın olun. Hepsi sever sizi.

EDWARD

Gaveston’dan nefret edenler beni sevemez.
O sedir ağacı benim. Fazla sallamayın beni.
[*Lordlara.*]

Sizler de kartallarsınız demek,
Ne kadar yükseğe uçarsanız uçun,
Sizi aşağıya çekecek ipler bende,
O tırtıl da “*Aeque tandem*” diye yakaracak
İngiltere’nin en mağrur soylusuna.

[*Lancaster’e.*]

Onu benzetseniz de uçan balığa,
Uçsa da, düşse de ölümle tehdit etseniz onu,
Ne en büyük deniz canavarı
Ne de en iğrenç harpy⁸ yutacak Gaveston’ı.

MORTIMER

[*Lordlara.*]

Yokluğunda ona böylesine değer verirse,
Kim bilir neler yapar geldiğinde!

7 Undique mors est (Lat.): Ölüm her yerde.

8 Harpyalar kadın yüzü, geniş kanatlı, sivri pençeli yırtıcı kuşlardır.

LANCASTER

Göreceğiz yakında. Bakın, işte geliyor lord hazretleri.
(*Gaveston girer.*)

EDWARD

Gaveston'ım benim!
Tynemouth'a hoş geldin, sefalar getirdin dostuna!
Yokluğun soldurdu, eritti beni.
Güzel Danaë⁹ tunç kuleye hapsedildiğinde,
Âşıkları daha çok arzulamıştı onu, daha da coşmuşlardı,
Bana da öyle oldu; ama şimdi seni görmenin zevki,
Ayrılırken hıçkıran yüreğimin duyduğu acı
Ve üzüntüden kat kat fazla.

GAVESTON

Sevgili efendim ve kralım,
Söyledikleriniz anlattı zaten duygularımı,
Yine de bana sevincimi belirtecek birkaç söz kaldı,
Kışın ısıran öfkesine yakalanan çoban
Sevinemez çiçeklerle donanmış bahara,
Benim siz majestelerini gördüğümde
Sevindiğim kadar.

EDWARD

Gaveston'ımı hiçbiriniz selamlamayacak mı?

LANCASTER

Selamlamak mı? Ha, evet.
Hoş geldiniz Lord Başmabeyinci.

MORTIMER

Hoş geldiniz Cornwall Kontu.

WARWICK

Hoş geldiniz Man Adası Valisi.

PEMBROKE

Hoş geldiniz Saray Başkâtibi.

9 Danaë: Argos Kralı Akrisius'un kızı, doğacak oğlunun kralı öldüreceği kehaneti üzerine tunç bir kuleye hapsedilmiştir. Kulede altın yağmuru kılığında onu ziyaret eden Zeus'tan oğlu Perseus doğmuştur.

KENT

Kardeşim duyuyor musun şunları?

EDWARD

Kontlar ve baronlar hâlâ böyle davranıyorlar bana ha?

GAVESTON

Lordum bu hakaretlere katlanamam.

KRALİÇE

Ah zavallı ben, yine başladılar kavgaya.

EDWARD

[*Gaveston'a.*]

Sen de tık sözlerini ağızlarına, ben arkandayım.

GAVESTON

Siz soyluluklarıyla övünen alçak, iç karartıcı beyler,

Sizin gibileri muhatap almayı düşünecek kadar alçalmayan

Gaveston'ı küçümseyip alay edeceğinize

Gidip evinizde oturun, kiracıların şikâyetleriyle uğraşın.

LANCASTER

Ama size bunu yapmayı küçümsemiyorum.

[*Kılıcını çeker, ardından Genç Mortimer
ve Gavetone da kılıçlarını çekerler.*]

EDWARD

İhanet, ihanet!¹⁰ Hain nerede?

PEMBROKE

İşte orada!¹¹

EDWARD

Gaveston'ı götürün buradan! Öldürecekler onu.

GAVESTON

[*Genç Mortimer'e.*]

Hayatınla ödeyeceksin bu iğrenç rezaleti.

MORTIMER

Alçak, ıskalamazsam hedefim senin hayatın.

[*Gaveston'ı yaralar.*]

10 Kralın huzurunda izinsiz kılıç çekmek ihanetti.

11 Pembroke Gaveston'ı işaret eder.

KRALİÇE

Ah fevri Mortimer, ne yaptın sen?

MORTIMER

Ölseydi bile cevabını veremeyeceğim bir şey değil.

[*Gaveston hizmetlilerle çıkar.*]

EDWARD

Hayır, yaşasa bile hesabını veremezsin,

İkiniz de ödeyeceksiniz bu isyanın cezasını.

Çıkın huzurumdan! Sarayın yakınından bile geçmeyin.

MORTIMER

Gaveston yüzünden yasaklayamazsınız bana sarayı.

LANCASTER

Kulağından tutup götüreceğiz onu idam kütüğüne.

EDWARD

Siz kendi kellenizi kollayın; onunki yeterince güvende.

WARWICK

Ona böyle arka çıkarsanız, asıl siz kollayın tacınızı.

KENT

Warwick, bu sözler hiç de yakışmıyor yaşına.

EDWARD

Yok, hepsi anlaşılmış bana karşı çıkmakta;

Ama yaşarsam eğer, ezeceğim

Beni ezmek isteyenlerin o mağrur bakışlı kellelerini.

Gel Edmund, gidip asker toplayalım.

Ancak savaş yok eder bu lordların kibrini.

(*Kral [Kraliçe ve Kent ile birlikte] çıkar.*)

WARWICK

Şatolarımıza dönelim, kral öfkeden kudurdu.

MORTIMER

Çekip gitsin, boğulsun gazabında.

LANCASTER

Kuzen, artık anlaşma olanağı kalmadı onunla.

Bize boyun eğdirmek istiyor silah zoruyla;

Bu nedenle gelin birlikte yemin edelim

Ölene kadar Gaveston'ı rahat bırakmayacağımıza.

MORTIMER

Tanrı huzurunda yemin ederim ki,
O aşâğılık hain yaşamayacak.

WARWICK

Ya kanını akıtacağım onun ya da öleceğim bu uğurda.

PEMBROKE

Pembroke da aynı yemini ediyor.

LANCASTER

Lancaster de.

Şimdi elçilerimizi gönderip meydan okuyalım krala,
Halka da yemin ettirelim onu tahttan indireceklerine.

(Bir haberci girer.)

MORTIMER

Mektup mu, nereden?

HABERCİ

İskoçya'dan lordum.

[Genç Mortimer mektubu alır ve okur.]

LANCASTER

Ne olmuş kuzen? Dostlarımız nasılmış?

MORTIMER

İskoçlar tutsak etmiş amcamı.

LANCASTER

Fidyelerini öderiz dostum, sıkma canını.

MORTIMER

Fidyesi beş bin altınmış.

Madem kralın savaşında tutsak edildi,

Parayı kraldan başka kim ödesin ki?

Ben krala gideceğim.

LANCASTER

Tamam kuzen, sana eşlik edeyim.

WARWICK

Bu arada ben de Pembroke ile gidip

Asker toplarız New Castle'da.

MORTIMER

Olur, biz de arkanızdan geliriz.

LANCASTER

Kararlı ve ağzı sıkı olun.

WARWICK

Kuşkununuz olmasın.

[*Genç Mortimer ve Lancaster dışında,
diğerleri çıkar.*]

MORTIMER

Kuzen, kral fidyeyi ödemeye yanaşmazsa,
Şimdiye kadar hiçbir kulun yapmadığı gibi,
Öyle bir gürleyeceğim ki kulağına.

LANCASTER

Tamam, ben de payıma düşeni yaparım. –
Hey, kim var orada?

[*Bir muhafız girer.*]¹²

MORTIMER

Evet, bir muhafız pek iyi olur.

LANCASTER

Bize yolu göster.

MUHAFİZ

Lordlarım nereye gitmek isterler?

MORTIMER

Nereye olacak, krala.

MUHAFİZ

Majesteleri şu anda rahatsız edilmek istemiyor.

LANCASTER

Olabilir, ama biz onunla konuşmak istiyoruz.

MUHAFİZ

İçeri giremezsiniz lordum.

MORTIMER

Giremez miyiz?

[*Kral ve Kent girerler.*]

EDWARD

Neler oluyor? Bu gürültü de ne?

12 Muhafızların birden çok olduğu konusunda düşünülen not için bkz. Roma-ny-Lindsey, s. 479.

Kim var orada? Ha, siz miydiniz?

[*Gitmek üzereyken.*]

MORTIMER

Hayır, gitmeyin lordum, size haber vermek üzere geldim:
İskoçlar amcamı tutsak alınırlar.

EDWARD

O zaman fidyesini öde.

LANCASTER

Sizin savaşınızda tutsak edildi. Fidyeyi siz ödemelisiniz.

MORTIMER

Fidyeyi ödeyeceksiniz, yoksa –

KENT

Yoksa kralı tehdit mi ediyorsun Mortimer?

EDWARD

Kesin sesinizi. Ülkenin her yanında para toplanması için
Kraliyet mührünü basacağız.

LANCASTER

Bunu gözdeniz Gaveston öğretmiştir size.

MORTIMER

Lordum, Mortimer ailesi o kadar yoksul değildir;
Ama topraklarını satarlarsa,
Sizi öfkeliendirecek kadar asker toplayabilirler.
Bizler asla dilenmeyiz, ama şöyle
[*Elini kılıcının kabzasına koyar.*]

Ricalara başvururuz.

EDWARD

Hep böyle bela mı olacaksınız bana?

MORTIMER

Hayır, şimdi burada yalnız olduğunuza göre,
Ne düşündüğümü söyleyeceğim.

LANCASTER

Ben de lordum, sonra size veda edeceğim.

MORTIMER

Şu saçma turnuvalar, maskeli eğlenceler, kösnül gösteriler,
Gaveston'a verilen müsrifçe hediyeler

Hazinenizi tüketti, sizi zayıflattı,
Yakınan halkı iyice gerdi.

LANCASTER

İsyanı bekle, gör; tahttan indirilmeyi de.
Birliklerin yenildi Fransızlara,
Sakat ve yoksullar serilmiş inliyor kapında.
Barbar O'Neill İrlanda piyadeleriyle doldurdu her yeri,
İngiliz sınırlarında yaptıklarına engel olunamıyor.
İskoçlar York surlarında gedik açtı,
Karşı koyulmadığından götürüyorlar zengin ganimetleri.

MORTIMER

Donanımsız gemilerin limanda yatarken,
Mağrur Danimarkalılar egemen oldular Manş'a.

LANCASTER

Hangi yabancı hükümdar elçi gönderiyor sana?

MORTIMER

Kim seviyor seni dalkavuklarından başka?

LANCASTER

Valois'nın¹³ tek kız kardeşi, nazik kraliçen,
Onu bir başına bıraktığından yakınıyor.

MORTIMER

Sarayın ıssız ve yoksul; bir kralın görkemini
Dünyaya göstermekten yoksun kaldı:
Kastettiğim gönülden sevmen gereken soyluların.
Aleyhindeki yazılar sokaklarda dolaşüyor,
Tahttan indirilmen için ezgiler düzülüp şiirler yazılıyor.

LANCASTER

Evlerinin yakıldığını,
Karılarının, çocuklarının öldürüldüğünü gören
Kuzey sınırındaki halkımız koşuşturup oradan oraya
Lanetler yağdırıyor Gaveston'la sana.

MORTIMER

Sancağını açıp ne zaman çıktın savaş alanına?

13 Fransa kralı.

Bir kez, o da askerden çok
Oyuncu gibi yürüyen askerlerinle,
Zırh kuşanmadan, göz alıcı, süslü püslü giysilerle.¹⁴
Sen altın takılarınınla gülücükler saçıp çevreye,
Kadınların sana armağan ettiklerini taktığın
Süslü sorgucunu sallayarak sürdün atını.

LANCASTER

Ve sonra alaycı İskoçlar,
İngiltere'yi utanca boğan şu ezgiyi yaptılar:
“İngiliz kızları yas tutun ölesiye
Bannockburn'da yitirdiniz sevgililerinizi
İniltilerle hah ha ha!
Kolay mı sandı İngiliz Kralı
Çabucak yenmeyi İskoçya'yı?
Bir çırpıda, bir çırpıda.”

MORTIMER

Wigmore Şatosu uçup gidecek amcamı kurtarmak için.

LANCASTER

O gidince daha fazlasını alacağız kılıçlarımızla.
Kızıdıysan çıkar acısını elinden geliyorsa.
Bundan böyle sancaklarımız dalgalanırken göreceksin bizi.
(*Soylular [Genç Mortimer ile Lancaster] çıkar.*)

EDWARD

Öfkeden çatlayacak şişen yüreğim.
Bu lordlar ne kadar da çok üstüme geldiler,
Ama onlardan hıncımı almaya cesaret edemedim,
Çünkü güçlüler fazlasıyla!
Peki ama bu horozların ötüşü
Korkutacak mı aslanı?
Edward göster artık pençelerini,
Onlara hayat veren kanları
Gidersin öfkenin açlığını.

14 II. Edward yalnızca bir kez savaşmış, 1314'te, Bannockburn'de İskoçlara yenilmiştir. Tarihçi Holinshed'e göre savaş alanına tören kıyafeti giymiş askerleriyle gitmişti.

Eğer bir zorbaya dönüşür, acımasız olursam,
Onlardır buna neden olan,
Çok geç olacak pişmanlık duyduklarında.

KENT

Lordum, görüyorum ki Gaveston'a olan sevginiz,
Ülkenin ve sizin yıkımınız olacak,
Bu gazaba gelmiş lordlar sizi savaşıla tehdit ediyorlar,
Bu nedenle kardeşim, onu sürgün et sonsuza kadar.

EDWARD

Sen de mi Gaveston'ımın düşmanı oldun?

KENT

Evet, daha önce savunduğum için de üzülüyorum.

EDWARD

Defol hain! Git Mortimer'le sızlan.

KENT

Öyle yapacağım, Gaveston'la sızlanmaktansa.

EDWARD

Kaybol gözümün önünden, bir daha başımı ağrıtm.

KENT

Kendi kardeşini bile böyle kovduğuna göre,
Soylularını hor görmene hiç şaşmamalı.

EDWARD

Defol!

(*[Kent] çıkar.*)

Zavallı Gaveston, dostun yok benden başka.

İstediklerini yapsınlar, biz burada,

Tynemouth'ta yaşarız seninle;

Onunla surların ardında dolaşabildikten sonra,

Ne diye aldırayım lordların bizi kuşatmasına?

İşte, bütün bu kavgalara neden olan kadın geliyor.

(*Kraliçe, üç Leydi [(Kral'ın yeğeni ile iki nedime)*

ve Gaveston], Baldock, [Genç] Spencer girer.)

KRALİÇE

Lordum, soyluların size karşı silaha sarıldıkları söyleniyor.

EDWARD

Evet, senin de onları desteklediğin düşünülüyor.

KRALİÇE

Hiç bir neden yokken kuşkulanıyorsunuz benden.

YEĞEN

Sevgili amcacığım daha nazik olun kraliçemize.

GAVESTON

[*Edward'a alçak sesle.*]

Lordum, gizleyin duygularınızı, tatlılıkla konuşun onunla.

EDWARD

[*Kraliçe'ye.*]

Özür dilerim tatlım, birden kaybettim kendimi.

KRALİÇE

Isabel özrünüzü hemen kabul etti.

EDWARD

Genç Mortimer öyle cesaretlendi ki,
Yüzüme karşı savaşla tehdit etti beni.

GAVESTON

Neden onu Kule'ye göndermiyorsunuz?

EDWARD

Cüret edemem, çünkü halk onu çok seviyor.

GAVESTON

O zaman gizlice ortadan kaldırırız onu.

EDWARD

Keşke Lancaster ve o birbirinin sağlığına
Zehir dolu birer kadeh kaldırsalar.
Ama bırak onları şimdi,
Bu adamların kim olduğunu söyle.

YEĞEN

Babam hayattayken hizmetinde olan iki kişi.
Majesteleri acaba onları yanına alırlar mı?

EDWARD

[*Baldock'a.*]

Söyle bakalım, nerede doğdun? Arman nedir?

BALDOCK

Adım Baldock, Oxford mezunuyum,
Seçkinliğim oradan, bir armam yok.

EDWARD

Benim için böylesi daha iyi Baldock,
Bana hizmet et, hiçbir şeyden yoksun etmem seni.

BALDOCK

Majestelerine minnettarım.

EDWARD

[*Genç Spencer'ı göstererek.*]

Peki, onu tanıyor musun Gaveston?

GAVESTON

Evet lordum,
Adı Spencer, iyi bir müttefik olur.
Hatırım için hizmetinize kabul edin majesteleri;
Az bulunur böyle liyakatli biri.

EDWARD

Spencer onun hatırı için hizmetimdesin,
Çok geçmeden daha yüksek bir unvan vereceğim sana.

SPENCER

Siz majestelerinin lütfuna nail olmaktan
Daha büyük unvan yoktur benim için.

EDWARD

[*Yeğenine.*]

Yeğen, bugün senin düğün şölenin olacak.
Ve Gaveston geçenlerde ölen Gloucester Kontu'nun
Tek vârisi yeğenimizle evleniyorsun,
Seni ne kadar çok sevdiğimi anla.

GAVESTON

Biliyorum lordum, bunu hazmedemeyecek çok kişi var,
Ama onların ne sevgisi ne nefreti umurumda.

EDWARD

Dikbaşı baronlar ne yapacağıma karışamaz;
Benim belirlediklerim yükselecek sarayda.

Gelin, gidelim şimdi, düğünden sonra
İsyancılar ve suç ortakları var sırada.
(Herkes çıkar.)

3. SAHNE

(Lancaster, [Genç] Mortimer, Warwick, Pembroke,
[onları izleyenler ve] Kent girer.)

KENT

Lordlarım, anavatanıma duyduğum sevgi
Kralı bırakıp size katılmaya itti beni,
Ülkenin yararına olan bu davanızda
Canımı tehlikeye ilk atan ben olacağım.

LANCASTER

Korkarım bir hesapla aramıza gönderildin,
Bizi destekliyormuş gibi görünüp arkadan vurmak için.

WARWICK

Siz onun kardeşisiniz, bu yüzden ona karşı olmanızı
Kuşkuyla karşılamamız için geçerli bir neden var.

KENT

Onurum dürüstlüğümün güvencesi olsun.
Bu yeterli değilse, elveda lordlarım.

MORTIMER

Edmund dur, gitme.
Hiçbir Plantagenet sözünden dönmemiştir,
Güveniyoruz sana.

PEMBROKE

İyi ama onu şimdi terk etmenin nedeni ne?

KENT

Lancaster Kontu'na anlattım nedenini.

LANCASTER

Ben de ikna oldum. Lordlarım, şunu bilin ki,
Gaveston gizlice gelmiş, Tynemouth'ta şimdi

Ve kralla oynaşmakta.

Haydi, hemen adamlarımızla surlara tırmanalım,
Onları gafil avlayalım.

MORTIMER

Önce ben saldıracağım.

WARWICK

Ardından da ben.

MORTIMER

Mortimer adını aldığımız,
Ölü Deniz'in çöl kıyılarında dalgalanan
Atalarımın eski sancağını¹⁵
Şu kalenin surlarına dikeceğim.
Davullar, savaş işaretini verin!
Kaldırın onu zevk ve sefalarından,
Çanlar bütün gücüyle çalsın Gaveston'ın ölüm çanını.

LANCASTER

Krala dokunmaya kalkışmasın kimse,
Ama bağışlamayın Gaveston ve dostlarını,
(Çıkarlar, [davullar çalınır.])

4. SAHNE

([Silah başma çağrısı.])

Kral ve [Genç] Spencer [karşılaşır.])

EDWARD

Ah, söylesene Spencer, Gaveston nerede?

SPENCER

Majesteleri, korkarım öldürüldü.

EDWARD

Hayır, işte geliyor. Artık isterlerse yakıp yaksınlar.
(Gaveston, [Kraliçe, Kral'ın yeğeni ve lordlar] girer.)

15 "Mortimer" adı yaygın ve yanlış biçimde Ölü Deniz (Mortuo Mari), yani Haçlı Seferleri'yle ilintilendiriliyordu. Oysa bir Norman köyünün adıydı.

Kaçın, kaçın lordlarım. Kaleyi ele geçirdiler.
Gemilere binip Scarborough'ya gidin;
Spencer ve ben karadan gideceğiz.

GAVESTON

Siz kalın lordum, zarar vermezler size.

EDWARD

Onlara güven olmaz Gaveston. Haydi git!

GAVESTON

Elveda lordum.

EDWARD

Elveda leydi.

YEĞEN

Tekrar görüşünceye kadar elveda sevgili amcacığım.

EDWARD

Elveda sevgili Gaveston, elveda yeğen.

KRALİÇE

Kraliçeniz zavallı Isabel'e veda etmeyecek misiniz?

EDWARD

Elbette edeceğim, sevgilin Mortimer'in hatırı için.

(Kraliçe Isabella dışında herkes çıkar.)

KRALİÇE

Tanrı tanışımdır, sizden başkasını sevmiyorum. –

Hep kaçıp gidiyor onu kucaklamamdan.

Ah, kollarımla kavrayabilsem bu adayı,

Çekebilsem onu istediğim yere

Ya da gözlerimden dökülen bu gözyaşlarında

Onun taş yüreğini yumuşatacak bir güç olsa,

Bir daha ayrılmasak ona sahip olduğumda.

*(Kontlar [Lancaster, Warwick, Genç Mortimer
ve diğerleri] girer. Dışarıdan boru sesleri gelir.)*

LANCASTER

Nasıl kaçtı, merak ediyorum.

MORTIMER

Bu da kim? A kraliçe!

KRALİÇE

Evet Mortimer, zavallı bir kraliçe,
Tükenmiş yüreği iç çekişlerle kavrulan,
Sürekli yas tutmaktan eriyip bitmiş biri.
Bu eller yorgun düştü efendimi
Aşağılık Gaveston'dan çekmek için,
Oysa hepsi boşuna,
Onunla ne zaman tatlı tatlı konuşsam,
Arkasına dönüp gülümsüyor gözdesine.

MORTIMER

Ağlamayı bırakın, söyleyin kral nerede?

KRALİÇE

Kraldan ne istiyorsunuz? Aradığınız o mu?

LANCASTER

Hayır madam, o lanet olası Gaveston.
Kralına zor kullanmak
Uzak olsun Lancaster'in aklından.
Tek düşüncemiz ülkeyi Gaveston'dan kurtarmak.
Nerede olduğunu söyleyin, o ölecek.

KRALİÇE

Deniz yoluyla Scarborough'ya gitti;
Hemen peşinden giderseniz, bir yere kaçamaz.
Kral yanında değil, adamları da az.

WARWICK

Çok vaktimiz yok sevgili Lancaster, gidelim.

MORTIMER

Nasıl oldu da kralla ayrıldılar?

KRALİÇE

Ordunuz ikiye ayrılırsa gücü azalır diye düşünüyor,
Böylece çabucak toparlanıp
Sizi kolayca bastırmayı tasarlıyor;
Bu yüzden yola çıkın bir an önce.

MORTIMER

Nehirde küçük bir Hollanda teknesi var.
Haydi, hemen ona binip Gaveston'ı izleyelim.

LANCASTER

Onu buradan götüren rüzgâr,
Bizim yelkenlerimizi de şişirecek,
Haydi haydi, atlayın tekneye.
Yolculuk sadece bir saat sürecek.

MORTIMER

Madam, siz burada, kalede kalın.

KRALİÇE

Hayır Mortimer, ben efendim krala gitmeliyim.

MORTIMER

Olmaz, bizimle Scarborough'ya gelmeniz daha iyi.

KRALİÇE

Bilirsiniz, kral o kadar kuşkucu ki,
Sizinle konuştuğumu bir duyarsa,
Onurumdan şüpheye düşer;
Bu yüzden aziz Mortimer, siz gidin şimdi.

MORTIMER

Madam, kalıp da size yanıt veremem;
Ama layığınca düşünün Mortimer'i.

[*Kraliçe dışında herkes çıkar.*]

KRALİÇE

Sen Mortimer, öyle çok şeye layıksın ki,
Isabel sonsuza dek yaşayabilir seninle.
Boşuna eline baktım Edward'ın beni sevsin diye,
Ama gözü kimseyi görmüyor Gaveston'dan başka.
Yine de bir kez daha yalvaracağım ona.
Eğer soğuk davranıp dikkate almazsa sözlerimi,
Oğlumla Fransa'ya gider, şikâyet ederiz kardeşim krala,
Anlatırız Gaveston'ın kralın sevgisinden
Beni mahrum ettiğini;
Yine de umuyorum üzüntümün sona ereceğini,
Bu kutlu günde Gaveston'ın öldürüleceğini.
(*Çıkar.*)

5. SAHNE

(*Gaveston girer; takip edilmektedir.*)

GAVESTON

Güçlü lordlar, nasıl kaçtım ama elinizden,
Tehditlerinizden, savaş çılgınlıkları ve sıkı takibinizden;
Kral Edward'ın gözlerinden uzaklaştırıldığı hâlde,
Yaşıyor Piers Gaveston, ele geçmedi,
Soluk alıyor hâlâ, meydan okuyuşunuza
Ve krala isyan için toplanma çabanıza rağmen,
Bir daha göreceğini umuyor majestelerini.

(*Soylular [Warwick, Lancaster, Pembroke,
Genç Mortimer, askerler ve hizmetlilerle] girer.*)

WARWICK

Askerler, yakalayın şunu, alın silahlarını.

MORTIMER

[*Askerler Gaveston'ı yakalarken.*]

Ülkenin huzurunu kaçırın, kralı baştan çıkaran,
Bu kavgaya neden olan, aşağılık dalkavuk,
Teslim ol! Asker onuru lekelenmeyecek olsa,
Seni kılıcımın ucuna takar, kendi kanında boğardım.

LANCASTER

İnsan kılığına girmiş canavar,
Sen o Yunan yosma¹⁶ gibi onca yiğit şövalyeyi
Silahlandırıp kanlı savaşımlara ittin,
Alçak herif, ölümden başka bir şey arama kaderinde.
Seni kollayacak Kral Edward yok burada.

WARWICK

Lancaster ne diye konuşuyorsun bu köleyle?
Askerler götürün onu buradan,
Yoksa kılıcım koparacak onun kellesini.
Gaveston, sana yeter bu kısa açıklama;
Seni idam edeceğiz ülkemizin iyiliği için. –
Asın onu bir ağacın dalına.

¹⁶ Troya Savaşı'na neden olan güzel Helene.

GAVESTON

Lordum!

WARWICK

Askerler götürün onu. –

Kralın gözdesi olduğun için,

Fazlasıyla onurlandırılacaksın¹⁷ tarafımızdan.

GAVESTON

Hepinize teşekkür ederim lordlarım.

Anladığım kadarıyla ister kafam kesilsin,

İster asılayım, ikisi de ölüm demek.

(*Kont Arundel girer.*)

LANCASTER

Hayrola Lord Arundel?

ARUNDEL

Lordlarım, Kral Edward selam yolladı benimle.

WARWICK

Arundel, sadede gel.

ARUNDEL

Majesteleri duydu Gaveston'ı ele geçirdiğinizi,

Benim ağzımdan yalvarıyor size,

Onu görmek istiyor ölmeden önce;

Çünkü biliyor onun öldürüleceğini;

Eğer majestelerini memnun ederseniz,

Hiç unutmayacak bu inceliğinizi.

WARWICK

Bu da ne demek şimdi?

GAVESTON

Şanlı Edward, adın nasıl da hayat verdi

Zavallı Gaveston'a!

WARWICK

Gerek yok bütün bunlara.

Arundel, başka konularda memnun ederiz kralı;

¹⁷ Gaveston soylu olmadığı için başı kesilerek değil, sıradan biri gibi asılarak idam edilecektir. Warwick, alay etmektedir.

Bizi bağışlasın bu konuda.

Askerler, götürün onu.

GAVESTON

Lord Warwick, bu ertelemeler

Biraz olsun artıramaz mı umutlarımı?

Biliyorum lordlar, hedefiniz bu can;

Ama kabul edin Kral Edward'ın isteğini.

MORTIMER

Sen mi belirleyeceksin neyi kabul edeceğimizi?

Askerler, götürün şunu.

Şöyle memnun edeceğiz kralı:

Onun kellesini seninle göndereceğiz krala.

Ona döksün gözyaşlarını,

Çünkü Gaveston'dan alacağı bu yalnızca

Ya da cansız gövdesi.

LANCASTER

Gövdesi olmaz, çünkü bugüne kadar kazandığından

Daha fazlasını harcar onu gömmeye.

ARUNDEL

Lordlarım, bu majestelerinin ricası,

Şerefi üzerine yemin ediyor bir kral olarak,

Onunla biraz konuşup tekrar geri yollayacak.

WARWICK

Ne zaman, söyleyebilir misin? Hayır Arundel.

Biliyoruz ki ülkesini umursamaktan vazgeçen,

Gaveston yüzünden

Soylularını böyle davranmaya iten kişi

Bir kez onu gördü mü,

Yanında tutmak için bozar her yemini.

ARUNDEL

Lordlarım, eğer inanmıyorsanız

Majestelerinin sözünü tutacağına,

Beni rehin alın o dönene kadar.

MORTIMER

Onurlu bir davranış bunu önermen,

Ama soylu bir beyefendi olduğun için,
Bir hırsız yerine dürüst bir insanı öldürerek
Sana haksızlık etmeyeceğiz.

GAVESTON

Mortimer, ne demek istiyorsun sen? Bu alçaklığı da geçti.

MORTIMER

Defol aşağılık uşak, kralın çanını çalan hırsız!
Git, kendi seviyendeki ahbaplarına soru sor.

PEMBROKE

Lordum Mortimer ve siz lordlarım,
Majesteleri onu ölmeden önce görmeyi
Israrla istediklerinden,
Gaveston'ı yollama konusunda
Kralın ricasını yerine getirmek için,
Şerefim zerine söz verip
stlenmek istiyorum onu götürüp geri getirmeyi,
Őu koşulla: Lord Arundel, siz de katılacaksınız bana.

WARWICK

Pembroke sen ne yapmak istiyorsun?
Daha fazla kan mı dökülsün?
Yetmiyor mu onu ele geçirmemiz?
Şimdi onu bırakıp sonra da
“Ah keşke bilseydim” mı diyeceĐiz?

PEMBROKE

Lordlarım, fazla ısrar etmeyeceğim,
Ama mahkmu Pembroke'a emanet ederseniz,
Yemin ederim, onu geri getireceğim.

ARUNDEL

Lordum Lancaster, siz ne dersiniz buna?

LANCASTER

Derim ki Pembroke'un sözüne güvenip onu gönderelim.

PEMBROKE

Ya siz Lord Mortimer?

MORTIMER

Ne dersiniz Lord Warwick?

WARWICK

Ne mi? İstedığınız gibi olsun.

Ne olacağını biliyorum sonunda.

PEMBROKE

Öyleyse verin onu bana.

GAVESTON

Sevgili majesteleri, ölmeden önce

Geliyorum sizi görmeye.

WARWICK

[*Kendi kendine.*]

Belki de gidemezsin,

Warwick'in aklı ve kurnazlığı

Etkili olursa.

MORTIMER

Lordum Pembroke, o size teslim;

Sözünüzü tutup geri getirin onu bize. –

Boru çalın, gidiyoruz!

[*Gaveston, Pembroke'a teslim edilir, borular çalar. Sonra* Pembroke, Arundel, Gaveston ve Pembroke'un dört adamı dışında [*biri James, öteki bir seyistir*] herkes çıkar.)

PEMBROKE

[*Arundel'e.*]

Lordum, siz benimle gelin.

Evim uzakta değil, ama yolun biraz dışında,

Adamlarımız devam etsinler.

Bizim gibi güzel karısı olanların

Bu kadar yakına gelip de

Dudağının tadına bakmaması olmaz.

ARUNDEL

Çok doğru söylediniz Lord Pembroke.

Sizde bir prensi bile çekecek mıknaş gücü var.

PEMBROKE

Ya, böyle lordum. – James, gel buraya.

Gaveston'ı sana emanet ediyorum.

Göz kulak ol ona bu gece;

Sabah bu görevden azat ederiz seni. Git şimdi.

GAVESTON

Bahtsız Gaveston, şimdi de nereye gidiyorsun?

(*[Gaveston, James ve] Pembroke'un [diğer] adamlarıyla çıkar.*)

SEYİS

Lordum birazdan Cobham'a varırız.

(*[Seyis yol gösterir, Pembroke ve Arundel] çıkarlar.*)

III. Perde

1. SAHNE

(Gaveston üzüntü içinde ve Kont Pembroke'un adamları [James ve üç asker] girer.)

GAVESTON

Ah hain Warwick, nasıl da ihanet ediyorsun dostuna.

JAMES

Anlaşılan bu askerler hayatınızın peşinde.

GAVESTON

Silahsız ele geçirilip zincirlenmiş olarak mı öleceğim?

Ah, bugün mü noktalanacaktı yaşamım?

Tam da mutlu olacağım gündel!

Erkekseniz eğer, hızla krala gidin.

(Warwick adamlarıyla girer.)

WARWICK

Lord Pembroke'un adamları,

Daha fazla uğraştırmayın beni,

Elinizden alacağım Gaveston'ı.

JAMES

Lord hazretleri onurunu lekeliyorlar,

Soylu dostunuz efendime kötülük ediyorlar.

WARWICK

Hayır James, ben ülkem için buradayım. –

Yakalayın şu alçağı.

[*Gaveston'ı yakalarlar.*]

Askerler, gidelim haydi.
Çabucak bitirelim şu işi.

[*James'e.*]

Dostum, selamlarımı ilet efendine,
Bu adamı iyi kollayacağımı söyle.

[*Gaveston'a.*]

Artık ruhun sohbet eder Kral Edward'la.

GAVESTON

Hain kont, kralı göremeyecek miyim yoksa?

WARWICK

Cennetin kralını belki, başkasını değil. –
Gidelim haydi!

(*Warwick adamları Gaveston ile çıkarlar.*

James ve diğerleri kalır.)

JAMES

Haydi arkadaşlar, çabamız işe yaramadı,
Hemen gidip haber verelim efendimize.
(*Çıkarlar.*)

2. SAHNE

(*Kral Edward, [Genç] Spencer [ve Baldock]
davullar ve flütler eşliğinde girer.*)

EDWARD

Dostum sevgili Gaveston hakkında
Baronlardan bir cevap almayı çok arzu ediyorum.
Ah Spencer, ülkemin tüm zenginlikleri
Ödeyemez fidyesini! Ah, ölmesine karar verildi.
Bilirim genç Mortimer'in garazını,
Warwick bilirim katıdır, Lancaster acımasız,
Bir daha asla göremeyeceğim
Sevgili Piers'imi, Gaveston'ımı;
Zorbalık ediyor baronlar bana kibirleriyle.

SPENCER

İspanya Prensesi güzel Eleanor ile
Yüce Edward Longshanks'in¹ oğlu,
İngiltere hükümdarı Kral Edward olsaydım,
Pabuç bırakır mıydım bu hakaretlere, bu öfkeye!
Katlanır mıydım kendi topraklarımda, kendi ülkemde
Baronların bana böyle meydan okumalarına!
Lordum, bağışlayın söylediklerimi.
Sizde de olsaydı babanızın yüceliği,
Saygınız olsaydı adınızın onuruna,
İzin vermezsiniz soyluların siz majestelerine
Böyle karşı durmalarına.
Kesin kellerini, öğüt versinler sıırıgın ucunda.
Kuşkusuz, öyle bir ders olur ki geri kalanlara,
Onların bu nutukları çok yararlı olur hempalarına;
Böylece öğrenirler itaat etmeyi yasal krallarına.

EDWARD

Doğru azizim Spencer, çok yumuşak davrandık,
Nezaketle yaklaştık onlara, ama şimdi çektik kılıcımızı,
Eğer yollamazlarsa bana Gaveston'ımı,
Miğferlerini parçalayıp uçuracağız kellerini.

BALDOCK

Bu soylu karar yakışıyor majestelerine,
Boyun eğmemeniz onların kaprislerine;
Sanki majesteleri hâlâ okul çocuğuymuş da
Korkutulup yönetilirmiş gibiydi bundan önce.

*(Spencer'in babası Hugh Spencer, elinde asası
ve askerlerle girer.)*

YAŞLI SPENCER

Çok yaşa hükümdarım, soylu Edward!
Barışta muzaffer ol, talihin açık olsun savaşa!

EDWARD

Hoş geldin yaşlı adam. Yardıma mı geldin Edward'a?
O zaman söyle kralına nerelisin ve hünerin nedir?

1 Kral I. Edward.

YAŞLI SPENCER

Okçular, mızrakçılar, baltalar ve kalkanlarla,
Kral Edward'ın haklarını korumaya yemin etmiş,
Dört yüz güçlü adamla geldim huzurunuz –
Adım Spencer, şuradaki Spencer'ın babasıyım,
Onun şahsında bize yaptığınız iyilikler,
Bizi sonsuza kadar majestelerine bağlıyor.

EDWARD

Spencer, bu senin baban demek?

SPENCER

Doğru majesteleri, yaptığınız iyiliklere karşılık,
Hayatını sizin soylu ayaklarınıza atıyor.

EDWARD

Tekrar on binlerce kez hoş geldin yaşlı adam. –
Spencer bu sevgi ve kralına olan nezaketin
Soylu bir kafan ve yaradılışın olduğu gösteriyor.
Spencer şu anda seni Wiltshire Kontu² yapıyorum,
Güneş ışığının üstüne düştüğü gibi,
Her gün lütuflarımızla zenginleştireceğiz seni.
Ayrıca sevgimizi daha fazla gösterebilmek için,
Lord Bruce'un sattığını duyduğumuz toprakları
Ve Mortimerlerin elinde olan arazileri de
Soylulardan daha fazlasını ödeyerek
Alabilmen için sana altın vereceğiz.
Spencer sakınmadan yatır hepsini. –
Askerler, size de fazladan para dağıtılacak.
Yeniden hoş geldiniz hepiniz.

SPENCER

Lordum, kraliçe geliyor.

*([Elinde bir mektupla] Kraliçe, oğlu [Prens Edward]
ve Levune adlı bir Fransız girer.)*

2 Yaşlı Despenser olarak da anılan Hugh le Despenser Kral II. Edward'ın başdanışmanıydı. Piers Gaveston ile ilgili sorunlar sırasında Edward'a sadık kalmış birkaç barondan biriydi. 1322'de Winchester Kontu oldu. Marlowe'un zamanında bu iki unvan aynı kişi tarafından taşınıyordu.

EDWARD

Madam bir haber mi var?

KRALİÇE

Onur kırıcı, tatsız haberler lordum.
Sadık ve güvenilir dostumuz Levune,
Kardeşimiz Fransa Kralı Lord Valois'nın
Siz majestelerinin vergisini ihmaliniz yüzünden
Normandiya'yı ele geçirdiğini
Yazılı ve sözlü olarak bize bildirdi.
Mektup bunlar, bu da haberci.

[*Elindeki kâğıtları Edward'a gösterir.*]

EDWARD

Hoş geldin Levune. – Tamam Sib,³ hepsi bu kadarsa.
Valois ile ben çok geçmeden yine dost oluruz. –
Oysa Gaveston'ım, bir daha göremeyecek miyim seni?
Bir daha bakamayacak mıyım sana? –
Madam, bu işle sizi ve küçük oğlunuzu görevlendiriyoruz,
Gidip görüşeceksiniz Fransa Kralı'yla.
Evlat, vakur ol kralın huzurunda
Ve heybetle sun mesajını.

PRENS

Benim gibi genç bir prensin taşıyacağından
Daha ağır işler yüklenmedikçe,
Korkmayın soylu babam,
Atlas'ın omzundaki gökyüzünün kirişleri
Daha fazla güvende değil.

KRALİÇE

Ah oğlum, senin bu uysallığına bakıp
Şu dünyada görecektir fazla günün olmaz diye
Korkuyor annen.

EDWARD

Madam, vakit geçirmeden
Oğlumla birlikte gemiye binmenizi istiyoruz;

3 Isabella'nın kısaltılmışı.

Levune de olabildiğince çabuk arkanızdan gelecektir.
Size eşlik etmesini istediğiniz lordları kendiniz seçin,
Selametle gidin, bizi de savaşa baş başa bırakın.

KRALİÇE

Kulların kralla çatıştığı görülmemiş bir savaş;
Dilerim Tanrı'dan bir an önce sonları gelsin! Lordum,
İzninizi istiyorum Fransa'ya yolculuk hazırlıkları için.

(*[Kraliçe ile Prens Edward çıkar,]*

Lord Arundel girer.)

EDWARD

Ne, Lord Arundel, yalnız mı geldiniz?

ARUNDEL

Evet lordum, çünkü Gaveston öldü.

EDWARD

Ah hainler! Dostumu öldürdüler ha?
Söyleyin Arundel, sen gittiğinde ölmüş müydü,
Yoksa dostumun öldürüldüğünü gördün mü?

ARUNDEL

İkisi de değil lordum,
Etrafı silahlı düşmanla çevriliyken,
Siz majestelerinin mektubunu okudum onlara,
Gaveston'ı istedim – yalvardım daha doğrusu –
Siz majestelerine götürüp tekrar geri getireceğime,
Şerefim üzerine yemin ettiğimi bildirdim hepsine.

EDWARD

Peki, asiler isteğimi ret mi etti?

SPENCER

Kibirli hainler!

EDWARD

Evet Spencer, hepsi hain bunların.

ARUNDEL

İlk başta kulak tıkadılar isteğimize.
Warwick Kontu tenezzül bile etmedi dinlemeye;
Mortimer'i çok zor ikna ettim dinlesin diye;

En az konuşan Pembroke ile Lancaster oldu;
Onun yerine beni rehin almayı kesinlikle reddettiklerinde
Pembroke Kontu ılımlı bir tavırla şöyle dedi:
“Lordlarım, mademki majesteleri onu istiyorlar
Ve geri göndermeye de söz veriyorlar,
Onu götürmeyi ve tekrar size getirmeyi üstlenirim.”

EDWARD

Peki, ne oldu ki gelmedi?

SPENCER

Nedeni hainlik ve canilik.

ARUNDEL

Warwick Lordu onu yolda ele geçirdi;
Çünkü Pembroke adamlarına teslim edip
Tutsak güvende diye düşünerek atıyla evine gitti.
Ama daha geri gelmeden pusudaki Warwick
Onu ölüme gönderdi, bir hendekte kafasını kesti
Ve ordugâhına döndü.

SPENCER

Kanlı bir iş, savaş kurallarına tamamen aykırı.

EDWARD

Ah, konuşsam mı, yoksa iç çekip ölsem mi?

SPENCER

Lordum kılıcınıza bırakın intikamınızı,
Yüreklendirin adamlarınızı bu soylulara karşı;
Cezasız koymasınlar dostlarınıza kıyanları.
Edward, savaş alanında yükseltin sancağınızı
Ve ateşle yürüyün üstlerine, inlerinden çıkarın onları.

EDWARD

(Diz çöker.)

Hepimizin anası olan bu yeryüzü üzerine,
Gökyüzü ve yörüngelerdeki tüm yıldızlar,
Sağ kolum, babamın kılıcı ve tacımın onuru
Üzerine yemin ederim ki,
Sahip olduğum malikâne, kale, kent ve burç sayısı kadar

Kelle ve can alacağım onun için.
Hain Warwick, kalles Mortimer!
Eğer ben İngiltere kralıysam, kan gölünde yüzdüreceğim
Başsız gövdelerinizi ve sürükleyeceğim cesetlerinizi
Doyasıya kan içesiniz diye.
Boyansın krallık sancağım da aynı gölde,
Üstündeki kanlı lekeler hatırlatsın diye
Gaveston'ımı öldüren siz alçakların
Lanetli hain soyunuzdan alacağım intikamı.
[*Kalkar.*]

Bu onur ve güven gerektiren makamı,
Spencer, sevgili Spencer sana veriyoruz;
Yaşadığımız döneme ve düşmanlarımıza karşın,
Sadece sana olan sevgimizle
Gloucester Kontu ve başmabeyinci yapıyoruz.
[*Bir hizmetli girer ve Genç Spencer'ın kulağına
bir şeyler fısıldar.*]

SPENCER

Lordum baronların gönderdiği bir haberci,
Majestelerinin huzuruna kabul edilmeyi diliyor.

EDWARD

İçeri alın, gelsin.

[*Biri kapıya gider.*] *Baronların gönderdiği haberci
armalı ceketiyle girer.*

HABERCI

Çok yaşasın Kral Edward, İngiltere'nin yasal efendisi.

EDWARD

Ama seni buraya gönderenler aslında bunu istemiyorlar.
Seni buraya Mortimer ve suç ortakları yolladı.
Hiç görülmemiş, alçak bir isyancı güruhu.
Neyse, mesajı söyle.

HABERCI

Silahlanan baronlar benim aracılığımla
Majestelerine uzun bir yaşam ve mutluluk diliyorlar,

Ve siz efendimize açıkça şunu söylememi istiyorlar:
Bu felakete kan dökmeden
Ve kolayca çare bulmak istiyorsanız,
Kraliyet asmasının altın yapraklarını öldüren
Çürük bir dala benzeyen o Spencer'ı,
Soylu başınıza saplanıp tacınızın ışıltısını karartan
Bu türedileri kovun yanınızdan.
Bunları söylüyorlar, ayrıca majestelerine
Erdeme ve soyluluğa önem vermeyi,
Eski hizmetlilerinin kadrini bilmeyi
Ve gerçekleri gizleyen dalkavukları silkip atmayı
Bütün içtenlikleriyle tavsiye ediyorlar.
Bunu bahşederseniz eğer, onlar da siz majestelerine
Adayacaklar onurlarını ve canlarını.

SPENCER

Ah hainler, illa ki gösterecekler kendini beğenmişliklerini.

EDWARD

Defol! Yanıt filan bekleme, git buradan.
Asiler mi belirleyecek efendilerinin
Eğlencelerini, zevklerini ve dostlarını?
Dur, gitmeden önce bak nasıl kovuyorum Spencer'ı.
(*Spencer'ı kucaklar.*)

Şimdi git lordlarının yanına,
Söyle onlara Gaveston'ı öldürdükleri için
Çok geçmeden geleceğim cezalarını vermeye.
Haydi bakalım, çek git buradan.
Edward ateş oldu, kılıcıyla geliyor ardından.

[*Haberci çıkar.*]

Lordlarım, gördünüz mü asilerin nasıl caka sattıklarını?
Askerler, sevgili dostlar, savunun efendinizin hakkını,
Çünkü şimdi, evet, hemen şimdi gidiyoruz
Boyun eğdirmek için onlara.
Haydi!

(*Çıkarlar.*)

3. SAHNE

(Savaş boruları. Şiddetli bir çarpışma olur, geri çekilme. Kral, Yaşlı Spencer, Genç Spencer ve Kral'ın tarafını tutan soylular⁴ girer.)

EDWARD

Niye ricat borusu çalıyoruz?
Yürüyün üzerlerine lordlarım!
Bugün krallarına ters düşen ve emirlerine uymayan
O kendini beğenmiş silahlı asilerin üzerine
İntikam için yağmur olup yağacağım kılıcımla.

SPENCER

Kuşkum yok lordum, hak yerini bulacaktır.

YAŞLI SPENCER

Efendimiz, fena olmaz iki taraf için de biraz soluklanmak;
Ter ve tozla neredeyse boğulan adamlarımız
Sıcaktan bayılmak üzere,
Bu geri çekilme dinlendirecek atlarla askerleri.

SPENCER

Asiler geliyor.
([Genç] Mortimer, Lancaster, Warwick, Pembroke ve diğerleri girer.)

MORTIMER

Lancaster bak, Edward dalkavuklarının arasında.

LANCASTER

Kalsın orada,
Dostlukları pahalıya patlayana kadar.

WARWICK

Öyle olacak, yoksa Warwick boşuna kılıç sallamış olur.

EDWARD

Ne o asiler, korktunuz da çekilme borusu mu çaldınız?

MORTIMER

Hayır Edward, hayır; korkup kaçan senin dalkavukların.

4 Bu soylular, büyük bir olasılıkla Arundel ile Winchester Piskoposu'dur.

LANCASTER

Senden ve entrikadan erkence vazgeçmeleri daha iyi,
Çünkü ihanet edecekler sana, bütün hainler gibi.

SPENCER

İhanet asıl senin yüzünden akıyor asi Lancaster!

PEMBROKE

Haydi oradan türedi, meydan mı okuyorsun soylulara?

YAŞLI SPENCER

Sizce soylu bir girişim ve onurlu bir iş mi adam toplamak
Ve yasal kralınıza karşı silahlanmak, ne dersiniz?

EDWARD

Bu yüzden incinen krallarının gazabını yatıştırmak için
Çok yakında düşecek kelleleri.

MORTIMER

Demek Edward, sonuna kadar savaşmayı
Ve kılıcını kullarının kanlarıyla yıkamayı,
Şu zararlı dostlarını yanından kovmaya
Tercih ediyorsun ha!

EDWARD

Evet hainler, bana kafa tutulmasına katlanmaktansa,
Uygar İngiliz kentlerini taş yığınının çeviririm,
Sabanla sürdürürüm saraylarımın girişini daha iyi.

WARWICK

Çaresizlikle verilmiş gayritabii bir karar.
Savaş boruları çalsın! Haydi, silah başına!
Ermiş George' korusun İngiltere'yi
Ve baronların hakkını!

EDWARD

Ermiş George korusun İngiltere'yi
Ve Kral Edward'ın hakkını!

[Borular çalar. İki taraftan çıkarlar.]

5 Saint George III. Edward'ın hükümdarlığı sırasında İngiltere'nin koruyucu azizi ilan edilmişti.

4. SAHNE

(Edward [maiyeti, her iki Spencer, Levune ve Baldock] ile esir baronlar [Warwick, Lancaster Kent'le birlikte] girerler.)

EDWARD

İşte böyle küstah lordlar, savaşın cilvesi değil,
Kavga ve devamızın haklılığı kırdı gururunuzu.
Galiba siz asıyorsunuz insanları
Ama hainler, biz yükseltiriz onları.
Şimdi intikam almanın zamanı geldi;
Çünkü meydan okudunuz bana,
Ruhlarımızın kaynaştığını çok iyi bildiğiniz
En sevgili dostumun canına kıydınız.
Ah sevgili Piers Gaveston, canım arkadaşım.
Siz asiler, ihanet içinde olanlar, onu siz yok ettiniz!

KENT

Kardeşim, sana ve ülkeneye önem verdikleri için
O dalkavuşu uzaklaştırdılar tahtının yanından.

EDWARD

Yeter efendi, konuştunuz, çıkın huzurumuzdan.
[Kent çıkar.]

Lanet olası sefiller, habercimizle size
Hayatının bağışlanıp görüşmek için
Bize gönderilmesi arzumuzu iletmişinizde,
Üstelik Pembroke onu geri getirmeye söz vermişken,
Sen kendini beğenmiş Warwick, tutuklu esiri,
Zavallı Piers'i bizim iyiliğimiz için mi
Savaş kurallarını hiçe sayıp öldürdün?
Öfkede diğerlerini geçtiğin için,
Kellen daha yüksek bir sırığa geçirilecek.

WARWICK

Zorba, gülerim senin tehdit ve gözdağına,
Sadece dünyevidir vereceğin ceza.

LANCASTER

Ölmek çok daha iyidir,
Böyle bir kralın emrinde haysiyetsiz yaşamaktan.

EDWARD

Lordum Winchester⁶ götürün şunları.
Şu hırslı elebaşılar Warwick ve Lancaster'i –
Kesinlikle emrediyorum size, uçurun ikisinin de kellesini.
Gidin!

WARWICK

Elveda yalan dünya.

LANCASTER

Sevgili Mortimer hoşça kal.
[Yaşlı Spencer önde, Warwick ile Lancaster
muhafızlarla çıkar.]

MORTIMER

İngiltere, zalimce davranılıyor soylularına.
İnle bu acıyla! Gör nasıl sakatlanıyorsun.

EDWARD

Şu mağrur Mortimer'i de götürün Kule'ye.
Güvenli biçimde hapsedildiğinden emin olun,
Diğerlerine gelince, hepsini hemen idam edin.
Haydi gidin.

MORTIMER

Mortimer, köhne taş duvarlar hapsedebilir mi
Göklere ulaşmak isteyen ruhunu?
Hayır, İngiltere'ye acı çektiren Edward, olamaz bu;
Mortimer'in umudu kaderinin üstesinden gelir.
[Genç Mortimer muhafızlarla çıkar.]

EDWARD

Davullar, trompetler çalınsın!
Dostlar yürüyün benimle.
Edward bugün yeniden krallık tacını giydi.
([Davullar, trompetler çalar,] Genç Spencer,
Levune ve Baldock dışında herkes çıkar.)

6 Wiltshire Kontu yaşlı Spencer.

SPENCER

Levuna, Kral Edward'ın ülkesinin huzuru için
Sana güveniyoruz. Bu yüzden hemen gitmelisin
Ve akıl vermelisin bu hazineyle Fransız lordlarına;
Jove'nin Danaë'ye ulaşmak için altın yağmuru hâlinde
Aştığı muhafızlar gibi öyle bir büyülensinler ki,
– Şu sıralarda Fransa'da dost edinmeye çalışan –
Kraliçe Isabel'e küçük oğluyla denizi geçmesi,
Babasının ülkesine ayak basması için
Yardım etmeyi reddetsinler.

LEVUNE

Şu baronlarla kurnaz kraliçenin niyeti
Uzun zamandır buydu herhâlde.

BALDOCK

Evet, ama Levune, sen de gördün işte,
Baronların hepsi koyacak başlarını kütüğe.
Cellat engel olacak yapmak istediklerine.

LEVUNE

Lordlarım hiç kuşkunuz olmasın. İngiliz altınıyla
Fransız lordlarını öyle bir bağlayacağım ki,
Isabel boşuna yakınmış olacak,
Fransa onun gözyaşlarına aldırmayacak.

SPENCER

Öyleyse Levune, hemen Fransa'ya yollan!
Duyur onlara Kral Edward savaşlarını ve zaferini.
(Çıkarlar.)

IV. Perde

1. SAHNE

(*[Kent Kontu] Edmund girer.*)

KENT

Uygun bir rüzgâr esiyor Fransa'ya doğru.
Es tatlı fırtına, İngiltere'nin iyiliği için
Edmund varıncaya dek oraya.
Ülkemin davası için yol ver bana doğa.
Bir kardeş ki, hayır, o dostlarının kasabı,
Kendini beğenmiş Edward, huzurundan kovarsın beni ha!
Ben de Fransa'ya gider,
Cesaret veririm haksızlığa uğramış kraliçeye,
Anlatırım Edward'ın hafifmeşrepliğini.
O görülmemiş bir kral, boğazlıyor soyluları
Ve el üstünde tutuyor dalkavukları!
Mortimer, bekliyorum mutlu kaçışını;
Merhametli ol kasvetli gece, yardım et ona bu işte!

(*[Genç] Mortimer kılık değiştirmiş olarak girer.*)

MORTIMER

Hey, kim var orada? Siz misiniz lordum?

KENT

Benim Mortimer.
Senin iksir işe yaradı mı?

MORTIMER

Evet lordum, gardiyanların hepsi uyudu,
Onlara teşekkür ediyorum,
Rahatça geçmeme izin verdikleri için.
Fransa'ya gidecek gemiyi ayarladınız mı lordum?

KENT

Hiç kaygılanmayın.
(Çıkarlar.)

2. SAHNE

(Kraliçe ile oğlu [Prens Edward] girer.)

KRALİÇE

Ah yavrum, Fransa'daki dostlarımızın hepsi
Yüzüstü bıraktı bizi,
Lordlar zalim, kral acımasız.
Ne yapacağız şimdi biz?

PRENS

Madam, siz dönün İngiltere'ye,
Babamı memnun etmeye bakın,
Dayımın Fransa'daki dostlarının canı cehenneme.
Güvenin bana, majestelerinin kalbini
Kazanırım kısa zamanda;
Bin Spencer'dan daha çok sever beni.

KRALİÇE

Yavrum, birlikte uyum içinde olacağımızı düşünerek
En azından bunda aldanıyorsun.
Hayır, hayır, büyük bir uyuşmazlık içindeyiz.
Acımasız Valois, bahtsız Isabel!
Fransa bizden yüz çevirdiğine göre,
Ah nereye atmalısın adımını, nereye?
(Sir John Hainault girer.)

SIR JOHN

Madam nasılsınız?

KRALİÇE

Ah sevgili Sir John Hainault,
Hiç bu kadar keyifsiz, bu kadar sıkıntılı olmamıştım.

SIR JOHN

Sevgili hanımefendi,
Kralın size şefkat göstermediğini duydum.
Ama cesaretiniz kırılmasın madam,
Soylu zihinler umutsuzluğa itibar etmez.
Majesteleri benimle Hainault'a gelip
Daha uygun bir zamana kadar orada kalır mısınız? –
Siz ne dersiniz lordum, dostlarınızla gelip
Kaderimizin bu kısmını geride bırakır mısınız?

PRENS

Annem kraliçe kabul ederse, ben de ederim.
Mızrakla dövülecek kadar güçlenene dek,
Ne İngiltere Kralı ne de Fransa sarayı
Ayırabilir beni sevgili annemin yanından.
İşte o an geldiğinde,
Mağrur Spencer'in kellesini koparacağım.

SIR JOHN

İyi söylediniz lordum.

KRALİÇE

Ah benim sevgili oğlum,
Nasıl da üzülüyorum uğradığın haksızlıklara,
Yine de başarıdan umutluyum sevinç kaynağım.
Ah sevgili John, seninle Avrupa'nın en ucuna,
Tanaïs¹ kıyılarına bile gideriz,
Evet, Hainault'a geleceğiz.
Marki² soylu bir beyefendidir;
İnanıyorum ekselansları hoş karşılayacaktır bizi.
Bu gelenler de kim?

(*[Kent Kontu] Edmund ile [Genç] Mortimer girer.*)

1 Rusya'daki Don Nehri o dönemde Avrupa'nın en doğu sınırı sayılıyordu.

2 Hainault Kontu I. William, Sir John'un ağabeyi.

KENT

Madam, uzun ömür dileriz size,
Daha mutlu olun İngiltere'deki dostlarınızdan.

KRALİÇE

Lord Edmund ve Lord Mortimer, yaşıyorsunuz demek?
Hoş geldiniz Fransa'ya.

[*Mortimer'e.*]

Lordum buraya gelen haber öldüğünüz
Ya da ölmek üzere olduğunuz yolundaydı.

MORTIMER

Leydim, ikincisi daha doğru,
Ancak bahtı daha açık olan Mortimer,
Londra Kulesi'ndeki esareti ardında bıraktı.
[*Prens Edward'a.*]

Ve sancağınızı dalgalandırmak için yaşıyor lordum.

PRENS

Ne demek istiyorsunuz? Kral babam hayattayken mi?
Hayır Lord Mortimer, yapamam bunu.

KRALİÇE

Yapamaz mısın oğlum? Neden?
Keşke daha kötüsü olmasaydı.
Ancak sevgili lordlar, Fransa'da hiç dostumuz yok bizim.

MORTIMER

Soylu dostlarımızdan Mösyö le Grand,
Buraya geldiğimizde her şeyi anlattı bize:
Soyluların ne kadar katı, kralın acımasız davrandığını.
Ama madam, adalet silahların istediği yerde yerleşir,
Her ne kadar, – Warwick ve Lancaster gibi –
Birçok dostumuz bertaraf edilmiş olsa bile,
Majestelerini temin ederim, hâlâ dostlar var İngiltere'de.
Düşmanın karşısına dikilmeye
Hazır olduğumuzu gördüklerinde,
Sevinçle şapkalarını havaya atıp alkışlayacaklardır bizi.

KENT

Keşke her şey yoluna girse,
Edward kendine çekidüzen verse,
İngiltere'nin onuru kurtulsa, ülkeye barış ve huzur gelse.

MORTIMER

Lordum, bu da ancak kılıçla sağlanabilir.
Kral dalkavuklarından asla vazgeçmeyecektir.

SIR JOHN

İngiliz lordlarım, anlayışlı davranmayan Fransa Kralı
Madem kardeşi üzgün kraliçeye
Askerî yardımda bulunmayı reddediyor,
Siz de onunla Hainault'a gidin;
Hiç kaygılanmayın, çok kısa sürede
Yardım, para, asker ve dostlar da buluruz
Ve İngiliz Kralı'na meydan okuruz.
Genç prens, siz ne düşünüyorsunuz bu konuda?

PRENS

Bence Kral Edward hepimizi yaya bırakacak.

KRALİÇE

Hayır oğlum, bu doğru değil;
Ayrıca cesaretini kırmamalısın
Sana yardıma bu kadar hazır olan dostlarının.

KENT

Sir John Hainault, lütfen bağışlayın bizi.
Üzgün kraliçemizi rahatlatmaya çalışmanız
Hepimizi incelikle önerilerinize tabi kılıyor.

KRALİÇE

Doğru söylediniz sevgili kayınbiraderim.
Sir John, güzel planınızı başarılı kılsın gökteki Rabbim.

MORTIMER

Anlaşılan yanımızda savaşmaya hazır bu beyefendi,
Bizim için doğmuş sağlam bir tutamak.
Sir John Hainault şunu bilin ki,

Sıkıntı içindeki İngiltere Kraliçesi ve soyluları
Sayenizde toparlanıp cesaretlendiler.

SIR JOHN

Madam gidelim, siz de lordum, gelin benimle,
İngiliz soyluları görsün Hainault'un konukseverliğini.
[Çıkarlar.]

3. SAHNE

(Kral, Arundel, her iki Spencer ve diğerleri girer.)

EDWARD

Böylece birçok şiddetli savaşın tehdidinden sonra,
Muzaffer oldu İngiltere Kralı Edward ve dostları;
Edward, bir engel olmadan dostlarıyla zaferi kutlamalı.
Lordum Gloucester, duyunuz mu haberi?

SPENCER

Ne haberi lordum?

EDWARD

Duymadın demek, söylenenlere göre,
Ülkenin dört bir yanında idam edilen edilene.
Lordum Arundel, sizde listesi vardı değil mi?

ARUNDEL

[Listeyi çıkarır.]

Kule komutanından aldım lordum.

EDWARD

Lütfen göster bize, kimler varmış!
Spencer, oku!

(Spencer [idam edilenlerin] adlarını³ okur.)

Demek bir ay önce havlıyordu bu kişiler;
Ama artık ne havlayabilirler ne de ısırabilirler.
Beyler, şimdi gelelim Fransa haberlerine:
Gloucester, galiba Fransız lordları İngiliz alınınu çok sevdi,

3 Tarihçi Holinshed'e göre bu kişilerin adları şöyledir: Lord William Tuchet, Lord William Fitzwilliam, Lord Warren Lisle vd.

Isabel oradan bir yardım alamadı.

Şimdi geriye ne kaldı? Lordum, herkese duyurdunuz mu Mortimer'i getirenin ödüllendirileceğini?

SPENCER

Duyurduk lordum, eğer İngiltere'deyse,

Hiç kuşum yok, çok geçmeden yakalanacaktır.

EDWARD

"Eğer" mi dedin Spencer? Ölüm kadar gerçek İngiliz topraklarında olduğu. Liman yöneticileri Krallarının emrine bu kadar kayıtsız olamazlar.

(*[Mektup getiren] bir haberci girer.*)

Ne var? Haber mi getirdin? Nereden geliyor bu haber?

HABERCI

Lordum, mektup ve haberler Fransa'dan,

Levune'den size Lord Gloucester.

EDWARD

Oku!

SPENCER

(*Mektubu okur.*)

"Lord hazretlerinin verdiği görevle talimatlarına uyarak Fransa Kralı ve lordlarıyla anlaştım. Kraliçenin oradan hoşnutsuz ve huzursuz olarak ayrıldığı görüşündeyim. Nereye diye sorarsanız, markinin kardeşi Sir John Hainault ile birlikte Flanders'a;⁴ Lord Edmund ile Lord Mortimer de onlarla gitti. Yanlarında ülkenizden başkaları da vardı. Sağlam bilgilere göre, Kral Edward'ın umduğundan daha kısa zamanda İngiltere'de onunla savaşmak niyetindeler. Bütün önemli haberler bu kadar. Her zaman hizmetinizde olan, Levune."

EDWARD

Ah alçaklar, demek Mortimer kaçtı?

Demek Edmund da onlara katıldı?

Sir John Hainault da başı çekiyor ha?

4 Kuzey Denizi kıyısında Flandra Kontluğu ve çevresindeki bölgeyi içine alan tarihi bölge.

Madam, siz ve oğlunuz, Tanrı adına hoş geldiniz.
İngiltere çok hoş karşılayacak sizi ve yanınızdaki güruhu.
Işık saçan Phoebus⁵ dört nala sür atlarını gökyüzünde
Ve paslanmış demir arabasındaki karanlık gece,
İkinize de yalvarıyorum zamanı kısaltmanız için.
Bir an önce görebileyim,
Bu hainlerle savaş alanında karşılaşacağımız günü.
Ah, hiçbir şey üzmüyor beni küçük oğlumun
Onların kötülükleriyle yoldan çıkması kadar.
Haydi dostlar, Bristow'a,⁶ orada kuralım savunmamızı;
Ve siz rüzgârlar, kötülük ettiniz
Buradan götürmekle onları,
Şimdi de telafi etmek için getirin onları buraya.
[Çıkarlar.]

4. SAHNE⁷

(Kraliçe, oğlu [Prens Edward, Kent Kontu] Edmund,
[Genç] Mortimer ve Sir John [Hainault] girer.)

KRALİÇE

Lordlar, sevgili dostlar ve yurttaşlar,
Elverişli rüzgârlarla hoş geldiniz İngiltere'ye.
Ayrıldık Belçika'daki nazik dostlarımızdan,
Başa çıkmak için yurdumuzdaki dostlarımızla –
Zor bir durum, gücün güçle kapıştığı
Bir iç kavgada akrabalar ve yurttaşların
Elleri değil kendilerini öldürmesi kılıç ve mızrakla;
Karşıdakilerin de kendi silahlarıyla deşilmesi.
Ama elden ne gelir?
Kötü yöneten krallar bu yıkımın nedeni,

5 Phoibos, Apollon'un sıfatlarından, parlak.

6 Bristol.

7 Kraliçe, lordlar ve askerleri İngiltere'ye yeni ayak basmıştır. Oyunda yer adı geçmese de tarihçi Holinshed'e göre burası Suffolk'taki Harwich'tir.

Edward, sen onların arasında
Hafiflikle ihanet ediři ülkesini mahveden,
Döktüğü kanla kanalları taşıran birisin.
Kendi halkının koruyucusu olman gerekirdi,
Ama sen –

MORTIMER

Hayır madam, eğer savaşçıysanız,
Bu kadar duygusal konuşmalar yapmamalısınız.
Lordlar, madem Tanrı'nın izniyle buraya geldik
Prensin hakları için silahlandık,
Yemin edelim ülkemiz adına,
Ona saygı, sadakat ve cesaretle bağı olacağımıza;
Edward'ın bizlere, kraliçesine ve ülkesine
Yaptığı haksızlıklar ve kötülükler karşısında,
Kılıç kuşanıp geldik onları yok etmeye,
İngiltere Kraliçesi itibarını ve unvanlarını geri alsın diye.
Bizler de İngiltere'nin zenginliğini
Ve hazinesini yağmalayan
Dalkavukları uzaklaştıralım kralın yanından.

SIR JOHN

Lordum, çalsın borular, ilerleyelim hep birlikte,
Yoksa Edward ona dalkavukluk yapmaya geldik sanacak.

KENT

Keşke ona yapılan dalkavukluk bu kadarla kalsaydı.
[*Borular. Hepsi çıkar.*]

5. SAHNE⁸

(*Kral, Baldock, Genç Spencer girer.
Kaçmaktadırlar.*)

SPENCER

Kaçın lordum, kaçın! Kraliçe bizden üstün.

⁸ Bu sahnedeki savaş alanı Bristol'dadır.

Onun dostları çoğalırken sizinkiler azalıyor.
İrlanda'ya⁹ kaçıp orada soluklanalım.

EDWARD

Ne! Ben kaçayım ve Mortimerleri arkamda
Muzaffer olarak bırakayım diye mi doğdum?
Atımı getirin bana, birliklerimizi takviye edelim,
Bu onur meydanında şanımızla ölelim.

BALDOCK

Yok, hayır lordum, zamanı değil böyle soylu bir kararın.
Kaçalım! Peşimizden geliyorlar.
[Çıkarlar.]

6. SAHNE

([*Kent Kontu*] *Edmund yalnız başına,*
elinde kılıç ve kalkan [girer.])

KENT

Şu yöne kaçtı, ama ben çok geç geldim.
Çok yazık Edward, yüreğim yanıyor senin için.
Mağrur hain Mortimer, neden kovalıyorsun kılıcınla
Efendini, yasal kralını?
Aşağılık herif, peki, sen neden bu kadar acımasız olup
Silah çektin kardeşine, kralına?
İntikam yağmurları yağsın lanet olası başıma,
Adaletli Tanrım, cezalandır bu doğaya aykırı isyanı!
Edward, şu Mortimer senin canına kastediyor;
O zaman kaç ondan!
Hayır Edmund, yatıştırmalısın bu öfkeni.
Duygularını gizle, ölürsün yoksa,
Çünkü Mortimer ve Isabel öpüşüyor

9 Tarihçi Holinshed'e göre Edward İngiltere'nin güneybatısındaki Bristol'a Galliler arasında popüler olduğu için onları ayaklandırmak, eğer yenilirse İrlanda'ya kaçabilmek düşüncesiyle gitti.

İhanet düzenleri kurarken;
Yine de sevgi dolu bir ifade var Isabel'in suratında.
Lanet olsun ölüm ve nefret doğuran aşka!
Edmund, kaç git buradan.
Bristol ihanet içinde Longshanks soyuna.
Tek başına dolaşma, kuşkulanırlar sonra,
Mağrur Mortimer'in gözü üstünde
Gezintiye çıkarken bile.

*(Kraliçe, [Genç] Mortimer, Prens [Edward]
ve Sir John Hainault girer.)*

KRALİÇE

Savaşta haklı olanları ve gazabından korkanları
Başarılı kılar kralların Tanrısı.
Galip geldiğimiz için bu savaşta,
Şükranlarımızı sunarız göklerin yüce mimarına ve sizlere,
Soylu lordlarım, daha fazla ilerlemeden önce,
Şu anda sevgili oğlumuzu,
Ona olan sevgimiz ve bağlılığımızla
Ülkenin Koruyucu Lordu ilan ediyoruz;
Ve ağını ören kader tanrıçaları,
Babasını bu kadar bahtsız kıldığı için,
Lordlarım, sevgili lordlarım, onun hakkında
En uygun olanı yapın bilgi ve aklınızla.

KENT

Madam, izninizle sorabilir miyim,
Tahtından olunca Edward'a ne yapacağınızı?

PRENS

Söyleyin sevgili amcacığım,
Hangi Edward'ı kastediyorsunuz?

KENT

Babanı yeğenim, ona kral demeye cesaret edemiyorum.

MORTIMER

Lordum Kent, ne gerek var bu sorulara?
Bu ne onun ne de bizim elimizde,

Ama bu ülkenin parlamentosu nasıl isterse,
Öyle davranılacak kardeşinize.

[*Kraliçe'ye yavaşça.*]

Hiç hoşuma gitmiyor Edmund'un merhamete gelmesi,
Madam, gecikmeden onun çaresine bakmak iyi olur.

KRALİÇE

[*Mortimer'e yavaşça.*]

Lordum, Bristol Belediye Başkanı niyetimizi biliyor.

MORTIMER

Evet madam, savaş alanından kaçanlar
Öyle kolayca kurtulamazlar.

KRALİÇE

Baldock kralla birlikte;
Ne kadar yakışan bir mabeyinci, değil mi lordum?

SIR JOHN

Baba oğul iki Spencer da kralla birlikte.

KENT

[*Kendi kendine.*]

Şu Edward ülkenin yıkımına neden oldu.
(*Rice ap Howell¹⁰ ve Bristol Belediye Başkanı,
[tutuklu olarak muhafızlarla gelen]
Yaşlı Spencer ile girer.*)

RICE

Tanrı Kraliçe Isabel'i ve prens oğlunu korusun!
Madam, Bristol Belediye Başkanı ve halkı,
Size olan sevgi ve bağlılığıyla,
Roma'nın yasa tanımayan Catiline'si¹¹ gibi,
İngiltere'nin zenginlik ve hazinesiyle keyif süren,
Eğlence düşkünü Spencer'ın babası,
Vatan haini Spencer'ı getirmemi istediler huzurunuz.

KRALİÇE

Teşekkür ediyoruz hepinize.

¹⁰ Kralı tutuklamak üzere gönderilen bir Galli.

¹¹ Roma'da cumhuriyeti devirmeye yönelik tertibiyle tanınan ve adı sefahat söylentileriyle anılan ünlü patrisyen ve politikacı.

MORTIMER

Bu değerli hizmetiniz krallara layık
Bir lütuf ve ödülü hak ediyor.
Peki, kral ve öteki Spencer nereye kaçtı?

RICE

Gloucester Kontu yapılan genç Spencer
Ve mektepli yağcı Baldock kralla birlikte
Gemiye binip İrlanda'ya gittiler az önce.

MORTIMER

Kasırğa geri getir ya da batır hepsini!
Oradan da kovulacaklarından eminim.¹²

PRENS

Göremeyecek miyim hâlâ kral babamı?

KENT

[*Kendi kendine.*]

Talihsiz Edward, İngiltere sınırından öteye kovalandı!

SIR JOHN

Madam yapılacak daha ne kaldı?
Neden düşüncelere daldınız böyle?

KRALİÇE

Üzülüyorum kocamın talihsizliğine;
Ne çare, ülkeme bağlılığım
Beni bu savaşa çağırdı.

MORTIMER

Madam, bırakın artık kaygı ve yakınmayı,
Kral hem ülkesine hem de kendine kötülük yaptı,
Biz de elimizden geldiğince düzeltmeliyiz her şeyi.
Bu arada götürün kütüğe şu asiye.

[*Yaşlı Spencer'a.*]

Lordluk kurtaramaz kellenizi.

YAŞLI SPENCER

Asıl asi kralına karşı savaşındır;
Edward için savaşanlar bunu yapmadılar.

12 Bu dizeler çoğu kez kendi kendine konuşma sayılmıştır.

MORTIMER

Götürün şunu, gereksiz konuşuyor.

[Yaşlı Spencer götürülür.]

Siz Rice ap Howell,

Bölgenizde tanınmış bir kişi olduğunuz için,

Majestelerinin hizmetinde bulunacaksınız

Ve bu isyancı serserileri takip edeceksiniz.

Madam bu arada biz de

Baldock, Spencer ve suç ortakları yakalandığında

Sonlarının ne olacağını düşünmeliyiz.

(Çıkarlar.)

7. SAHNE¹³

(Manastır başrahibi, keşişler, [Kral] Edward,

[Genç] Spencer ve Baldock girer.

[Üçü de keşiş kılığındadır.]

BAŞRAHİP

Endişeniz olmasın lordum, korkmayın;

Soylu kişiliğinizin bizimle güvende olması,

Sizin ve seçkin dostlarınızın

Majestelerinin peşinde olanların

Kuşku ve korkunç saldırılarından uzak kalması için,

Bu fırtınalı dönemin tehlikelerinin gerektirdiği gibi

Ketum ve çok dikkatli olacağız.

EDWARD

Peder, yüzünde ihanetten iz yok.

Sen de kral olsaydın,

Yüreğin derinden yaralansaydı acılarla,

Merhamet etmeden duramazdın durumuma.

Eskiden ben de güçlü ve görkemliydim,

13 Tarihçi Holinshed'e göre Edward İrlanda veya Lunday Adası'na yelken açmadan, Galler'deki Neath Manastırı'nda Rice ap Howell tarafından yakalanmıştır. Bu arada Kraliçe Isabel Bristol'den Hereford'a geçmiştir.

Gururlanırdım zenginliğim ve ardımdaki adamlarla,
Ama egemenlik ve saltanatın hayattayken ya da ölümdede
Zavallı bir duruma düşürmediği kimse var mı acaba?
Spencer, Baldock gelin, oturun yanıma,
Pek ünlü üniversitelerimizde
Platon ve Aristoteles hakkında
Öğrendiklerinizi anlatın bakalım bana.
Peder, düşüncelere dalmak cennette yaşamak gibidir;
Ah keşke yaşamımı huzur içinde sürdürebilseydim!
Ne var ki peşimizdeler bizim,
Dostlarım, sizin canlarınızın, benim onurumun peşindeler.
Yine de dürüst keşişler, servet, altın ya da para için
Bize ve yanımızdakilere ihanet etmeyin.

BİR KEŞİŞ

Yerinizi bizden başka kimse bilmiyorsa,
Majesteleri güvenle kalabilir.

SPENCER

Bilen tek bir canlı yok. Ama aşağıdaki çayırda
Karanlık suratlı biri vardı, ondan kuşkulaniyorum
Arkamızdan uzun uzun baktı lordum,
Biliyorum, zaten bütün ülke silahlandı –
Hayatımızın peşindeler ölümcül bir nefretle.

BALDOCK

İrlanda'ya gitmek üzere gemiye binmiştik,
Ters rüzgârlar ve sonra şiddetli bir fırtına
Talihsiz bizleri kıyıya attı ve şimdi
Mortimer ve adamlarının korkusundan
Tır tir titremekteyiz burada.

EDWARD

Mortimer mi! Mortimer'in adını anan kim?
Mortimer diye o kana susamış adamdan söz ederek
Beni inciten kim? Muhterem peder,
Kucağına koyuyorum bir sürü dertle dolu başımı.

[Başımı Başrahip'in kucağına koyar.]

Ah, keşke bu gözler bir daha hiç açılmasa,
Bu hâlsiz baş bir daha kalkmasa,
Ölmekte olan bu yürek bir daha canlanmasa!

SPENCER

Lordum kaldırın başınızı.
Baldock hayra alamet değil bu rehavet;
İhanete uğradık burada bile.
(*Galli orakçılar, [askerler], Rice ap Howell,
bir yağmacı¹⁴ ve Leicester Kontu girer.*)

YAĞMACI

Hayatım üzerine yemin ederim. Bunlar aradığınız kişiler.

RICE

Anladık efendi. – Lordum hemen bizimle gelin.
Yaptığımızın karşılığında iyi bir ödülü sağlama bağladık.

LEICESTER

[*Kendi kendine.*]

Kraliçenin ödülü, Mortimer'in ısrarıyla.
Gösterişli Mortimer neler yaptırmaz ki kraliçeye!
Yazık, Edward canını alacakların elinden kurtulmak için
Görünmemek umuduyla ne hâllere sokmuş kendini.
*Quem dies vidit veniens superbum,
Hunc dies vidit fugiens iacentem,*¹⁵
Sözü ne kadar da doğruymuş meğer.
Ama Leicester, bu kadar duygusal olma.

[*Spencer ile Baldock'a.*]

Spencer ve Baldock, sadece adınızla hitap ediyorum size,
İhanetten tutukluyorum ikinizi de.
Sahte unvanlarınıza sığınmayı denemeyin, itaat edin;
Kraliçe Isabel adına yapıyorum bunu. –
Lordum, neden böyle hâlsizsiniz?

14 “a Mower” burada “orakçı, tıprancı” değil, (ironik biçimde) “yağma arayan, boş gezen” anlamındadır.

15 *Quem dies vidit veniens superbum / Hunc dies vidit fugiens iacentem:* “Doğan günün mağrur gördüğü adamı, batan gün yerde yatarken gördü.”
Bkz. Seneca, Thyestes, 613-614.

EDWARD

Heyhat, bu yeryüzündeki mutluluğumun son günü,
Bütün bahtsızlıklarımın toplandığı gün! Ah yıldızlarım!
Neden böyle zalimce kaç çatıyorsunuz bir krala?
Leicester, Isabella adına,
Canımı almak, beni dostlarımdan ayırmak için mi geldi?
Al işte,deş şu çarpıntılı göğsümü
Al yüreğimi, yeter ki dostlarım kurtulsun.

RICE

Götürün şunları.

SPENCER

[*Leicester'e.*]

Majesteleriyle vedalaşmamıza izin verin,
Size yakışan budur.

BAŞRAHİP

Bunları görmek yüreğimi acıyla dolduruyor –
Bir kral nasıl katlanır bu sözlere, kibirli buyruklara!

EDWARD

Spencer, ah sevgili Spencer, böyle mi ayrılmalıydık biz?

SPENCER

Böyle ayrılmalıyız lordum; öfkeli tanrılar böyle istiyor.

EDWARD

Hayır, böyle isteyen cehennem ve acımasız Mortimer,
Sevgi dolu tanrıların bunda hiçbir dahli yok.

BALDOCK

Lordum, üzölmek veya öfkelenmek beyhude.
Siz yüce majestelerinden izin istiyoruz şimdi,
Bizim kuramız çekildi, korkarım sizinki de.

EDWARD

Cennette görüşürüz belki, ama yeryüzünde asla.
Söyleyin Leicester, ne olacak bize?

LEICESTER

Majesteleri Killingworth'e¹⁶ gitmek zorundalar.

16 Bugün Warwickshire'da bir ilçe olan Kenilworth.

EDWARD

“Zorunda” mı! Kralların gitmek zorunda olması biraz zor.

LEICESTER

Bir tahtırevan şurada majestelerinin emrini bekliyor,
Gün de batıyor neredeyse.

RICE

Hemen gitmek karanlığa kalmaktan iyidir.

EDWARD

Tahtırevan mı getirdiniz? Bir tabuta koyup
Cehennem kapısına bırakın beni,
Pluto¹⁷ çalsın ölüm çanımı,
Cadılar kahkaha atsın Charon’un¹⁸ kıyılarında,
Edward’ın dostu yok bunlarla şunlardan başka,
Onlar da ölmek zorunda kalacak bir zorbanın kılıcıyla.

RICE

Gidelim lordum; merak etmeyin bunları,
Çünkü bir kafa boyu kısaltacağız onları.

EDWARD

Pekâlâ, olması gereken olacaktır. Ayrılmak zorundayız,
Sevgili Spencer, aziz Baldock burada ayrılmalıyız.

[Keşif giysilerini bir kenara atar.]

Yok olun sahte giysiler! Sahte olmayan acılarım sadece.
Peder elveda, Leicester sen kal benimle,
Gitmeliyim şimdi. Elveda hayat, dostlarım elveda.

(Edward, Leicester [ve muhafızlarla] çıkar.)

SPENCER

Ah, gitti mi o? Soylu Edward gitti mi,
Ayrıldı mı buradan bir daha görmemek üzere bizi?
Gökyüzü parçalan, ateş¹⁹ terk et yörüngeni;
Dünya eriyip havaya karış! Efendimiz gitti,
Ah gitti o, gitti, asla dönmek üzere.

17 Yer altındaki ölümler ülkesinin tanrısı.

18 Kharon, yer altı ülkesinde ölümlere Akheron Irmağı’nı geçiren sandalacı..

19 Dünya merkezli evren modelinde güneşin dünya çevresinde döndüğü varsayıyordu.

BALDOCK

Spencer görüyorum ki ruhumuz buradan uçup gitti;
Yaşamımızın güneşinden mahrum kaldık.
Hazırlan dostum yeni bir hayata,
Gözlerini, yüreğini, ellerini çevir
Cennetin ölümsüz tahtına;
Doğaya borcunu gülümseyerek öde.
Bütün öğrendiklerimizi şöyle özetleyebiliriz:
Sevgili Spencer, ölmek için yaşıyoruz hepimiz;
Spencer bütün yaşayanlar ölür, yükselenler düşer.

RICE

Haydi, haydi, gideceğiniz yere saklayın vaazlarınızı,
Siz ve sizin gibiler dalavere çevirdi İngiltere'de. –
Lord hazretleri gitmeye hazırlar mı?

YAĞMACI

Lord hazretleri umarım beni unutmazlar.

RICE

Unutmak mı efendi? Daha neler? Kente gel benimle.
[Rice, Spencer ve Baldock muhafızlarla çıkar.]

V. Perde

1. SAHNE¹

(Kral [tacı başında], Leicester, [Winchester] Piskoposu
[ve Trussell hizmetlileri] tacı almak için girer.)

LEICESTER

Sıkın dişinizi sayın lordum, bırakın yakınmayı.
Killingworth Şatosu'nun sarayınız olduğunu,
Zorunlu veya gerekli olduğundan değil,
Keyif için burada bulunduğunuzu düşünün.

EDWARD

Leicester eğer tatlı sözler beni rahatlatırsaydı,
Konuşmaların çoktan dindirirdi acılarımı,
Sen her zaman nazik ve sevecensindir.
Sıradan insanların üzüntüleri kısa zamanda geçebilir,
Ama krallarınki kolay kolay geçmez.
Ormanda vurulan herhangi bir hayvan
Koşar yaralarına iyi gelecek bir bitkiye,
Ama hayvanlar kralı aslan yaralandığında,
Yırtar, paralar yarasını öfke dolu pençesiyle,
Aşağılık toprağın kanını içmesine kızarak
Göğre doğru sıçrar;²

1 Bu sahne Killingsworth Şatosu'nda geçer.

2 Soyluların armalarında şahlanmış aslan imgesi yaygındı; bu tümce aynı zamanda ruhun cennete yükselmesini ima etmektedir.

Benim başıma gelen de bu,
Haris Mortimer korku bilmez ruhumu
Zincirlemeye çalışıyor,
Bu yüzden o aykırı işler yapan kraliçe,
Sahtekâr Isabel, beni bir kafese tıktı.
Aşırı duygular öyle bıktırdı ki ruhumu,
Kin ve hor görmenin kanatlarıyla,
Sık sık göğe yükseliyorum,
İkisini de şikâyet etmek için tanrılara;
Ama kral olduğum aklıma gelince,
Mortimer ile Isabel'in bana yaptığı kötülüklerin
İntikamını almam gerektiğini düşünüyorum.
Oysa iktidar elden gittikten sonra
Bir kral nedir ki, güneşli bir günde
Tam bir gölgeden başka?
Kral adını taşıyan benim, ama yönetim soylularının elinde;
Taç benim başımda, ama onların idaresi altındayım,
Mortimer ve evlilik yatağını
Rezilce lekeleyen sadakatsiz kraliçenin.
Bense kapatılmışım bu tasalar mağarasına,
Keder el pençe divan hemen yanı başımda,
Düştüğü garip duruma için için ağlayan
Yüreğimin sızlanmalarına eşlik etmek için.
Söyle bana, Mortimer krallığı gasbetsin diye
Tacımdan vaz mı geçmeliyim şimdi?

WINCHESTER

Majesteleri yanılıyorlar; bu İngiltere'nin iyiliği için;
Tacı da oğlunuz Edward'ın hakkı için istiyoruz.

EDWARD

Hayır, Mortimer için, Edward'ın başına koymak için değil,
Çünkü o etrafını kuşatan kurtların
İlk fırsatta hayatına son vereceği bir kuzudur.
Ama kendini beğenmiş Mortimer bu tacı takarsa,

Tanrılar dönüştürsün sönmez bir ateş topuna,³
Ya da Tisiphon'un⁴ yılanlı çelengi gibi
Çevrelesin o iğrenç başını!
Yeter ki yok olmasın İngiltere'nin asması,⁵
Edward ölse bile, baki kalsın Edward'ın adı.

LEICESTER

Lordum niçin böyle boş yere zaman harcıyorsunuz?
Yanıtınızı bekliyorlar. Tacınızı teslim edecek misiniz?

EDWARD

Ah Leicester, buna katlanabilmem ne kadar zor,
Bir düşünsene,
Kolay mı tacımı, krallığımı bir neden yokken kaybetmek,
Mutluluğumu bir dağ gibi altında ezen
Gözünü hırs bürümüş Mortimer'e haklarımı devretmek,
Bütün bunlar öldürüyor ruhumu katlanılmaz biçimde.
Ancak itaat etmeliyim Tanrı'nın isteğine.

[*Tacını çıkarır.*]

Al işte tacımı, Edward'ın hayatıyla birlikte!
Aynı anda iki kral hüküm süremez İngiltere'de.
Ama dur biraz. Şu parlak taca bakmak için
Akşama kadar kral kalayım;
Son bir kez doygunluğuna ersin gözlerim,
Son bir kez onurlansın onunla başım
Ve ikisi birden terk etsin istenen haklarını.
Gökteki güneş, sonsuza kadar parla;
Asla izin verme sessiz gecenin bu ülkeye egemen olmasına;
Öylece durun her şeyin kollayıcıları,
Her zaman, mevsimler boyu değişmeden kalın,
Edward da güzel İngiltere'nin kralı kalır belki.
Oysa hızla kayboluyor günün parlak ışıkları,

-
- 3 Iason, Kreusa ile evlenmek için Medeia'dan ayrılmaya kalkar. Medeia düğün hediyesi olarak Kreusa'ya bir elbise gönderir, kız onu giyer giymez yanmaya başlar.
4 Tisiphone, saçları yılanlarla örülü öç perileri olan üç Erinys'ten biri.
5 Kraliyet tacı kastediliyor.

Ben de teslim etmeliyim artık çok sevdiğim tacımı.
Kaplan sütüyle beslenmiş, insanlıktan uzak yaratıklar,
Niye bu kadar istiyorsunuz kralınızın tahtı bırakmasını?
Demek istediğim, tacımı ve suçsuz yaşamımı.

[*Tacı tekrar başına takar.*]

Bakın canavarlar, görün, tekrar takıyorum tacımı.
Ne, kralınızın öfkesinden korkmuyor musunuz yoksa?
Talihsiz Edward, saçma sapan işler yapıyorsun;
Artık kaç çatmana aldırıyorlar eskisi gibi,
Seçecek yeni bir kral arıyorlar,
Bu da aklımı umutsuz tuhaf duygularla dolduruyor,
Bu düşünceler sonsuz işkencelerle yok oluyor.
Ve bu işkencede hiçbir şey beni avutmuyor
Başımda olduğunu hissettiğim taçtan başka,
Bu yüzden bırakın başımda kalsın bir süre daha.

TRUSSELL

Lordum, parlamento hemen haber bekliyor,
Onun için söyleyin,
Feragat ediyor musunuz, etmiyor musunuz?
(*Kral öfkelenir.*)

EDWARD

Feragat etmeyeceğim kral olarak⁶ yaşadığım sürece.
Hainler defolun, birlik olun Mortimer'le!
Seçin, dolap çevirin, başa geçirin, ne isterseniz yapın;
Onların ve sizin kanınız tanığı olacaktır bu ihanetin.

WINCHESTER

Öyleyse hoşça kalın, bu yanıtınızı iletacağız.
[*Winchester ile Trussell çıkmak üzereyken.*]

LEICESTER

[*Edward'a.*]
Onları geri çağırın lordum, onlarla güzel konuşun,
Böyle giderlerse prens tahttaki hakkını kaybedecek.

6 "kral olarak" sözcükleri ilk metinlerde yoktur; bunlar vezni tutturmak için sonradan editörler tarafından eklenmiştir; bkz. Romany-Lindsey, s.488.

EDWARD

Geri çağırın onları. Seslenecek gücüm kalmadı.

LEICESTER

[*Winchester'e.*]

Lordum, kral feragat edecek.

WINCHESTER

Etmezse kendi bilir.

EDWARD

Ah keşke bilebilsem! Ama gök ve yer düzen kuruyor
Beni sefil etmek için. İşte, alın tacımı.

[*Tacı vermek üzereyken.*]

Alacak mısınız? Yok hayır, benim masum ellerim
Böyle iğrenç bir suça ortak olmayacaktır.
Aranızda kanıma en çok kim susadıysa,
Kim kral katili olarak anılmak istiyorsa,
O alsın. Ne, etkilendiniz mi yoksa? Bana acıyor musunuz?
Öyleyse çağırın katı yürekli Mortimer'i
Ve çeliğe dönüşen gözlerinden
Gözyaşı yerine kıvılcımlar saçan Isabel'i.
Ama durun, onları görmektense,
Alın, alın.

[*Tacı verir.*]

Ey göklerin güzel Tanrısı,
Bu geçici ihtişamı hor görmemi sağla
Ve çıkar beni cennetteki tahta!
Ölüm gel ve kapa gözlerimi parmaklarınla,
Yaşayacaksam kendimi unuttur bana.

WINCHESTER

Lordum⁷ –

EDWARD

Bana lordum deme! Defol gözümün önünden!
Ah, bağışla, üzüntü çılgına çevirdi beni.

7 Eski metinlerde "Lordum" sözcüğü yoktur. Berkeley içeri çağırılır, ardından repliğini söylerdi; bkz. Romany-Lindsey, s.488.

İzin vermeyin Mortimer'in oğluma naip olmasına;
Bir kaplanın ağızı daha güvenlidir
Onun kucaklamasından. Bunu kraliçeye götürün.

[*Bir mendil verir.*]

Gözyaşlarımla ıslattım, iç çekişlerimle kuruttum;
Bunu görünce de duygulanmazsa,
Geri getirin ve kanıma sokun.
Oğluma sevgilerimi iletin ve söyleyin ona
Benden daha iyi hükmetmesini.
Nasıl bir hata yaptım acaba,
Çok merhametli olmaktan başka?

TRUSSELL

Saygıyla izninizi istiyoruz lordum.

EDWARD

Güle güle.

(*Winchester Piskoposu ile Trussell çıkar.*)

Çok iyi biliyorum, bundan sonra getirecekleri haber
Ölüm fermanım olacak; hoş geldi sefa geldi;
Ölüm bir mutluluktur acı çekenlere.

(*İçeri [Leicester'e bir mektup veren] Berkeley girer.*)

LEICESTER

Başka bir mektup. Neymiş bakalım?

[*Mektubu okur.*]

EDWARD

Beklediğim haberdur elbet. Haydi Berkeley, haydi,
Çıplak göğsüme sapla şu haberi.

BERKELEY

Lordum, soylu bir kişinin
Böyle alçakça bir niyeti olacağını düşünmeyin.
Siz majestelerine hizmet etmek, görevini yapmak
Ve sizi düşmanlarınızdan korumak için ölebilir Berkeley.

LEICESTER

Lordum, kraliçenin konseyi
Görevimden çekilmemi emrediyor.

EDWARD

Peki, şimdi kimin elinde olacağım? Sizin mi lordum?

BERKELEY

Evet soylu lordum, emir böyle.

[*Mektubu Kral'a gösterir.*]

EDWARD

Mortimer'den geliyor, onun adıyla.

Yüreğimi parçalayan adamın adını parçalayabilirim!

[*Mektubu parçalar.*]

Bu zavallı intikam az da olsa rahatlattı kafamı.

Dilerim bu kâğıt gibi parçalanır kolları bacakları!

İşit beni ölümsüz Jove, yerine getir dileğimi.

BERKELEY

Majesteleri hemen benimle Berkeley'e gelmeli.

EDWARD

Nereye istersen; her yer benzer birbirine,

Her toprak uygundur gömülmeye.

LEICESTER

[*Berkeley'e.*]

Lordum, elinizden geldiğince iyi davranın ona.

BERKELEY

Ona nasıl davranırsam aynısı gelsin başıma.

EDWARD

Düşmanım⁸ durumuma acıdı,

Bu yüzden götürüyorlar beni.

BERKELEY

Majesteleri Berkeley'in acımasız olacağını mı düşünüyorlar?

EDWARD

Henüz bilmiyorum, ama şundan eminim:

Ölüm her şeyi sonlandırır, ben de bir kez ölebilirim,

Leicester elveda.

LEICESTER

Henüz değil lordum. Sizi yola koyacağım.

(*Çıkarlar.*)

8 O zamana kadar gardiyanlığını yapmış olan Leicester.

2. SAHNE⁹

(*[Genç] Mortimer ile Kraliçe Isabel girer.*)

MORTIMER

Güzel Isabel, artık arzularımız yerine geldi:
Havai kralı yoldan çıkaran kendini beğenmişler
Boyun eğdiler yüksek darağaçlarına,
Kendisi de tutsak şimdi.
Sözümü dinlerseniz birlikte yönetiriz ülkeyi.
Ne olursa olsun kapılmayın çocukça korkulara,
Çünkü yaşlı kurdu kulağından tutuyoruz şimdi,
Bir kurtulursa ikimizin de ensesine yapışır,
Canını yaktık diye, yakar canımızı.
Bu yüzden madam, hatırlınızda olsun,
Oğlunuzun çabucak tahta çıkması
Ve benim de naibi olmam
Bizim için çok önemli.
Fermanların altında kral imzasının bulunması
Hem daha etkili, hem de yararımıza olacaktır.

KRALİÇE

Sevgili Mortimer, Isabel'in hayatı,
İnanmalısın seni çok sevdiğime;
Onun için, gözüm kadar değer verdiğim oğlum,
Prens güvencede olduğu sürece,
Dilediğin kararı ver babası aleyhinde,
Seve seve katılırim ben de.

MORTIMER

Önce duymak istediğim haber tahttan indirildiği;
Sonra hakkından gelmeyi bana bırakın.

(*[Bir mektupla] Haberci, [ardından taçla
Winchester Piskoposu] girer.*)

Mektuplar nereden?

HABERCI

Killingworth'ten lordum.

9 Bu sahne sarayda geçer.

KRALİÇE

Efendim kral nasıllar?

HABERCİ

Sağlığı yerinde, ama kara kara düşünüyor madam.

KRALİÇE

Yazık, zavallı adam, keşke kederini hafifletebilsem. –

Teşekkürler soylu Winchester!

(*Haberci'ye.*)

Efendi, siz çıkın.

(*Haberci çıkar.*)

WINCHESTER

Kral kendi isteğiyle tacını bıraktı.

KRALİÇE

Güzel haber! Oğlum prensi çağırın, gelsin!

WINCHESTER

Ayrıca bu mektup mühürlenmeden önce

Lord Berkeley geldi,

Kral Killingworth'ten ayrılmıştır şimdi.

İştittimize göre Edmund plan yapıyormuş

Kardeşini kurtarmak için; başka bir şey yok.

Lord Berkeley de selefi Leicester gibi üzüyor krala.

KRALİÇE

Öyleyse başkası olsun gardiyanı.

MORTIMER

Bana bırakın. İşte kraliyet mührü.

[*Winchester Piskoposu çıkar.*

Mortimer dışarı bağırır.]

Kim var orada? Gurney ile Matrevis'i çağırın buraya. –

Kalın kafalı Edmund'un planını bozmak için

Berkeley görevden alınacak, kral başka yere götürülecek,

Nerede olduğunu bizden başka kimse bilmeyecek.

KRALİÇE

Ama Mortimer, o yaşadığı sürece,

Ne biz ne de oğlum güvendeyiz.

MORTIMER

Hemen ölüme gönderilsin mi, söyle?

KRALİÇE

Keşke, ama benim vesilemle değil.

(Matrevis ile Gurney girer.)

MORTIMER

Anlaşıldı.

[Kraliçe'nin durmayacağı şekilde.]

Matrevis, hemen Lord Berkeley'e

Tarafımızdan bir mektup yaz;

Kralı sana ve Gurney'e teslim etsin,

İmzamızı atarız mektup yazılınca.

MATREVIS

Emredersiniz lordum.

[Matrevis mektubu yazar.]

MORTIMER

Gurney!

GURNEY

Lordum.

MORTIMER

Artık kader çarkını dilediği gibi çeviren

Mortimer'in yanında yükselmeyi düşünüyorsan,

Kralın ümitleri sönsün diye elinden geleni yapacaksın,

Ne hoş bir söz söyle ona, ne iyi davran.

GURNEY

Bana güvenin lordum.

MORTIMER

Hepsinden önemlisi, kralı kurtarmak için

Edmund'un plan yaptığını duyduk,

Bu yüzden gece oldu mu götürün kralı oradan oraya,

Killingworth'e, sonra tekrar Berkeley'e;

Ha bu arada, daha fazla üzölsün diye

Lanetler edin, eğer ağlayacak olursa,

Kimse hiçbir şekilde teselli etmesin onu,

Aksine kederini artırıñ acı sözlerle.

MATREVIS

Kaygınız olmasın lordum,
Her şey emrettiğiniz gibi olacaktır.

MORTIMER

Şimdi gidin. Bütün hızınızla mektubu ulaştırın.

KRALİÇE

[*Konuşmaya katılır.*]

O mektubu nereye götürüyorsun? Efendim krala mı?
Saygılarımı iletin majestelerine ve söyleyin ona,
Kederini azaltınak ve özgürlüğü için uğraştım,
Ama boşuna.

Sevgimin nişanesi olarak şunu da götürün krala.

[*Matrevis'e bir yüzük verir.*]

MATREVIS

Emredersiniz madam.

(*Matrevis ile Gurney çıkar. Isabel ile Mortimer kalır.
Prens [Edward] ve onunla konuşarak Kent Kontu
girer. [Mortimer ile Kraliçe ayrılıp konuşurlar.]*)

MORTIMER

Çok iyi rol yaptınız. Bu rolü sürdürün sevgili kraliçe.
Bakın genç prens geliyor, yanında Kent Kontu var.

KRALİÇE

Çocuğun kulağına bir şeyler fısıldıyor.

MORTIMER

Eğer prene bu kadar kolay ulaşabiliyorsa,
Plan ve hilelerimiz çok geçmeden suya düşecek.

KRALİÇE

Her şey yolundaymış gibi,
Dostça davranın Edmund'a.

MORTIMER

[*Yüksek sesle Kent'e.*]

Soylu lordum Kent nasıllar?

KENT

İyiyim sevgili Mortimer. Ya siz nasılsınız majesteleri?

KRALİÇE

Daha iyi olurdu kardeşiniz serbest kalsa.

KENT

Tahtı terk ettiğini yeni duydum.

KRALİÇE

Bu beni daha çok üzüyor.

MORTIMER

Beni de.

KENT

[*Kendi kendine.*]

Ah, ikiyüzlülük ediyorlar.

KRALİÇE

Sevgili oğlum, gel yanıma. Seninle konuşmalıyım.

[*Prens'i yanına oturtur.*]

MORTIMER

[*Kent'e.*]

Onun amcası ve tahtın sonraki vârisi olarak

Herhâlde prensin naibi olmayı bekliyorsunuz.

KENT

Beklemiyorum lordum. Ona can veren kraliçeden başka

Kim onu daha iyi kollayabilir?

PRENS

Anne, taç giyme konusunda beni ikna etmeye uğraşma.

Babam kral kalsın; hükmetmek için çok gencim daha.

KRALİÇE

Kabul etmelisin, bu majestelerinin isteği.

PRENS

İzin verin, önce onu göreyim, o zaman kabul ederim.

KENT

Evet, böyle yap, sevgili yeğenim.

KRALİÇE

Kardeşim, biliyorsun bu olanaksız.

PRENS

Neden, öldü mü yoksa?

KRALİÇE

Hayır, Tanrı korusun!

KENT

Keşke bu sözleriniz içten olsa.

MORTIMER

Dönek Edmund, senin de elin vardı

Onun hapsedilmesinde,

Şimdi de onun tarafını mı tutuyorsun?

KENT

Durumu düzeltmek için daha çok nedenim var şimdi.

MORTIMER

Söylüyorum size, böyle bir hain

Prensin bu kadar yakınında olmamalı.

[*Prens Edward'a.*]

Lordum, o kardeşi krala ihanet etti,

Bu yüzden güvenmemelisiniz ona.

PRENS

Ama şimdi pişmanmış, üzülüyormuş yaptıklarına.

KRALİÇE

Gel evladım benimle ve bu soylu lordla.

PRENS

Seninle gelirim, ama Mortimer'le olmaz.

MORTIMER

Neden küçük bey? Mortimer'i küçümsüyor musun?

[*Onu tutar.*]

O zaman ben de seni zorla götürürüm.

PRENS

Kent amca yardım et! Mortimer kötülük edecek bana.

[*Mortimer Prens'le çıkar.*]

KRALİÇE

Kardeşim Edmund, biz onun dostuyuz, boşuna uğraşma.

Isabel Kent Kontu'ndan daha yakındır ona.

KENT

Kardeşim, Edward benim sorumluluğumda.

Geri getir onu.

KRALİÇE

Edward benim oğlum ve onu ben koruyacağım.

[*Kraliçe çıkar.*]

KENT

Mortimer anlayacak bana ettiği haksızlığı.

Hemen gideceğim Killingworth Kalesi'ne,

Düşmanlarından kurtaracağım yaşlı¹⁰ Edward'ı,

Mortimer'den ve senden intikam alsın diye.

(*Çıkar.*)

3. SAHNE¹¹

(*Kral, Matrevis ve Gurney [ellerinde meşale tutan askerlerle] girer.*)

MATREVIS

Lordum endişelenmeyin, biz dostuz.

İnsanlar hayatta ıstırap çekmeye yazgılıdır;

Artık gidelim. Oyalanmak canımızı tehlikeye atar.

EDWARD

Dostlar, bahtsız Edward nereye gidiyor şimdi?

İğrenç Mortimer dinlenmeme izin vermeyecek mi?

Bütün kanatlıların nefret ettiği gece kuşu gibi,

Kızgın mı olmam gerekiyor?

Ne zaman yatışacak Mortimer'in öfkesi?

Ne zaman kana doycak yüreği?

Benimki işe yarayacaksa, deşin göğsümü

Ve Isabel'le ona verin yüreğimi;

Asıl hedefleri de bu.

GURNEY

Hayır, öyle değil efendim; kraliçe bu görevi

Siz majestelerini korumamız için verdi.

Üzüntünüz acınızın artmasına neden oluyor.

10 O döneme göre yaşlı; oysa II. Edward öldüğünde ancak 43 yaşındaydı.

11 Bu sahne Killingsworth Şatosu'nun yakınında bir yerde geçer.

EDWARD

Bana böyle davranılması acımı artırıyor.
Bu pis koku bütün duyularımı rahatsız ederken
Daha ne kadar soluk alabilirim ki?
İngiltere Kralı bir zindana kapatıldı,
Orada açlıktan ölmeye terk edildi.
Tek gıdam neredeyse içimi parçalayan,
Yürek burkan hıçkırıklar.
İşte böyle yaşıyor yaşlı Edward, kimse avutmuyor onu,
Acıyanlar olsa da böyle ölmek zorunda.
Susuzluğumu gidermek için bana su verin dostlar,
Yıkayıp bütün pislikten temizleyeyim bedenimi.

[Atık su getirilir.]

MATREVIS

Alın size hendeğin suyu,¹² bize verilen emir böyle.
Oturun, majestelerinin berberi biz olacağız.

EDWARD

Hainler, defolun! Beni öldürmek mi istiyorsunuz?
Yoksa efendinizi hendek suyuyla mı boğacaksınız?

GURNEY

Hayır, yüzünüzü yıkayıp sakalınızı tıraş edeceğiz,
Sizi tanıyıp kurtarmasınlar diye.

MATREVIS

Neden böyle karşı koyuyorsunuz? Çabanız boşuna.

EDWARD

Çalığışu aslana karşı koyabilir, evet boşunadır,
Ama bir zorbadan merhamet görmek için
Boşuna olsa bile karşı koyuyorum ben de.

(Hendek suyuyla yüzünü yıkarlar
ve sakalını keserler.)

Ey keder içindeki zavallı ruhumu koruyan,
Acıyı bilen, ölümsüz güçler,

12 Stowe'un *Günlük*'te yazdıklarına göre bir berber bir tas birikinti suyuyla gelir; bkz. Romany-Lindsey, s. 490.

Hepiniz bakışlarınızı çevirin
Efendilerine, majestelerine, İngiltere Kralı'na
Kötülük etmeye cüret eden şu adamlara.
Ah Gaveston, gördüğüm kötülük senin yüzünden;
Benim yüzümden de hem sen, hem iki Spencer öldü.
Ben de sizler için kabulleneceğim binlerce kötülüğü.
İki Spencer'ın ruhu neredeyse şimdi,
Oradan iyilik diliyorlardır bana.
Öyleyse susup onlar için öleceğim ben de.

MATREVIS

Onları kiyle sizin ruhunuz arasında
Bir düşmanlık olmayacak.
Gelin, haydi gidelim. Söndürün meşaleleri;
Karanlıkta gireceğiz Killingworth'e.
([Meşaleleri söndürürler.]
[Kent Kontu] Edmund girer.)

GURNEY

Bu gelen de kim?
[Kılıçlarını çekerler.]

MATREVIS

Kralı iyi koru. Gelen Kent Kontu.

EDWARD

Ah sevgili kardeşim, kurtar beni!

MATREVIS

Birbirinden uzak tut onları! Kralı içeri sok.

KENT

Askerler, izin verin, tek bir kelime söyleyeyim ona.

GURNEY

Saldırdığı için yakalayın kontu.

KENT

İndirin silahınızı hainler. Kralı teslim edin.

MATREVIS

Asıl sen teslim ol Edmund, ölürsün yoksa.
[Kent'i yakalarlar.]

KENT

Aşağılık köleler, niçin yakalıyorsunuz beni böyle?

GURNEY

[*Askerlere.*]

Bağlayın ve saraya götürün onu.

KENT

Saray buradan başka nerede olabilir? Kral burada,

Ben de onu göreceğim. Neden engel oluyorsunuz bana?

MATREVIS

Lord Mortimer neredeyse, saray da orada.

Siz de oraya gideceksiniz lordum. Haydi güle güle.

(*Matrevis ve Gurney Kral ile çıkarlar.*)

[*Kent Kontu*] *Edmund ve askerler kalır.*)

KENT

Soylular sarayı ele geçirmiş, kral zindana atılmışsa,

O ülke bedbaht bir ülkedir!

BİR ASKER

Ne diye bekliyoruz? Haydi efendiler, doğru saraya.

KENT

Peki, madem kurtaramıyormun kardeşimi,

Sonunda ölüm bile olsa, nereye isterseniz götürün beni.

(*Çıkarlar.*)

4. SAHNE¹³

(*[Genç] Mortimer [elinde bir mektupla]*

yalnız başmadır.)

MORTIMER

Kral ölmeli, Mortimer tepetaklak düşer yoksa.

Halk şimdiden acımaya başladı ona;

Edward'ın ölümüne neden olanlar

Oğlu yönetimi aldığı anda bedelini ödeyecekler mutlaka.

13 Bu sahnede III. Edward'ın taç giyme töreni için bir taht gereklidir.

Bu yüzden kurnazca yürüteceğim bu işi.
Bir dostumuz tarafından yazılan bu mektup
Ölümü konusunda, ama canının bağışlanmasını söylüyor.
“*Edwardum occidere nolite timere, bonum est,*”
“Edward’ı öldürmekten korkmayın, bu iyi bir şey.”
Fakat şöyle okuyunca başka bir anlam çıkıyor:
“*Edwardum occidere nolite, timere bonum est,*”
“Edward’ı öldürmeyin, korkmak iyi bir şey.”
Noktalamasız olarak bu mektup böyle gidecek;
Edward öldüğünde tesadüfen bu mektup bulununca,
Matrevis ve diğerleri suçlanır
Ve bu işi yapan biz sıyrılırız kolayca.
Yan odada kilitli tutulan haberci
Bu mektubu götürecek ve halledecek gerisini.
Taşıdığı gizli bir işaret yüzünden,
O da öldürülecek iş bittikten sonra.

[*Anahtarı çevirir, kapıyı açar.*]

Lightborn,

Gel buraya.

[*Lightborn girer.*]

Kararlı mısın hâlâ?

LIGHTBORN

Neden olmayayım lordum? Hatta daha da kararlıyım.

MORTIMER

Nasıl yapacağını hiç düşündün mü?

LIGHTBORN

Evet, evet, kimseler bilmeyecek nasıl öldürüldüğünü.

MORTIMER

Ama bakışları merhamete getirebilir seni Lightborn.

LIGHTBORN

Yumuşatmak mı? Hah, ha! Çok da gelirim merhamete.

MORTIMER

Güzel, cesaretle ve gizlice hallet bu işi.

LIGHTBORN

Gerek yok nasıl yapacağımı söylemenize;

Bu ilk adam öldürüşüm değil.
Napoli'de öğrendim çiçekle zehirlemeyi,
Boğaza itilen bir parça bezle boğmayı,
Bir iğneyle nefes borusunu delmeyi
Veya uyurken bir kamışla kulağa barut üfleme-
yi, Veya ağzını açıp boğazından aşağı cıva dökmeyi;
Ama bunlardan daha cüretkâr bir yöntemim de var.

MORTIMER

Neymiş o?

LIGHTBORN

Olmaz, bağışlayın beni,
Kimse bilmemeli yöntemlerimi.

MORTIMER

Nasıl yaptığın önemli değil benim için, sadece görülme.
[Bir mektup verir.]

Bunu Gurney ile Matrevis'e ver.
Her on milde bir at değişir.

[Taşryacağı işareti verir.]

Bunu da al. Şimdi git, bir daha gözüme gözükmek.

LIGHTBORN

Gözükmeyeyim mi?

MORTIMER

Edward'ın ölüm haberini getirmediğin gözükmek.

LIGHTBORN

Hemen getireceğim o haberi. Hoşça kalın lordum.
[Lightborn çıkar.]

MORTIMER

Premsi ben yönetiyorum, ben emrediyorum kraliçeye;
Ben geçerken en mağrur lordlar bile,
Selamlamak için yerlere kadar eğiliyor.
Onaylıyorum, iptal ediyorum, ne istersem yapıyorum.
Sevmekten çok korkuyorlar benden. Bırak korksunlar.
Kaşlarımı çattım mı bütün sarayın benzi atıyor.
Bakışları çocuk için kamçı olan

Aristarchus'un¹⁴ gözleriyle izliyorum prensi.
Naibliği üstleneyim diye baskı yaptılar,
İstediğim şey için bana rica ettiler,
Meclis toplantısında ciddi bir tavırla,
Utangaç bir puriten¹⁵ gibi,
Önce *onus quam gravissimus*¹⁶ diyerek
Aptalca bahaneler ileri sürdüm,
Dostlarım sözümü kesene kadar,
Sonra onların deyişiyle *suscepi provinciam*.¹⁷
Sonuç olarak naibim şimdi.
Sağlama aldım her şeyi. Kraliçe ile Mortimer
Ülkeyi ve kralı yönetecek, bizi ise hiç kimse;
Düşmanlarıma bela olacağım, dostlarımı yükselteceğim,
İstediğim emri vereceğim,
Karşı çıkmaya kim cüret edebilir?
Maior sum quam cui possit fortuna nocere;¹⁸
Ve bugünkü taç giyme töreni
Beni ve kraliçe Isabel'i memnun ediyor.
[Dışarıdan boru sesleri gelir.]
Borular çalınıyor, gidip yerime geçmeliyim.
(Genç Kral, [Canterbury Baş]piskoposu, Silahşor,¹⁹
soylular, Kraliçe [ve hizmetliler] girer.)

CANTERBURY

Tanrının lütfuyla çok yaşasın Kral Edward,
İngiltere'nin kralı ve İrlanda'nın efendisi.

14 Aristarkhos, MS 2. yüzyılda yaşamış olan ünlü bilgin ve öğretmen, disiplini ve sertliğiyle tanınmıştı.

15 16. yüzyılda Protestan mezhebi içinden çıkan muhafazakâr bir grup. Ancak birçok anlam yüklenen bu sözcük burada "ikiyüzlü, yüzsüz" anlamında kullanılıyor. Puritan sözcüğü 1560'ta ortaya çıkmıştır.

16 *onus quam gravissimus* (Lat.): ne ağır bir yük.

17 *suscepi provinciam* (Lat.): görev üstlendim.

18 *Maior sum quam cui possit fortuna nocere* (Lat.): "Talihin zarar veremeyeceği kadar büyüdüm." Ovidius, *Metamorphoses*, VI/195.

19 Taç giyme töreninde yeni krala karşı çıkana meydan okuyacak, iyi kılıç kullanan silahşor.

SİLAHŞOR

İster Hristiyan olsun, ister kâfir, Türk veya Yahudi,
Edward'ın gerçek kral olmadığını ileri sürmeye cüret eder
Ve sözlerini kılıcıyla doğrulamak isterse
Onunla dövüşecek silahşor benim.

MORTIMER

Kimse çıkmadı. Borular çalınsın!
[*Borular çalınır.*]

III. EDWARD

Silahşor, bu sağlığına.²⁰

KRALİÇE

Lord Mortimer, onu korumanıza alın şimdi.
(*Askerler Kent Kontu'nu tutsak olarak getirirler.*)

MORTIMER

Kılıçlar ve mızraklar arasındaki bu hain de kim?

BİR ASKER

Kent Kontu Edmund.

III. EDWARD

Ne yaptı?

BİR ASKER

Kralı Killingworth'e götürürken,
Zorla elimizden almak istedi.

MORTIMER

Onu kurtarmaya mı kalkıştın Edmund? Konuş.

KENT

Evet Mortimer, o bizim kralımız,
Ama sen bu prensi taç giymeye zorladın.

MORTIMER

Uçurun kellesini! Savaş kuralları uygulanacak ona.

KENT

Kafam mı kesilecek?
Aşağılık hain, meydan okuyorum sana.

²⁰ Taç giyme töreni tamamlandığında kral silahşorun sağlığına içer ve içtiği gümüş kupayı ya da para dolu bir keseyi ona verirdi.

III. EDWARD

[*Genç Mortimer'e.*]

Lordum o benim amcam ve yaşayacak.

MORTIMER

Lordum o sizin düşmanınız ve ölecek.

[*Askerler Kent'i götürmek üzereyken.*]

KENT

Durun alçaklar!

III. EDWARD

Sevgili anneciğim, ben onu bağışlayamıyorsam,

Yaşamayı için naibe rica edin.

KRALİÇE

Kabul et oğlum. Tek bir söz söylemeye cesaret edemem.

III. EDWARD

Ben de; ama emretmem gerektiğini düşünüyorum;

Madem emredemiyorum, onun için rica edeceğim. –

Lordum, amcamın yaşamasına izin vererseniz,

Yönetimi ele aldığım zaman bunun altında kalmam.

MORTIMER

Bu siz majestelerinin ve ülkenin iyiliği içindir.

[*Askerlere.*]

Onu buradan götürmenizi kaç kez emredeceğim?

KENT

Kral sen misin yoksa? Senin emrinle mi öleceğim?

MORTIMER

Bizim emrimizle. – Bir daha emrediyorum, götürün onu.

KENT

Bırakın kalıp konuşayım; gitmeyeceğim çünkü.

Kral ikisinden biri ya kardeşim ya da onun oğlu,

İkisi de Edmund'un kanına susamış değil,

Bu yüzden askerler nereye sürükleyeceksiniz beni?

(*Askerler [Kent Kontu] Edmund'u başı kesilmek*

üzere sürükleyip götürürler. [Herkes dışarı çıktıktan

sonra Kraliçe ve oğlu baş başa konuşurlar.])

III. EDWARD

Amcam böyle öldürülecekse,
Nasıl güvende olabilirim onun yanında?

KRALİÇE

Korkma sevgili oğlum, ben düşmanlarından korurum seni.
Eğer Edmund'un yaşasaydı, senin ölümünü isteyecekti.
Gel oğlum, ata binip parkta²¹ avlanalım.

III. EDWARD

Amcam Edmund da bizimle gelecek mi?

KRALİÇE

O bir hain. Onu düşünme artık. Haydi.
(Çıkarlar.)

5. SAHNE²²

(*Matrevis ile Gurney [ellerinde meşaleyle] girer.*
[Sahmede bir yatak vardır.])

MATREVIS

Gurney şaşıyorum doğrusu,
Şatonun bütün lağım sularının aktığı,
Diz boyu su yükselen bir dehlizde,
Sürekli artan bir rutubet içinde
Kral nasıl oluyor da ölmüyor;
Bırak el bebek gül bebek büyüyen kralı,
Herhangi bir insanı zehirlemeye yeter orası.

GURNEY

Ben de hayret içindeyim Matrevis,
Dün gece yiyecek atmak için kapısını açtığımda
O pis kokudan boğulur gibi oldum.

MATREVIS

Bizim ona çektirdiğimiz acılardan
Daha fazlasına dayanabilen sağlam bir bedeni var,
Bu yüzden biraz akıyla oynayalım bakalım.

21 Av hayvanları için kapatılmış özel alan.

22 Bu sahne Berkeley Şatosu'ndaki zindanda geçer.

GURNEY

Getir onu buraya, biraz tepesini attırayım.

MATREVIS

Dur, bu da kim?

(*Lightborn girer.*)

LIGHTBORN

[*Mektubu vererek.*]

Lordum, naip sizleri selamlıyor.

(*Matrevis ve Gurney mektubu okurlar.*)

GURNEY

[*Alçak sesle Matrevis'e.*]

Bu da ne? Ne anlam vereceğimi bilmiyorum.

MATREVIS

[*Alçak sesle Gurney'e.*]

Gurney, noktalama işareti bile bile konulmamış,

"*Edwardum occidere nolite timere.*"

İma ettiği bu.

LIGHTBORN

[*Taşıdığı işareti göstererek.*]

Bunu tanıdınız mı? Kralı bana vermelisiniz.

MATREVIS

Anlaşıldı, bekle biraz, hemen cevap vereceğiz sana.

[*Yavaşça Gurney'e.*]

Kralı ortadan kaldırmak için gönderilmiş bu alçak.

GURNEY

[*Yavaşça Matrevis'e.*]

Anlamıştım zaten.

MATREVIS

[*Yavaşça Gurney'e.*]

Onu öldürdükten sonra da

Hizmetine karşılık bak ne yapılacaktı:

"*Pereat iste.*"²³ Kralı ver ona.

Başka bir şey var mı?

23 Pereat iste (Lat.): O ölsün.

[*Lightborn'a.*]

İşte anahtarlar, göl²⁴ de şurada.

[*Edward'ın zindan kapısını gösterir.*]

Lordumuzun emrettiği gibi yap.

LIGHTBORN

Ne yapmam gerektiğini biliyorum, gidin.

Ama fazla da uzaklaşmayın; yardımınız gerekecek;

Bir ateş yakacağım yan odada,

Bir şiş getirin, kızarana kadar ısıtın.

MATREVIS

Pekâlâ.

GURNEY

Başka bir şeye ihtiyacın var mı?

LIGHTBORN

Başka mı? Bir masa ve kuş tüyü döşek gerekli.²⁵

GURNEY

Hepsi bu mu?

LIGHTBORN

Evet, evet, bu kadar; seslendiğimde içeri getirin.

MATREVIS

Endişen olmasın, bize düşeni yaparız.

GURNEY

[*Bir meşale verir.*]

Bu da zindana girmek için ışıık.

LIGHTBORN

Tamam.

[*Matrevis ile Gurney çıkar.*]²⁶

Şimdi işimize bakalım. Bugüne kadar,

Hiçbir kral böyle güzel halledilmedi.

24 Hücrenin su içinde olduğunu ima eden "lake" kelimesinin "lock" yerine yanlışlıkla yazıldığına dair görüşler vardır.

25 Tarihçi Holinshed'e göre Edward'ın katilleri o uyurken zindana girip üstüne kuş tüyü döşegi atmışlar, kimilerine göre ise öldürülürken hareket etmesin diye üstüne bir masa ile bastırmışlardır; bkz. Romany-Lindsey, s. 491.

26 Fazla uzaklaşmazlar.

[*Lightborn, Edward'ın zindanının kapısını
veya yer kapağını açar.*]

Pöf! Buranın tam yeri olduğunu söylemeliyim.

[*Kral Edward girer.*]

EDWARD

Kim var orada? Bu ışık da ne? Niçin geldin?

LIGHTBORN

Size huzur vermek, güzel haberler getirmek için.

EDWARD

Bakışların Edward'a pek de huzur verecek gibi değil.

Alçak, biliyorum beni öldürmeye geldin.

LIGHTBORN

Öldürmek mi saygıdeğer majesteleri?

Size zarar vermek aklımdan bile geçmez.

Size nasıl davranıldığını görmem için kraliçe gönderdi beni,

Çünkü çok üzülüyor düştüğünüz bu duruma.

Bir kralı böyle acınacak hâlde görür de

Hangi göz dökülen gözyaşlarını tutabilir?

EDWARD

Şimdiden ağlıyor musun? Biraz dinle beni,

Eğer yüreğin Gurney'inki ya da Matrevis'inki gibi

Kafkaslarda²⁷ yontulmuş bile olsa,

Daha öykümü tamamlamadan eriyip bitecektir.

Beni zindan diye kapattıkları bu çukura

Şatonun bütün pisliği akıyor.

LIGHTBORN

Vay alçaklar!

EDWARD

Çamur ve su birikintisinin içinde yaşıyorum on gündür;

Uyumayayım diye sürekli davul çalıyor biri.

Sadece ekmek ve su veriyorlar bana kral olduğum hâlde,

Uykusuzluk ve açlıktan aklım bulandı, bedenim uyuştu,

27 Kafkasyahılar en acımasız kavimler arasında sayılıyordu.

Hissetmiyorum artık kollarımı, bacaklarımı.
Ah, keşke damarlarımdaki tüm kan aksa,
Şu paramparça giysilerimden akan su gibi!
Söyle Kraliçe Isabel'e, hiç böyle görünmüyordum
Onun uğruna Fransa'da turnuvaya katıldığımda
Ve Cleremont Dükü'nü atından aşağı yuvarladığımda.

LIGHTBORN

Ah lordum, daha fazla konuşmayın!
Yüreğimi parçaladı bunlar.
Şu yatağa yatın, biraz dinlenin.

EDWARD

Bu bakışlarında ölümden başka bir şey yok;
Felaketimin yazılı olduğunu görüyorum alnında.
Ama biraz dur; sabretsin kanlı elin,
Bırak göreyim darbenin indiğini,
Aklım Tanrı'da olsun diye hayatımı kaybederken.

LIGHTBORN

Majesteleri neden güvenmiyorsunuz bana?

EDWARD

Peki, sen niye ikiyüzlü davranıyorsun bana?

LIGHTBORN

Bu eller asla lekelenmedi masum kanıyla,
Şimdi de lekelenmeyecek bir kralinkiyle.

EDWARD

Böyle düşündüğüm için beni bağışla.
Bir tek mücevherim kaldı yalnızca; sen al onu da.
[*Mücevheri verir.*]

Hâlâ korku içindeyim, bilmiyorum nedenini,
Tüm eklemlerim titriyor onu sana verirken.
Ah, eğer yüreğinde cinayet saklıyorsan,
Verdiğim bu armağan değiştirsin fikrini, kurtarsın ruhunu.
Bir kral olduğumu hatırla, ah, bu unvanı duyunca,
Cehennem azabı çekiyorum. Peki, tacım nerede?
Gitti, gitti ve ben yaşıyor muyum hâlâ?

LIGHTBORN

Lordum, çok uykusuz kaldınız, yatın ve dinlenin.

[*Kral yatar.*]

EDWARD

Ama üzüntüden uyuyamıyorum, uyumam gerekir aslında,
Çünkü şu son on gündür kapanmadı göz kapaklarım;
Konuşurken düşüyorlar, ama sonra korkuyla
Tekrar açılıyorlar.

[*Lightborn yatağa oturur.*]

Aa, sen neden oturdun yatağıma?

LIGHTBORN

Bana güvenmiyorsanız giderim lordum.

EDWARD

Hayır, hayır, beni öldürmeyi aklına koydunsa,
Zaten yine gelirsin, onun için kal burada.

LIGHTBORN

Uyuyor.

EDWARD

[*Birden uyanır.*]

Ah, henüz hazır değilim ölüme!

Dur, ah, dur biraz!

LIGHTBORN

Ne oldu lordum?

EDWARD

Bir fısıltı var kulağımda;

Uyursam asla uyanmayacağımı söylüyor;

İşte bu korku beni böyle titretiyor.

Onun için doğru söyle, neden geldin?

LIGHTBORN

Canını almak için. – Matrevis gel!

[*Matrevis ile Gurney girer.*]

EDWARD

Karşı koyamayacak kadar güçsüz ve hâlsizim.

Yardım et bana sevgili Tanrım, ruhumu yanına al!

LIGHTBORN

Çabuk masayı getirin.

EDWARD

Ah, ya başıslayın hayatımı ya da hemen bitirin işimi!

[*Matrevis ile Gurney masayı ve kızgın şişi getirirler.*]

LIGHTBORN

Masayı üzerine koyun ve üstünde zıplayın,

Çok fazla değil, yoksa çürükler olur bedeninde.

[*Kral öldürülür.*]²⁸

MATREVIS

Korkarım bu çığlık tüm kenti ayağa kaldıracak,

Hemen atlara atlayıp kaçalım buradan.

LIGHTBORN

Söyleyin beyler, pek iyi halledilmedi mi?

GURNEY

Evet, mükemmeldi. Al, bu da senin ödülün.

[*Gurney Lightborn'u hançerler.*]

Haydi, şu cesedi atalım hendeğe.

Kralinkini de lordumuz Mortimer'e götürelim.

Gidelim.

[*(Cesetlerle) çıkarlar.*)]

6. SAHNE

[*(Genç) Mortimer ile Matrevis*

[*ayrı yerlerden*] girer.)

MORTIMER

Tamam mı Matrevis, katil de öldü mü?

MATREVIS

Evet yüce lordum. Keşke yapmamış olsaydık.

28 Tarihçi Holinshed'a göre birileri masayı Edward'ın üzerine bastırırken, biri de kızgın şişi kralın makatına sokmuştur. Bu hunharca cinayetin doğruluğu teyit edilemese de o dönemde böyle işkenceler yapıldığı bilinmektedir; bkz. Romany-Lindsey, s. 491.

MORTIMER

Tövbekâr olmaya kalkarsan,
Senin azrailin de ben olurum.
Onun için ya bu işi gizli tutarsın
Ya da ölürsün Mortimer'in elinde.

MATREVIS

Lordum, Gurney kaçtı gitti,
Korkarım ele verecek ikimizi de.
Bu yüzden izin verin kaçayım.

MORTIMER

Kaç git yasaların erişemeyeceği bir yere.

MATREVIS

Lord hazretlerine teşekkür ederim.
[Çıkar.]

MORTIMER

Bense dimdik duruyorum Jove'nin devasa ağacı gibi,
Benimle karşılaştırıldığında çalı diğerleri;
Adımı duyunca önümde titriyor hepsi,
Oysa benim hiçbir şeyden korkum yok.
Bakalım kim kralı öldürmekle
Suçlamaya cesaret edecek beni?
(Kraliçe girer.)

KRALİÇE

Mortimer eyvah, oğlum kral,
Babasının ölüm haberini aldı
Ve onu bizim öldürdüğümüzü öğrendi.

MORTIMER

Ne olmuş öğrendiyse? Kral daha çocuk.

KRALİÇE

Evet, ama saçını başını yoluyor, yumruklarını sıkıyor
Ve ikimizden de intikam alacağına yemin ediyor.
Soyluların yardımını ve desteğini istemeye meclise gitti.
Eyvah! Bak işte geliyor, soylular da yanında.
Mortimer, şimdi başlıyor bizim felaketimiz.
(Kral, lordlar [ve hizmetliler] ile girer.)

BİRİNCİ LORD

Korkmayın efendimiz. Kral olduğunuzu hatırlayın.

III. EDWARD

[Genç Mortimer'e.]

Alçak!

MORTIMER

Bu da ne demek efendimiz?

III. EDWARD

Sakın sözlerinden korktuğumu sanma.

Babam senin ihanetin yüzünden öldürüldü,

Sen de öleceksin; o iğrenç, lanet olası kafan da

Onun keder yüklü tabutunun üstüne konacak,

Kralın soylu bedeninin çok erken

Toprağa verildiğine dünya tanık olsun diye.

KRALİÇE

Ağlama sevgili oğlum.

III. EDWARD

Ağlamama engel olma. O benim babamdı,

Benim sevdiğimin yarısı kadar sevseydin onu,

Bu kadar sakın karşılamazdın onun ölümünü;

Ne yazık ki Mortimer'le birlik oldun.

BİRİNCİ LORD

[Genç Mortimer'e.]

Neden efendimiz krala cevap vermiyorsun?

MORTIMER

Hakaret sayıyorum bu suçlamayı.

Onu öldürttüğümü söylemeye cüret eden kim?

III. EDWARD

Hain, benim ağzımdan konuşuyor sevgili babam,

Açıkça onu senin öldürttüğünü söylüyor.

MORTIMER

Ama majestelerinin bundan başka kanıtı var mı?

III. EDWARD

Bu Mortimer'in yazısıysa var.

[Mektubu gösterir.]

MORTIMER

[*Kendi kendine.*]

Hain Gurney, beni de kendisini de ele verdi.

KRALİÇE

[*Kendi kendine.*]²⁹

Ben de bundan korkuyordum. Cinayet gizlenemez.

MORTIMER

Bu benim yazım. Ne çıkarıyorsunuz bundan?

III. EDWARD

Oraya bir katil yolladığını.

MORTIMER

Hangi katilmiş bu? Getirin bakalım gönderdiğim adamı.

III. EDWARD

Ah Mortimer öldürüldüğünü biliyorsun.

Sen de onun gibi öleceksin. – Neden burada bu hâlâ?

Kafese koyup gezdirin sokaklarda!

Asın ve parçalayın bedenini,

Ama derhâl bana getirin kellesini.

KRALİÇE

Sevgili oğlum hatırım için acı ona.

MORTIMER

Yalvarmayın madam. Hayatım için

Değersiz bir çocuğa yalvarmaktansa,

Ölürüm daha iyi.

III. EDWARD

Götürün buradan şu haini, şu katili!

MORTIMER

Aşağılık kader, çok iyi anladım şimdi,

Çarkında bir doruk var, oraya göz dikenler

Tepetaklak düşüyorlar aşağıya;

Ben de dokundum o doruğa

Ve daha yukarısının olmadığını gördüm,

Öyleyse neden üzüleyim düşüşüme?

29 Bunlar “kendi kendine” değil, Mortimer ile Kraliçe’nin “yavaşça birbirlerine” fısıldadıkları sözler olmalı.

Elveda güzel kraliçe. Mortimer için ağlama,
O tepeden bakıyor dünyaya; bir gezgin gibi,
Keşfetmeye gidiyor bilinmeyen yerleri.

III. EDWARD

[*Lordlara ve hizmetlilere.*]

Ne, götürmediniz mi hâlâ bu haini?

[*Birinci Lord, muhafızlar ve Mortimer çıkar.*]

KRALİÇE

Sana ben can verdim,
Soylu Mortimer'in kanını dökme.

III. EDWARD

Bu senin de babamın kanını döktüğünü gösterir,
Yoksa yalvarmazdın Mortimer için.

KRALİÇE

Kanını mı dökmüşüm? Hayır.

III. EDWARD

Evet madam; böyle dedikodular dolaşiyor etrafta.

KRALİÇE

Bu dedikodular doğru değil; zavallı Isabel
Seni sevdiği için çıkarıyorlar böyle sözleri.

III. EDWARD

[*Lordlarına.*]

Annemin bu kadar kötü tabiatlı olacağını düşünmüyorum.

İKİNCİ LORD

Lordum, korkarım doğru olduğu kanıtlanacak.

III. EDWARD

Anne, babamın ölümünde sen de şüphelisin,
Bu yüzden daha fazla soruşturulana kadar
Kule'ye gönderiyoruz seni.
Suçlu bulunursan, oğlun olsam da
Yumuşayacağımı veya acıyacağımı sanma.

KRALİÇE

Hayır, bu ölüme gitmektir;
Oğlum günlerimi kısalttığına göre,
Fazla bile yaşamışım demektir.

III. EDWARD

[Ağlar.]

Götürün onu! Sözleri ağlattı beni,
Yine konuşursa acıyabilirim ona.

KRALİÇE

Sevgili efendim için yas tutamayacak mıyım?
Başkalarıyla birlikte mezarına kadar
Eşlik edemeyecek miyim ona?

İKİNCİ LORD

Öyle madam: sizi buradan götürmemiz kralın iradesi.

KRALİÇE

Beni unuttu. Durun, ben onun annesiyim.

İKİNCİ LORD

Yararı yok bunun. Onun için gidelim madam.

KRALİÇE

Öyleyse gel sevgili ölüm, kurtar beni bu acıdan.

[*Kraliçe İkinci Lord'un eşliğinde çıkar.*

Birinci Lord elinde Mortimer'in kesik başı ile girer.]

BİRİNCİ LORD

Lordum, işte Mortimer'in kellesi.

III. EDWARD

Babamın tabutunu getirin, üstüne konacak bu,

Cenaze kıyafetimi getirin bana da. –

Lanet olası kafa, şimdi olduğu gibi

Eskiden de hükmedebilseydim sana

Bu canavarca ihanete kalkışmazdın!

[*II. Edward'ın tabutunu getirirler.*]

İşte tabut geldi. Lordlarım yas tutun benimle.

Sevgili babacığım, cinayete kurban giden ruhuna,

Şu alçak hainin kellesini sunuyorum;

Acımın ve masumiyetimin tanığı olsun

Döktüğüm şu gözyaşları!

[*Tabutu taşıyarak çıkarlar.*]

Christopher Marlowe, (1564-1593): Hayatı ve ölümü bir gizem perdesiyle örtülü olan sanatçı Elizabeth döneminin en önemli oyun yazarları arasında yer alır. Canterbury'de bir ayakkabıcının oğlu olarak dünyaya gelmiş, zekâ ve yeteneği ile sıvrılmış, zamanının en iyi eğitimini almıştır. Din öğrenimi yapmak üzere gittiği Cambridge Üniversitesi'nde tarih ve felsefeyle de ilgilenmiş, Fransızca öğrenmiş, lisans ve lisans üstü derecelerle mezun olmuştur. 29 yıllık kısa yaşamında serbest ölçüyü ve dilin tüm olanaklarını kullanarak yazdığı oyunlarla İngiliz tiyatrosunda yeni bir çığırın öncüsü olmuş, çağdaşı Shakespeare başta olmak üzere kendinden sonraki oyun yazarlarına ilham vermiştir. Yaşamı boyunca kalpazanlık, tanrıtanımazlık gibi çeşitli gerekçelerle kovuşturulmuş ve bir meyhane arkadaşı tarafından öldürülmüştür.

Yazar, II. Edward'da İngiltere siyasi tarihine yönelmiş, saray ile soylular arasındaki çekişmenin ortasında zayıf bir kralı ele almış, güçsüzlük ve sefahat düşkünlüğünün yol açtığı yıkımı sergilemiştir.

C. MARLOWE - BÜTÜN OYUNLARI: 4

Özdemir Nutku (1931): Türk tiyatrosuna büyük katkıları olan eğitimci ve yönetmen Özdemir Nutku, eleştirmen, yazar ve çevirmen olarak da önemli yapıtlar ortaya koydu. Sahnelediği pek çok oyunun yanı sıra, araştırma, inceleme ve çevirileriyle de ödülleri kazandı. Ülkemizde olduğu kadar yurtdışında da sahneye koyduğu oyunlar, verdiği ders ve konferanslarla tanınmaktadır.

KDV dahil fiyatı
12 TL